

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 2009/81/EF

af 13. juli 2009

om samordning af fremgangsmåderne ved ordregivende myndigheders eller ordregiveres indgåelse af visse bygge- og anlægs-, vareindkøbs- og tjenesteydelseskontrakter på forsvars- og sikkerhedsområdet og om ændring af direktiv 2004/17/EF og 2004/18/EF

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION
HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 47, stk. 2, og artikel 55 og 95,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg ⁽¹⁾,efter proceduren i traktatens artikel 251 ⁽²⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Den nationale sikkerhed er den enkelte medlemsstats eneansvar på både forsvars- og sikkerhedsområdet.
- (2) Det er nødvendigt at skabe et europæisk marked for forsvarsmateriel for at styrke fundamentet for den europæiske forsvarsteknologi og -industri og udvikle den militære kapacitet, der kræves for at gennemføre den europæiske sikkerheds- og forsvarspolitik.
- (3) Medlemsstaterne er enige om behovet for at fremme, udvikle og opretholde fundamentet for den europæiske forsvarsteknologi og -industri, som er kapacitetsbaseret, kompetent og konkurrencedygtigt. Medlemsstaterne kan for at opfylde dette mål og under overholdelse af Fællesskabets lovgivning anvende forskellige instrumenter med sigte på indførelse af et egentligt europæisk marked for forsvarsmateriel og ensartede spilleregler på såvel europæisk som globalt plan. De bør også bidrage til en gennemgribende diversificering af det europæiske forsvarsrelaterede leverandørgrundlag, navnlig ved at støtte inddragelsen af små og mellemstore virksomheder (SMV'er) og ikke-traditionelle leverandører i fundamentet for den europæiske forsvarsteknologi og -industri, fremme det industrielle samarbejde og støtte effektive og tilpasningsdygtige underleverandører. De bør i denne sammenhæng tage hensyn til

Kommissionens fortolkende meddelelse af 7. december 2006 om anvendelse af EF-traktatens artikel 296 på offentlige indkøb af forsvarsmateriel samt Kommissionens meddelelse af 5. december 2007 om en strategi for en styrket og mere konkurrencedygtig europæisk forsvarsindustri.

- (4) For at skabe et europæisk marked for forsvarsmateriel skal der indføres hensigtsmæssige retlige rammer. For så vidt angår offentlige indkøb kræver det en samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter, der opfylder medlemsstaternes sikkerhedskrav og forpligtelserne i henhold til traktaten.
- (5) Med dette mål for øje opfordrede Europa-Parlamentet i sin beslutning af 17. november 2005 om grønbogen om offentlige indkøb af forsvarsmateriel ⁽³⁾ Kommissionen til at udarbejde et direktiv, som tog særligt hensyn til medlemsstaternes sikkerhedspolitik, videreudviklede den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, bidrog til at styrke den europæiske samhørighed og opretholdt Den Europæiske Unions rolle som »civil magt«.
- (6) En bedre samordning af udbudsprocedurerne, f.eks. for kontrakter vedrørende logistik tjenester, transport og oplagring, giver endvidere mulighed for at nedbringe omkostningerne i forsvarssektoren og mindske sektorens miljøvirkninger væsentligt.
- (7) Disse procedurer bør afspejle Unionens overordnede tilgang på sikkerhedsområdet, som afhænger af den strategiske udvikling. Nye asymmetriske trusler på tværs af grænser har i realiteten efterhånden udvisket grænsen mellem eksterne og interne, militære og ikke-militære sikkerhedsforhold.
- (8) Forsvars- og sikkerhedsmateriel er både af afgørende betydning for medlemsstaternes sikkerhed og suverænitet og for Unionens uafhængighed. Derfor er køb af varer og ydelser inden for forsvars- og sikkerhedssektoren ofte af følsom karakter.
- (9) Der stilles derfor særlige krav, navnlig med hensyn til forsyningsikkerhed og informationssikkerhed. Kravene gør sig først og fremmest gældende i forbindelse med indkøb af våben, ammunition og krigsmateriel til de væbnede styrker samt tjenesteydelser og bygge- og anlægsarbejder i direkte tilknytning hertil, men også i forbindelse med visse særligt følsomme indkøb inden for det ikke-militære sikkerhedsområde. På disse områder udgør manglen på ordninger, der gælder i hele Unionen, en hindring for åbne

⁽¹⁾ EUT C 100 af 30.4.2009, s. 114.⁽²⁾ Europa-Parlamentets udtalelse af 14.1.2009 (endnu ikke offentliggjort i EUT) og Rådets afgørelse af 7.7.2009.⁽³⁾ EUT C 280 E af 18.11.2006, s. 463.

forsvars- og sikkerhedsmarkeder mellem medlemsstaterne. Denne situation bør snarest forbedres. Navnlig en ordning, der gælder i hele Unionen, for informationssikkerhed, omfattende bl.a. gensidig anerkendelse af nationale sikkerhedsgodkendelser og mulighed for udveksling af klassificeret information mellem ordregivende myndigheder/ordregivere og europæiske virksomheder, ville være nyttig. Samtidig bør medlemsstaterne træffe konkrete foranstaltninger til at forbedre forsyningsikkerheden mellem dem med sigte på en gradvis indførelse af et system med passende garantier.

- (10) I dette direktiv bør der ved »militært materiel« navnlig forstås de produkttyper, som er opført på listen over våben, ammunition og krigsmateriel i Rådets afgørelse 255/58 af 15. april 1958 ⁽¹⁾, og medlemsstaterne kan ved gennemførelsen af dette direktiv henholde sig alene til denne liste. Listen omfatter kun materiel, som er designet, udviklet og fremstillet til specifikt militære formål. Der er dog tale om en generisk liste, som skal fortolkes bredt i lyset af den løbende udvikling, som teknologien, indkøbspolitikkerne og de militære behov undergår, og den heraf følgende udvikling af nye typer af materiel, f.eks. på grundlag af Unionens fælles liste over militært udstyr. I dette direktiv bør der ved militært materiel endvidere forstås produkter, som oprindeligt har været beregnet til civil anvendelse, men siden er blevet tilpasset til militære formål med henblik på anvendelse som våben, ammunition eller krigsmateriel.
- (11) Specifikt på det ikke-militære sikkerhedsområde bør direktivet finde anvendelse på indkøb, der har træk svarende til forsvarsindkøb og er lige så følsomme. Dette kan navnlig være tilfældet på områder, hvor militære og ikke-militære styrker samarbejder om udførelsen af de samme opgaver, og/eller hvor formålet med indkøbet er at beskytte Unionens og/eller dens medlemsstaters sikkerhed på eller uden for deres eget område mod alvorlige trusler fra ikke-militære og/eller ikke-statslige aktørers side. Der kan f.eks. være tale om grænsekontrol, politivirksomhed og krisestyingsopgaver.
- (12) Dette direktiv bør tage hensyn til den ordregivende myndigheds/ordregiverens behov i hele produkternes levetid, dvs. i forbindelse med forskning og udvikling, industriel udvikling, produktion, reparation, modernisering, ændring, vedligeholdelse, logistik, uddannelse, prøvning, udtagning og bortskaffelse. Disse stadier omfatter bl.a. undersøgelser, evaluering, opbevaring, transport, integrering, servicering, demontering, destruktion og alle andre tjenesteydelser, der følger efter det indledende design.

Nogle kontrakter kan omfatte levering af dele, komponenter og/eller delmontager heraf til montering i eller på produkter og/eller levering af særligt værktøj, prøveanlæg eller støtte.

- (13) I dette direktiv bør forskning og udvikling dække grundforskning, anvendt forskning og eksperimentel udvikling. Grundforskning består i forsøgmæssigt eller teoretisk arbejde hovedsagelig med henblik på erhvervelse af ny viden om fænomener og observerbare forholdsgrundlæggende elementer uden nogen særlig anvendelse for øje. Anvendt forskning består også i originale arbejder udført med henblik på erhvervelse af ny viden. Det primære sigte hermed er imidlertid opfyldelse af et bestemt praktisk formål. Eksperimentel udvikling består i arbejde, der bygger på eksisterende viden hidrørende fra forskning og/eller praktisk erfaring og har til formål at påbegynde fremstilling af nye materialer, produkter eller anordninger, fastlægge nye processer, systemer og ydelser eller opnå en væsentlig forbedring af allerede eksisterende sådanne. Eksperimentel udvikling kan omfatte tilvejebringelse af teknologidemonstratorer, dvs. anordninger, der viser et nyt koncept eller en ny teknologis ydeevne i et relevant eller repræsentativt miljø.

Forskning og udvikling omfatter ikke fremstilling og kvalificering af prototyper i præproduktionsfasen, værktøj eller industriel ingeniørvirksomhed, industrielt design eller fremstilling.

- (14) Dette direktiv bør tage hensyn til den ordregivende myndigheds/ordregiverens behov for arbejder og tjenesteydelser, som ikke nødvendigvis hænger direkte sammen med leveringen af militært eller følsomt materiel, men er nødvendige for opfyldelsen af visse militære eller sikkerhedsmæssige krav.
- (15) Kontrakter i medlemsstaterne, der indgås af ordregivere som omhandlet i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/17/EF af 31. marts 2004 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester ⁽²⁾ og af ordregivende myndigheder som omhandlet i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/18/EF af 31. marts 2004 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter ⁽³⁾, er underlagt traktatens principper, herunder navnlig fri bevægelighed for varer, fri etableringsret og fri udveksling af tjenesteydelser, og de principper, der er afledt heraf, såsom principperne om ligebehandling, ikke-forskelsbehandling, gensidig anerkendelse, proportionalitet og gennemsigtighed.

⁽¹⁾ Afgørelse om listen over varer (våben, ammunition og krigsmateriel), hvorpå bestemmelserne i traktatens artikel 223 — nu artikel 296, stk. 1, litra b), finder anvendelse (dok. 255/58). Protokol fra 15. april 1958: dok. 368/58.

⁽²⁾ EUT L 134 af 30.4.2004, s. 1.

⁽³⁾ EUT L 134 af 30.4.2004, s. 114.

De gennemsigtigheds- og konkurrencemæssige forpligtelser i forbindelse med kontrakter, der ligger under tærskelværdierne for dette direktivs anvendelse, bør fastlægges af medlemsstaterne under overholdelse af de nævnte principper og især under hensyntagen til situationer, hvor der er en grænseoverskridende interesse. Det er navnlig op til medlemsstaterne at fastlægge de mest hensigtsmæssige ordninger for indgåelse af sådanne kontrakter.

For kontrakter over en vis værdi er det tilrådeligt at udarbejde bestemmelser om fællesskabssamordning af nationale procedurer for indgåelse af sådanne kontrakter, der bygger på disse principper, for at garantere deres virkninger og en effektiv konkurrence ved tildeling af kontrakter. Disse samordningsbestemmelser bør derfor fortolkes i overensstemmelse med såvel ovennævnte regler og principper som traktatens øvrige bestemmelser.

- (16) Traktaten indeholder i artikel 30, 45, 46, 55 og 296 særlige undtagelser med hensyn til anvendelsen af de principper, den fastsætter, og dermed med hensyn til anvendelsen af den heraf afledte ret. Bestemmelserne i dette direktiv bør derfor ikke være til hinder for, at der indføres eller anvendes foranstaltninger, som kunne vise sig at være nødvendige for at beskytte interesser, som anses for at være legitime i henhold til disse bestemmelser i traktaten.

Dette betyder især, at indgåelsen af kontrakter, der er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde, kan undtages fra sidstnævnte, hvis det er begrundet i hensynet til den offentlige sikkerhed eller nødvendigt for at beskytte en medlemsstats væsentlige sikkerhedsinteresser. Dette kan være tilfældet for kontrakter på både forsvars- og sikkerhedsområdet, som nødvendiggør så ekstremt strenge forsyningsikkerhedskrav, eller er så fortrolige og/eller så vigtige for den nationale suverænitæt, at selv de specifikke bestemmelser herom i dette direktiv ikke er tilstrækkelige til at beskytte medlemsstaternes væsentlige sikkerhedsinteresser, hvis definition alene henhører under medlemsstaternes kompetence.

- (17) I henhold til De Europæiske Fællesskabers Domstols praksis bør muligheden for at anvende sådanne undtagelser imidlertid fortolkes således, at virkningerne ikke overstiger, hvad der er strengt nødvendigt for at beskytte de legitime interesser, som de nævnte artikler gør det muligt at bevare. En undladelse af at anvende dette direktiv skal derfor både stå i et rimeligt forhold til de tilstræbte mål og samtidig være det middel, som mindst muligt hindrer varernes frie bevægelighed og den fri udveksling af tjenesteydelser.

- (18) Kontrakter om våben, ammunition og krigsmateriel, som indgås af ordregivende myndigheder/ordregivere på forsvarsområdet, er ikke omfattet af den aftale om offentlige indkøb (GPA), der er indgået inden for rammerne af Verdenshandelsorganisationen, i det følgende benævnt »WTO-aftalen«. De øvrige kontrakter, som er omfattet af dette

direktiv, er også udelukket fra GPA-aftalen i medfør af dens artikel XXIII. Artikel 296 i traktaten og artikel XXIII, stk. 1, i GPA har forskellige anvendelsesområder og er omfattet af forskellige procedurer for domstolsprøvelse. Medlemsstaterne kan stadig påberåbe sig artikel XXIII, stk. 1, i GPA i situationer, hvor traktatens artikel 296 ikke kan anvendes. Der skal derfor opfyldes forskellige betingelser med hensyn til anvendelsen af de to bestemmelser.

Denne udelukkelse betyder også, at medlemsstaterne specifikt hvad angår forsvars- og sikkerhedsmarkedene bevarer deres beføjelse til at afgøre, hvorvidt deres ordregivende myndighed/ordregiver må give økonomiske aktører fra tredjelands adgang til at deltage i udbudsproceduren. De bør bygge deres afgørelse på spørgsmålet om økonomisk fordelagtighed, nødvendigheden af et globalt konkurrencedygtigt fundament for den europæiske forsvarsteknologi- og -industri, vigtigheden af åbne, konkurrencebaserede markeder og opnåelsen af gensidige fordele. Medlemsstaterne bør arbejde for stadig mere åbne markeder. Deres partnere bør også udvise åbenhed på grundlag af internationalt vedtagne regler, navnlig med hensyn til åben og loyal konkurrence.

- (19) En kontrakt kan kun betragtes som en bygge- og anlægskontrakt, hvis dens genstand specifikt omfatter udførelse af de aktiviteter, der henhører under afdeling 45 i »Det fælles glossar for offentlige kontrakter« i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2195/2002 af 5. november 2002 om det fælles glossar for offentlige kontrakter (CPV) ⁽¹⁾, i det følgende benævnt »CPV«, selv om kontrakten kan omfatte andre tjenesteydelser, der er nødvendige for udførelsen af sådanne aktiviteter. Tjenesteydelseskontrakter kan under visse omstændigheder omfatte bygge- og anlægsarbejder. Hvis sådant bygge- og anlægsarbejde imidlertid er accessorisk i forhold til kontraktens hovedformål og kun en mulig følge heraf eller et supplement hertil, berettiger det forhold, at kontrakten omfatter sådant bygge- og anlægsarbejde, ikke til at betragte den som en bygge- og anlægskontrakt.

- (20) Kontrakter på forsvars- og sikkerhedsområdet indeholder ofte klassificerede oplysninger, som i henhold til de gældende love og administrative bestemmelser i den pågældende medlemsstat skal beskyttes mod uautoriseret adgang af hensyn til sikkerheden. På det militære område har medlemsstaterne systemer til klassificering af sådanne oplysninger til militære formål. På det ikke-militære sikkerhedsområde er medlemsstaternes praksis til gengæld mere forskelligartet, hvor andre oplysninger skal beskyttes på tilsvarende vis. Det er derfor hensigtsmæssigt at anvende et begreb, som tager hensyn til forskellig praksis i medlemsstaterne og gør det muligt at inddrage det militære og

⁽¹⁾ EFT L 340 af 16.12.2002, s. 1.

det ikke-militære område. Under alle omstændigheder bør indgåelse af kontrakter på de pågældende områder i givet fald ikke være i strid med forpligtelserne i henhold til Kommissionens afgørelse 2001/844/EF, EKSF, Euratom af 29. november 2001 om ændring af dens forretningsorden ⁽¹⁾ eller afgørelse 2001/264/EF af 19. marts 2001 om vedtagelse af Rådets sikkerhedsforskrifter ⁽²⁾.

Desuden giver traktatens artikel 296, stk. 1, litra a), medlemsstaterne mulighed for at undtage kontrakter på både forsvars- og sikkerhedsområdet fra dette direktivs bestemmelser, hvis anvendelsen heraf ville forpligte dem til at meddele oplysninger, hvis udbredelse efter deres opfattelse ville stride mod deres væsentlige sikkerhedsinteresser. Dette kan navnlig gælde for tilfælde, hvor kontrakter er så følsomme, at selve deres eksistens skal holdes hemmelig.

(21) De ordregivende myndigheder/ordregiverne bør have mulighed for at anvende rammeaftaler, hvilket gør det nødvendigt med en definition af rammeaftaler og særlige regler. Når en ordregivende myndighed/ordregiver indgår en rammeaftale i henhold til dette direktivs bestemmelser, navnlig om offentliggørelse, frister og betingelser for afgivelse af tilbud, kan den ifølge disse regler inden for rammeaftalens gyldighedsperiode indgå kontrakter, der er baseret på rammeaftalen, enten ved at anvende vilkårene i rammeaftalen eller, hvis ikke alle vilkårene allerede er fastsat, ved at iværksætte en fornyet konkurrence mellem rammeaftalens parter. Den fornyede konkurrence bør overholde visse regler, der har til formål at sikre den nødvendige fleksibilitet og overholdelsen af de generelle principper, herunder især princippet om ligebehandling. Af denne grund bør rammeaftalers gyldighed være begrænset, og de bør ikke kunne gælde for perioder på over syv år undtagen i tilfælde, hvor de ordregivende myndigheder/ordregiverne behørigt begrundet, at det er nødvendigt med en længere periode.

(22) De ordregivende myndigheder/ordregiverne bør kunne anvende elektroniske indkøbsteknikker, dog forudsat at det sker i overensstemmelse med bestemmelserne i dette direktiv og principperne om ligebehandling, ikke-forskelsbehandling og gennemsigtighed. Elektroniske auktioner er en teknik, der formentlig vil brede sig, og der bør derfor fastlægges en fællesskabsdefinition af disse auktioner, som bør være omfattet af specifikke regler for at sikre, at de afvikles i overensstemmelse med de nævnte principper. De elektroniske auktioner bør derfor kun omfatte bygge- og anlægs- samt vareindkøbs- og tjenesteydelseskontrakter, for hvilke der kan fastsættes nøjagtige

specifikationer. Dette kan navnlig være tilfældet i forbindelse med tilbagevendende indkøbs-, bygge- og anlægs- samt tjenesteydelseskontrakter. Af samme grund skal det på et hvilket som helst tidspunkt af den elektroniske auktion kunne fastslås, hvordan tilbudsgiveren er klassificeret. Anvendelse af elektroniske auktioner gør det muligt for de ordregivende myndigheder/ordregiverne at anmode tilbudsgiverne om at fremlægge nye og lavere priser og, når kontrakten tildeles på grundlag af det økonomisk mest fordelagtige tilbud, tillige at forbedre andre elementer i tilbuddet end prisen. For at sikre at gennemsigtighedsprincippet overholdes, må kun elementer, der kan vurderes automatisk ad elektronisk vej, uden at den ordregivende myndighed/ordregiveren deltager heri og/eller har mulighed for at foretage en vurdering heraf, dvs. kun elementer, der er kvantificerbare, således at de kan udtrykkes i tal eller i procent, gøres til genstand for elektroniske auktioner. Derimod bør de aspekter af tilbuddene, der indebærer en vurdering af ikke-kvantificerbare elementer, ikke gøres til genstand for elektroniske auktioner. Visse bygge- og anlægs- samt tjenesteydelseskontrakter, der involverer en intellektuel indsats som f.eks. projektering af bygge- og anlægsarbejder, bør derfor ikke gøres til genstand for elektroniske auktioner.

(23) Centrale indkøbsteknikker bidrager til at øge konkurrencen og forenkle indkøbene. Medlemsstaterne bør derfor have mulighed for at fastsætte bestemmelser, der giver de ordregivende myndigheder/ordregiverne mulighed for at anskaffe varer, bygge- og anlægsarbejder og/eller tjenesteydelser gennem indkøbscentraler. Der bør derfor fastlægges en fællesskabsdefinition af indkøbscentraler, ligesom det bør fastlægges, på hvilke betingelser — under iagttagelse af principperne om ikke-forskelsbehandling og ligebehandling — de ordregivende myndigheder/ordregivere, der køber bygge- og anlægsarbejder, varer og/eller tjenesteydelser gennem en indkøbscentral, kan anses for at have overholdt bestemmelserne i dette direktiv. En ordregivende myndighed/ordregiver, som er forpligtet til at anvende dette direktivs bestemmelser, bør under alle omstændigheder have mulighed for at fungere som indkøbscentral. Samtidig bør medlemsstaterne have mulighed for at udpege europæiske offentlige organer, der ikke er omfattet af dette direktiv, som f.eks. Det Europæiske Forsvarsagentur, som indkøbscentraler, forudsat at disse organer i forbindelse med deres indkøb anvender indkøbsregler, som overholder alle bestemmelser i dette direktiv.

(24) De ordregivende myndigheder/ordregiverne kan se sig nødsaget til at indgå en enkelt kontrakt for indkøb, som kun delvis er omfattet af dette direktiv, medens den resterende del enten er omfattet af direktiv 2004/17/EF eller direktiv 2004/18/EF, eller som ikke er omfattet af dette direktiv, direktiv 2004/17/EF eller direktiv 2004/18/EF. Dette er tilfældet, når de relevante indkøb af objektive årsager ikke kan adskilles og foretages gennem særskilte kontrakter. I sådanne tilfælde bør de ordregivende myndigheder/ordregiverne kunne indgå en enkelt kontrakt, forudsat at beslutningen herom ikke træffes med henblik på at undtage kontrakter fra dette direktiv, direktiv 2004/17/EF eller direktiv 2004/18/EF.

⁽¹⁾ EFT L 317 af 3.12.2001, s. 1.

⁽²⁾ EFT L 101 af 11.4.2001, s. 1.

- (25) For mange tærskelværdier for anvendelse af de samordnede bestemmelser er en kilde til komplikationer for de ordregivende myndigheder/ordregiverne. I betragtning af den gennemsnitlige værdi af kontrakter på forsvars- og sikkerhedsområdet vil det være hensigtsmæssigt, at tærskelværdierne for dette direktivs anvendelse svarer til dem, ordregivere allerede skal overholde ved anvendelse af direktiv 2004/17/EF. Tærskelværdierne i dette direktiv bør endvidere revideres sammen med dem i direktiv 2004/17/EF, når sidstnævnte tærskelværdier ændres.
- (26) Endvidere bør der tages højde for de tilfælde, hvor direktivet ikke finder anvendelse, fordi der gælder specifikke regler om indgåelse af kontrakter, som bygger på internationale aftaler eller ordninger mellem medlemsstater og tredjelande. Bestemmelserne for visse ordninger vedrørende stationering af tropper fra en medlemsstat i en anden medlemsstat eller et tredjeland eller stationering af tropper fra et tredjeland i en medlemsstat bør også udelukke anvendelse af udbudsprocedurerne i dette direktiv. Direktivet bør heller ikke finde anvendelse på kontrakter indgået af internationale organisationer til egne formål eller kontrakter, som en medlemsstat skal indgå i henhold til bestemmelser, der kun gælder for disse organisationer.
- (27) Visse kontrakter på forsvars- og sikkerhedsområdet er så følsomme, at det vil være uhensigtsmæssigt at anvende dette direktiv på trods af dets specifikke karakter. Dette gælder for indkøb foretaget af efterretningstjenester eller indkøb til alle former for efterretningsvirksomhed, herunder kontraspionage, som defineret af medlemsstaterne. Det gælder også for andre særligt følsomme indkøb, der kræver en ekstremt høj grad af fortrolighed, herunder f.eks. visse indkøb, der er beregnet til grænsekontrol eller bekæmpelse af terrorisme eller organiseret kriminalitet, som vedrører kryptering eller som er beregnet specifikt til hemmelige aktiviteter eller andre lige så følsomme aktiviteter, de udføres af politik- eller sikkerhedsstyrker.
- (28) Medlemsstaterne gennemfører ofte samarbejdsprogrammer med henblik på at udvikle nyt forsvarsmateriel i fællesskab. Sådanne programmer er af særlig betydning, fordi de gør det lettere at udvikle ny teknologi og bære de store forsknings- og udviklingsomkostninger, som er forbundet med komplekse våbensystemer. Nogle af disse samarbejdsprogrammer forvaltes af internationale organisationer, dvs. *Organisation de coopération conjointe en matière d'armement* (OCCAR) og NATO (via særagenturer), eller af Unionens agenturer såsom Det Europæiske Forsvarsagentur, som efterfølgende indgår kontrakterne på medlemsstaternes vegne. Dette direktiv bør ikke finde anvendelse på sådanne kontrakter. Ved andre af disse samarbejdsprogrammer indgås kontrakterne af en medlemsstats ordregivende myndigheder/ordregivere tillige på vegne af en eller flere andre medlemsstater. Heller ikke i disse tilfælde bør direktivet finde anvendelse.
- (29) Gennemfører medlemsstaternes væbnede styrker eller sikkerhedsstyrker operationer uden for Unionens grænser, og de operative behov nødvendiggør det, bør de ordregivende myndigheder/ordregivere, der er stationeret på operationsområdet, bemyndiges til at undlade at anvende dette direktivs bestemmelser, når de indgår kontrakter med økonomiske aktører i det område, hvor operationerne finder sted, herunder i forbindelse med civile indkøb, der er direkte forbundet med gennemførelsen af disse operationer.
- (30) På grund af forsvars- og sikkerhedssektorens særlige karakter bør en regerings indkøb af såvel materiel som bygge- og anlægsarbejder samt tjenesteydelser hos en anden regering holdes uden for dette direktivs anvendelsesområde.
- (31) I forbindelse med tjenesteydelser er kontrakter om erhvervelse eller leje af fast ejendom eller rettigheder til sådanne goder af en sådan karakter, at det er uhensigtsmæssigt at lade udbudsreglerne finde anvendelse på dem.
- (32) Voldgifts- og mæglingstjenesteydelser udføres sædvanligvis af organer eller enkeltpersoner, der er udpeget eller udvalgt på en måde, der ikke kan underlægges udbudsreglerne.
- (33) Finansielle tjenesteydelser er også overladt til personer eller organer på vilkår, der ikke er forenelige med anvendelsen af udbudsreglerne.
- (34) I henhold til traktatens artikel 163 udgør fremme af forskning og teknologisk udvikling et af midlerne til at styrke det videnskabelige og teknologiske grundlag for Fællesskabets industri og den frie adgang til aftaler om tjenesteydelser bidrager til at nå dette mål. Samfinansiering af forskningsprogrammer bør ikke være omfattet af dette direktiv. Derfor gælder direktivet ikke for tjenesteydelseskontrakter om forskning og udvikling, bortset fra sådanne, hvis udbytte udelukkende tilhører den ordregivende myndighed/ordregiveren til brug for egen virksomhed, forudsat at tjenesteydelsen i fuldt omfang betales af den ordregivende myndighed/ordregiveren.
- (35) Beskæftigelse og erhverv er nøgleelementer for sikringen af lige muligheder for alle og bidrager til integration i samfundet. I så henseende bidrager beskyttede værksteder og programmer for beskyttet beskæftigelse effektivt til integration eller reintegrations på arbejdsmarkedet af handicappede. Men sådanne værksteder er måske ikke i stand til at få kontrakter på normale konkurrencevilkår. Derfor er det hensigtsmæssigt at fastsætte, at medlemsstaterne kan forbeholde retten til at deltage i procedurerne for tildeling af kontrakter for sådanne værksteder eller forbeholde gennemførelsen af sådanne kontrakter for programmer for beskyttet beskæftigelse.

- (36) For at kunne anvende bestemmelserne i dette direktiv på de tjenesteydelseskontrakter, der er omfattet heraf, og i overvågningsøjemed, bør tjenesteydelser inddeles i kategorier, der svarer til bestemte positioner i CPV-nomenklaturen, og ved at samle dem i to bilag afhængig af hvilken ordning de falder ind under. For så vidt angår tjenesteydelserne i bilag II bør bestemmelserne i dette direktiv ikke berøre anvendelsen af specifikke fællesskabsregler på de pågældende tjenesteydelser. Med henblik på at sikre, at dette direktivs bestemmelser anvendes i stedet for bestemmelserne i direktiv 2004/17/EF eller direktiv 2004/18/EF, skal det imidlertid fastslås, at de relevante tjenesteydelseskontrakter er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde.
- (37) For så vidt angår tjenesteydelseskontrakter bør dette direktiv i en overgangsperiode kun finde fuld anvendelse på kontrakter, for hvilke dets bestemmelser vil gøre det muligt at udnytte alle muligheder for en øget grænseoverskridende samhandel. Det er nødvendigt, at kontrakter om udførelse af andre tjenesteydelser overvåges i en overgangsperiode, inden der træffes afgørelse om, hvorvidt dette direktiv skal finde fuld anvendelse på dem.
- (38) Der er behov for, at de tekniske specifikationer, der udarbejdes af ordregivende myndigheder/ordregivere, sikrer, at der skabes muligheder for en konkurrencesituation ved tildeling af kontrakter. Derfor skal det være muligt at afgive tilbud, så de afspejler mange forskellige tekniske løsningsmuligheder. For at dette skal kunne lade sig gøre, skal det være muligt at fastsætte de tekniske specifikationer i form af funktionsdygtighed og funktionelle krav. Omvendt skal de ordregivende myndigheder/ordregivere tage hensyn til tilbud baseret på andre tilsvarende løsningsmuligheder, hvis der refereres til en europæisk standard eller til en international eller national standard, herunder standarder for forsvarsområdet. Tilsvarende løsningsmuligheder kan bl.a. vurderes i forhold til kravene om interoperabilitet og operationel effektivitet. Tilbudsgiverne bør kunne benytte ethvert bevismiddel for at godtgøre, at der er tale om en tilsvarende løsning. De ordregivende myndigheder/ordregivere skal kunne begrunde enhver beslutning om, at der i et givet tilfælde ikke er tale om en tilsvarende løsning. I øvrigt findes der internationale standardiseringsaftaler, som skal sikre de væbnede styrkers interoperabilitet, og som kan have retskraft i medlemsstaterne. I tilfælde af, at en af de pågældende aftaler finder anvendelse, kan de ordregivende myndigheder/ordregivere kræve, at tilbudene er i overensstemmelse med de standarder, der er omhandlet i aftalerne. De tekniske specifikationer bør være klart angivet, således at alle tilbudsgivere er klar over, hvad de krav, som de ordregivende myndigheder/ordregivere har stillet, omfatter.
- (39) De nærmere detaljer om de tekniske specifikationer og de supplerende oplysninger vedrørende kontrakterne skal, således som det er almindeligt i medlemsstaterne, indgå i udbudsbetingelserne for hver enkelt kontrakt eller i et tilsvarende dokument.
- (40) Potentielle underentreprenører bør ikke udsættes for forskelsbehandling på grund af nationalitet. Det kan på forsvars- og sikkerhedsområdet være hensigtsmæssigt, at de ordregivende myndigheder/ordregivere forpligter den valgte tilbudsgiver til at afholde et gennemsigtigt og ikke-diskriminerende udbud i forbindelse med afgivelsen af

underentrepriser til tredjemand. Denne forpligtelse kan gøres gældende for alle underentrepriser eller bestemte underentrepriser efter den ordregivende myndigheds/ordregiverens valg.

Det er endvidere hensigtsmæssigt, at tilbudsgiverens ret til at benytte underentreprenører suppleres med medlemsstatens mulighed for at tillade eller kræve, at dens ordregivende myndigheder/ordregivere anmoder om, at mindst en bestemt andel af kontraktens værdi gives i underentreprise til tredjemand, idet det forudsættes, at tilknyttede foretagender ikke kan anses for tredjemand. Når der er fastsat krav om en sådan andel, bør den valgte tilbudsgiver afgive underentrepriser ved et gennemsigtigt og ikke-diskriminerende udbud, således at alle interesserede foretagender har samme mulighed for at drage fordel af underentreprisen. Samtidig må den valgte tilbudsgivers forsyningskædes rette funktion ikke bringes i fare. Den procentandel, der kan gives i underentreprise til tredjemand på anmodning af den ordregivende myndighed/ordregiveren, bør derfor korrekt afspejle kontraktens genstand og værdi.

I løbet af et udbud med forhandling eller en konkurrencepræget dialog med krav om anvendelse af underentreprenører, kan den ordregivende myndighed/ordregiveren og tilbudsgiverne drøfte kravene eller anbefalingerne med henblik på at sikre, at den ordregivende myndighed/ordregiveren er fuldt informeret om virkningerne af de forskellige muligheder for underentreprise, navnlig hvad angår omkostninger, kvalitet eller risici. Under alle omstændigheder bør de underentreprenører, som i første omgang foreslås af den valgte tilbudsgiver, frit kunne deltage i udbud, der afholdes med henblik på afgivelse af underentrepriser.

I forbindelse med forsvars- og sikkerhedsmarkedene bør medlemsstaterne og Kommissionen også tilskynde til udvikling og udbredelse af bedste praksis mellem medlemsstaterne og den europæiske industri med henblik på at fremme den fri bevægelighed og konkurrenceevnen på Unionens underentreprisemarkeder samt effektiv ledelse af leverandører og SMV'er for derigennem at opnå det bedste forhold mellem kvalitet og pris. Medlemsstaterne bør informere alle valgte tilbudsgivere om fordelene ved gennemsigtige og konkurrenceprægede udbudsprocedurer og et diversificeret leverandørgrundlag i forbindelse med underentrepriser samt udvikle og udbrede bedste praksis for forsyningskædeforvaltning på forsvars- og sikkerhedsmarkedene.

(41) Vilkårene for udførelse af en kontrakt er i overensstemmelse med dette direktiv, hvis de hverken direkte eller indirekte er diskriminerende, og hvis de er anført i udbudsbekendtgørelsen eller i udbudsbetingelserne.

(42) Vilkårene for udførelse af kontrakten kan navnlig indeholde krav fra de ordregivende myndigheder/ordregivere med hensyn til informationssikkerhed og forsyningsikkerhed. De pågældende krav er særdeles vigtige i betragtning af den følsomme karakter, der kendetegner det materiel, der er omfattet af dette direktiv, og vedrører hele forsyningskæden.

- (43) Af hensyn til informationssikkerheden kan de ordregivende myndigheder/ordregiverne navnlig kræve, at såvel hoved- som underentreprenører forpligter sig til at beskytte klassificerede oplysninger mod uautoriseret adgang og fremlægger fyldestgørende dokumentation for deres evne til at gøre dette. I mangel af en fællesskabsordning for informationssikkerhed er det de ordregivende myndigheder/ordregivere eller medlemsstaterne, der skal fastlægge disse krav i overensstemmelse med deres nationale lovgivning samt vurdere, om sikkerhedsgodkendelser udstedt i henhold til en anden medlemsstats nationale lovgivning kan betragtes som ækvivalente med godkendelser udstedt af deres egne kompetente myndigheder.
- (44) Forsyningsikkerhed kan indebære en lang række forskellige krav, herunder f.eks. virksomhedens interne regler for forholdet mellem datter- og moderselskabet med hensyn til intellektuelle ejendomsrettigheder eller kapaciteten til at levere de service-, vedligeholdelses- og reparationsydelser, der er nødvendige for at sikre støtten til det indkøbte materiel i hele dets levetid.
- (45) Vilkårene for udførelse af kontrakten må under alle omstændigheder kun vedrøre krav, som er forbundet med selve kontraktens udførelse.
- (46) De love, administrative bestemmelser og kollektive overenskomster, der gælder i de enkelte medlemsstater eller i Fællesskabet for så vidt angår arbejdsforhold og sikkerhed på arbejdspladsen, finder anvendelse under udførelsen af en kontrakt, hvis sådanne bestemmelser og deres anvendelse er i overensstemmelse med fællesskabsretten. I tilfælde af grænseoverskridelse, hvor en medlemsstats arbejdstagere leverer tjenesteydelser i en anden medlemsstat for at udføre en kontrakt, indeholder Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 96/71/EF af 16. december 1996 om udstationering af arbejdstagere som led i udveksling af tjenesteydelser ⁽¹⁾ de mindstekrav, der skal opfyldes i værtslandet over for de udstationerede arbejdstagere. Hvis den nationale lovgivning indeholder bestemmelser herom, kan tilsidesættelse af sådanne forpligtelser betragtes som en alvorlig fejl eller som en strafbar handling, der rejser tvivl om den økonomiske aktørs faglige hæderlighed, og som kan medføre, at denne økonomiske aktør udelukkes fra udbudsproceduren.
- (47) De kontrakter, der er omfattet af dette direktiv, er kendetegnet ved særlige krav med hensyn til kompleksitet, informationssikkerhed og forsyningsikkerhed. For at kunne dække disse behov er det ofte nødvendigt med indgående forhandlinger ved kontraktens indgåelse. I forbindelse med de kontrakter, der er omfattet af dette direktiv, kan de ordregivende myndigheder/ordregiverne derfor foruden begrænset udbud også anvende udbud med forhandling med offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse.
- (48) Ordregivende myndigheder/ordregivere, som udfører særligt komplekse projekter, kan uden egen skyld befinde sig i en situation, hvor det er umuligt objektivt at fastlægge de vilkår, der kan opfylde deres behov, eller at vurdere, hvad markedet kan tilbyde inden for tekniske og/eller finansielle og juridiske løsninger. Det kan bl.a. ske i forbindelse med gennemførelse af projekter, som nødvendiggør integration eller kombination af mange teknologiske eller operationelle kapaciteter, eller projekter, der indebærer en kompleks, struktureret finansiering, hvis finansielle og juridiske forhold ikke kan fastsættes i forvejen. I så fald er det ikke praktisk muligt at anvende begrænset udbud eller udbud med forhandling med offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse, for det er ikke muligt at beskrive kontrakten så præcist, at ansøgerne kan udforme et tilbud. Der bør derfor indføres en fleksibel procedure, som både tilgode- ser konkurrencen mellem økonomiske aktører og de ordregivende myndigheders/ordregiverens behov for at drøfte alle kontraktens aspekter med hver ansøger. Denne procedure må dog ikke anvendes på en sådan måde, at konkurrencen begrænses eller fordrøjes, navnlig ikke ved at ændre grundlæggende elementer i tilbuddene, pålægge den valgte tilbudsgiver væsentlige nye elementer eller inddrage en anden tilbudsgiver end den, der har afgivet det økonomisk mest fordelagtige tilbud.
- (49) Inden de ordregivende myndigheder/ordregiverne indleder en udbudsprocedure, kan de ved hjælp af en »teknisk dialog« søge eller modtage rådgivning, der kan benyttes til at udarbejde udbudsbetingelserne, dog forudsat at en sådan rådgivning ikke har til følge, at konkurrence forhindres.
- (50) Visse særlige omstændigheder kan gøre det umuligt eller fuldstændig uhensigtsmæssigt at anvende en tildelingsprocedure med offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse. De ordregivende myndigheder/ordregiverne bør derfor under visse helt præcise omstændigheder kunne anvende udbud med forhandling uden offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse.
- (51) Visse omstændigheder bør til dels være de samme som dem, der er omhandlet i direktiv 2004/18/EF. I den forbindelse skal der navnlig tages hensyn til, at forsvars- og sikkerhedsmateriel ofte er teknisk komplekst. Uforenelighed eller uforholdsmæssigt store tekniske problemer ved drift og vedligeholdelse, som gør det berettiget at anvende udbud med forhandling uden offentliggørelse i forbindelse med indkøbskontrakter med henblik på supplerende leverancer, bør derfor ses i lyset af den nævnte kompleksitet og de hermed forbundne krav om interoperabilitet og standardisering af materiellet. Det er f.eks. tilfældet i forbindelse med integration af nye bestanddele i eksisterende systemer eller modernisering af sådanne systemer.

⁽¹⁾ EFT L 18 af 21.1.1997, s. 1.

- (52) Det kan forekomme, at der i forbindelse med visse indkøb inden for rammerne af dette direktiv kun er én økonomisk aktør, der er i stand til at udføre kontrakten, fordi aktøren har enerettigheder eller af tekniske årsager. I sådanne tilfælde bør den ordregivende myndighed/ordregiveren kunne tildele kontrakter eller rammeaftaler direkte til denne ene økonomiske aktør. Dog bør de tekniske årsager, der anvendes som begrundelse for, at kun en enkelt økonomisk aktør kan udføre kontrakten, defineres nøje og dokumenteres i hvert enkelt tilfælde. De kunne f.eks. bestå i, at det ifølge en objektiv teknisk vurdering ikke er muligt for en anden kandidat end den valgte økonomiske aktør at opfylde de krævede mål, eller at det er nødvendigt at anvende specifik knowhow, specifikke værktøjer eller midler, som kun en enkelt aktør har til sin rådighed. Dette kan f.eks. forekomme i forbindelse med ændring eller eftermontering af særligt komplekst materiel. Tekniske årsager kan også findes i krav om specifik interoperabilitet eller sikkerhedskrav, der skal opfyldes for at sikre de væbnede styrkers eller sikkerhedsstyrkernes funktionsdygtighed.
- (53) De særlige forhold, der kendetegner de kontrakter, der er omhandlet i dette direktiv, viser endvidere, at det er nødvendigt at tage højde for nye omstændigheder, som kan gøre sig gældende på de områder, direktivet omfatter.
- (54) Medlemsstaternes væbnede styrker kan således skulle intervenere i forbindelse med krisesituationer i udlandet, f.eks. som led i fredsbevarende operationer. Ved begyndelsen af eller under en sådan intervention kan medlemsstaternes og de væbnede styrkers sikkerhed gøre det nødvendigt at indgå visse kontrakter med en hastighed, som er uforenelig med de frister, der gælder for de procedurer, som normalt anvendes i henhold til dette direktiv. Sådanne hastende tilfælde kan også opstå i forbindelse med sikkerhedsstyrkernes behov, f.eks. ved et terrorangreb inden for Unionens område.
- (55) Tilskyndelse til forskning og udvikling er et centralt middel til styrkelse af fundamentet for den europæiske forsvarsteknologi og -industri, og tildeling af kontrakter medvirker til at nå dette mål. Forskning og udviklings betydning inden for dette specifikke område berettiger til maksimal fleksibilitet ved indgåelse af kontrakter om varer og tjenesteydelser vedrørende forskning. Samtidig bør denne fleksibilitet dog ikke udelukke loyal konkurrence i de efterfølgende faser af et produkts livscyklus. Kontrakter vedrørende forskning og udvikling bør derfor kun omfatte aktiviteter indtil en fase, hvor der kan foretages en rimelig vurdering af nye teknologiers modenhed, og hvor de med rimelighed kan anses for ikke længere at være forbundet med nogen risiko. Kontrakter vedrørende forskning og udvikling bør ikke benyttes ud over denne fase som et middel til at omgå dette direktivs bestemmelser, herunder ved på forhånd at afgøre valget af tilbudsgiver for de efterfølgende faser.
- På den anden side bør den ordregivende myndighed/ordregiveren ikke være forpligtet til at udbyde de efterfølgende faser hver for sig, hvis den kontrakt, der dækker forskningsaktiviteterne, allerede indeholder en option for disse faser og tildeles ved anvendelse af begrænset udbud eller udbud med forhandling med offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse eller i givet fald en konkurrencepræget dialog.
- (56) For at sikre gennemsigtighed er det hensigtsmæssigt at fastsætte bestemmelser for de ordregivende myndigheders/ordregivernes offentliggørelse af relevante oplysninger før og efter udbudsproceduren. Derudover bør ansøgere og tilbudsgivere modtage oplysninger om resultatet af den pågældende procedure. Det bør imidlertid være muligt for de ordregivende myndigheder/ordregiverne at tilbageholde nogle af de således krævede oplysninger, hvis og i det omfang videregivelse af sådanne oplysninger ville hindre retshåndhævelsen eller på anden måde være i strid med offentlige interesser eller skade de økonomiske aktørers legitime økonomiske interesser eller kunne være til skade for den loyale konkurrence mellem disse. I lyset af arten af de bygge- og anlægsarbejder og leverancer af varer og tjenesteydelser, der er omfattet af dette direktiv, og deres karakteristika er hensynet til offentlige interesser vedrørende nationale, retligt bindende bestemmelser, der er omfattet af nationale politiske målsætninger, navnlig med hensyn til forsvar og sikkerhed, særlig relevant.
- (57) I betragtning af den nye informations- og kommunikationsteknologi og de forenklinger, som den giver mulighed for, bør de elektroniske kommunikationsmidler ligestilles med de traditionelle midler til kommunikation og udveksling af information. Der skal i størst muligt omfang vælges midler og teknologi, som er forenelig med de teknologier, der anvendes i de øvrige medlemsstater.
- (58) Udviklingen af effektive konkurrenceforhold inden for de offentlige kontrakter, der er omhandlet af dette direktiv, nødvendiggør offentliggørelse på fællesskabsplan af de udbudsbekendtgørelser, som medlemsstaternes ordregivende myndigheder/ordregivere udsteder. De oplysninger, som indeholdes i disse bekendtgørelser, skal gøre det muligt for Fællesskabets økonomiske aktører at vurdere, om de udbudte indkøb er af interesse for dem. Der bør med henblik herpå gives dem tilstrækkeligt kendskab til kontraktens genstand og til de betingelser, der er knyttet til den. Det er derfor vigtigt at gøre udbudsbekendtgørelserne mere synlige ved at bruge de dertil egnede instrumenter, som f.eks. standardformularerne for udbudsbekendtgørelser og CPV, som er referencenomenklatur for offentlige kontrakter.
- (59) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1999/93/EF af 13. december 1999 om en fællesskabsramme for elektroniske signaturer ⁽¹⁾ og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/31/EF af 8. juni 2000 om visse retlige aspekter af informationssamfundstjenester, navnlig elektronisk handel, i det indre marked ⁽²⁾ bør finde anvendelse på fremsendelse af oplysninger ad elektronisk vej i forbindelse med nærværende

⁽¹⁾ EFT L 13 af 19.1.2000, s. 12.

⁽²⁾ EFT L 178 af 17.7.2000, s. 1.

- direktiv. Procedurene for indgåelse af kontrakter kræver et højere sikkerhedsniveau og strengere fortrolighed end det niveau, der er fastsat i disse direktiver. Derfor bør systemerne til elektronisk modtagelse af ansøgninger om deltagelse og tilbud opfylde yderligere specifikke krav. Med henblik herpå bør anvendelsen af elektroniske signaturer, navnlig avancerede elektroniske signaturer, så vidt som muligt tilskyndes. Desuden kan eksistensen af frivillige akkrediteringsordninger udgøre en gunstig ramme for forøgelse af kvaliteten af certificeringstjenesteydelser for disse anordninger.
- (60) Anvendelse af elektroniske midler er tidsbesparende. Derfor bør der skabes muligheder for at reducere minimumsfristerne for modtagelse af tilbud og ansøgninger om deltagelse, hvis der anvendes elektroniske midler, dog under forudsætning af at de anvendte elektroniske midler er forenelige med de særlige bestemmelser for fremsendelsesmetoder, der er fastsat på fællesskabsplan.
- (61) Undersøgelsen af ansøgenes egnethed samt udvælgelsen skal foretages under iagttagelse af gennemsigthed. Der skal derfor anføres ikke-diskriminerende kriterier, som de ordregivende myndigheder eller ordregiverne kan anvende til at udvælge konkurrenterne og de midler, som de økonomiske aktører kan anvende til at bevise, at de opfylder kriterierne. Af hensyn til gennemsigtheden bør den ordregivende myndighed eller ordregiveren, så snart en kontrakt udbydes, meddele, hvilke udvælgelseskriterier der vil blive anvendt, og hvilke specifikke kvalifikationer der eventuelt kræves af de økonomiske aktører, for at de kan deltage i udbuddet.
- (62) En ordregivende myndighed eller ordregiver kan begrænse antallet af ansøgere ved begrænset udbud, udbud med forhandling med offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse og konkurrencepræget dialog. En sådan begrænsning af antallet af ansøgere skal foretages på basis af objektive kriterier, der angives i udbudsbekendtgørelsen. Hvad angår kriterierne vedrørende de økonomiske aktørers personlige forhold kan en generel henvisning i udbudsbekendtgørelsen til tilfældene i dette direktiv være tilstrækkelig.
- (63) I udbud med forhandling med offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse og i den konkurrenceprægede dialog bør de ordregivende myndigheder eller ordregiverne under hensyntagen til den smidighed, som kan være nødvendig, og til de store omkostninger, der er forbundet med sådanne former for udbud, kunne tilrettelægge udbudsproceduren i flere på hinanden følgende faser, så antallet af tilbud, som stadig drøftes eller forhandles, gradvis begrænses på grundlag af forud meddelte tildelingskriterier. En sådan begrænsning skal, hvor antallet af egnede løsninger eller ansøgere tillader det, sikre en reel konkurrence.
- (64) I forbindelse med krav om dokumentation af særlige kvalifikationer for at kunne deltage i en udbudsprocedure anvendes de relevante fællesskabsbestemmelser om gensidig anerkendelse af eksamensbeviser, certifikater eller anden dokumentation for formelle kvalifikationer.
- (65) Det bør undgås, at kontrakter tildeles økonomiske aktører, der har deltaget i en kriminel organisation, eller som er blevet fundet skyldige i bestikkelse eller svig til skade for De Europæiske Fællesskabers økonomiske interesser, i hvidvaskning af penge eller finansiering af terrorisme eller terrorhandlinger eller forbrud forbundet med terrorisme. De ordregivende myndigheder eller ordregiverne kan eventuelt anmode ansøgerne/tilbudsgiverne om passende dokumentation og kan, når de er i tvivl om disse ansøgers/tilbudsgivers personlige forhold, anmode de kompetente myndigheder i den pågældende medlemsstat om samarbejde. Sådanne økonomiske aktører bør udelukkes, når den ordregivende myndighed eller ordregiveren har fået kendskab til en dom vedrørende sådanne strafbare handlinger, der er afsagt i overensstemmelse med gældende national lovgivning og er endelig og dermed retskraftig. Hvis den nationale lovgivning indeholder bestemmelser herom, kan tilsidesættelse af lovgivningen om kontrakter i forbindelse med ulovlige aftaler, for hvilken der er afsagt en endelig dom eller truffet en afgørelse med tilsvarende virkning, betragtes som en strafbar handling, der rejser tvivl om den økonomiske aktørs faglige hæderlighed, eller som en alvorlig fejl. Det bør også være muligt at udelukke økonomiske aktører, hvis den ordregivende myndighed eller ordregiveren har oplysninger, der i givet fald er fremskaffet af beskyttede kilder, og hvoraf det fremgår, at disse aktører ikke er tilstrækkelig pålidelige til, at farer for medlemsstatens sikkerhed kan udelukkes. Sådanne farer kunne hidrøre fra visse træk ved de produkter, ansøgeren leverer, eller fra strukturen af ansøgerens aktiebeholdning.
- (66) Tilsidesættelse af nationale bestemmelser om gennemførelse af Rådets direktiv 2000/78/EF af 27. november 2000 om generelle rammebestemmelser om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv ⁽¹⁾ og Rådets direktiv 76/207/EØF af 9. februar 1976 om gennemførelse af princippet om ligebehandling af mænd og kvinder for så vidt angår adgang til beskæftigelse, erhvervsuddannelse, fremmelse samt arbejdsvilkår ⁽²⁾, som har været genstand for en endelig dom eller afgørelse med tilsvarende virkning, kan betragtes som en strafbar handling, der rejser tvivl om den pågældende økonomiske aktørs faglige hæderlighed, eller som en alvorlig fejl.
- (67) Da der er tale om en følsom sektor, er pålideligheden af de økonomiske aktører, der tildeles kontrakter, af afgørende betydning. Pålideligheden afhænger bl.a. af deres forudsætninger for at opfylde de krav, som den ordregivende myndighed eller ordregiveren stiller til forsyningsikkerhed og informationsikkerhed. Intet i dette direktiv bør desuden være til hinder for, at en ordregivende myndighed eller en ordregiver i enhver fase af udbudsproceduren kan udelukke en økonomisk aktør, hvis den ordregivende myndighed eller ordregiveren har oplysninger om, at det kunne indebære en risiko for den pågældende medlemsstats væsentlige sikkerhedsinteresser, hvis hele eller en del af kontrakten tildeltes den økonomiske aktør.

(1) EFT L 303 af 2.12.2000, s. 16.

(2) EFT L 39 af 14.2.1976, s. 40.

- (68) I fravær af en fællesskabsordning for informationssikkerhed skal de ordregivende myndigheder/ordregiverne eller medlemsstaterne fastlægge den grad af teknisk formåen, der kræves på dette område for at deltage i en udbudsprocedure, og vurdere, om ansøgerne opnår det krævede sikkerhedsniveau. I mange tilfælde har medlemsstaterne bilaterale sikkerhedsaftaler med regler om gensidig anerkendelse af nationale sikkerhedsgodkendelser. Selv i de tilfælde, hvor der findes sådanne aftaler, kan det kontrolleres, hvilken formåen økonomiske aktører fra andre medlemsstater råder over, når det gælder sikkerhedsinformation; en sådan kontrol bør ske i overensstemmelse med principperne om ikke-forskelsbehandling, ligebehandling og proportionalitet.
- (69) Tildelingen af kontrakter skal foretages på grundlag af objektive kriterier, der sikrer, at principperne om gennemsigtighed, ikke-forskelsbehandling og ligebehandling overholdes, og at tilbuddene vurderes på gennemsigtig og objektiv måde og på reelle konkurrencevilkår. Derfor bør der kun tillades anvendelse af to tildelingskriterier: »den laveste pris« og »det økonomisk mest fordelagtige tilbud«.
- (70) For at sikre overholdelsen af princippet om ligebehandling ved tildelingen af kontrakter bør der indføres en pligt, som er blevet fastlagt i retspraksis, til at fastholde den nødvendige gennemsigtighed, for at alle ansøgere kan være rimeligt informeret om de kriterier og regler, der anvendes til afdækning af det økonomisk mest fordelagtige tilbud. Det er derfor de ordregivende myndigheders eller ordregivernes ansvar at oplyse, hvilke tildelingskriterier de anvender, og hvordan de vægter kriterierne, på et så tidligt tidspunkt, at ansøgerne har disse oplysninger, når de udarbejder deres tilbud. De ordregivende myndigheder eller ordregiverne kan i særlige tilfælde, som de bør kunne begrunde, undlade at oplyse, hvordan de vægter tildelingskriterierne, når en sådan vægtning ikke kan fastsættes i forvejen, især på grund af kontraktens kompleksitet. I disse tilfælde bør de oplyse kriteriernes prioriterede rækkefølge med de vigtigste først.
- (71) Når de ordregivende myndigheder eller ordregiverne vælger at tildele kontrakten til den, der har givet det økonomisk mest fordelagtige tilbud, vurderer de tilbuddene for at fastslå, hvilket der indebærer det bedste forhold mellem kvalitet og pris. Med henblik herpå fastsætter de økonomiske og kvalitative kriterier, der tilsammen skal gøre det muligt at fastslå, hvilket tilbud er det økonomisk mest fordelagtige for den ordregivende myndighed eller ordregiveren. Disse kriterier fastsættes ud fra kontraktgenstanden, idet de skal gøre det muligt at vurdere de enkelte tilbuds resultatniveau i forhold til kontraktgenstanden som defineret i de tekniske specifikationer og at måle forholdet mellem kvalitet og pris for hvert tilbud.
- (72) En effektiv klageprocedure, der er inspireret af det system, der i Rådets direktiv 89/665/EØF ⁽¹⁾ og 92/13/EØF ⁽²⁾ som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2007/66/EF ⁽³⁾ er fastsat for kontrakter omfattet af direktiv 2004/17/EF og direktiv 2004/18/EF, bør sikre, at forpligtelserne vedrørende gennemsuelighed og konkurrence overholdes. Der bør navnlig være mulighed for at anfægte tildelingsproceduren, inden kontrakten undertegnes, og der bør fastsættes de nødvendige garantier for effektiviteten af denne klageprocedure, som f.eks. standstill-perioden. Der bør også være mulighed for at anfægte ulovlige direkte kontrakttildelinger eller kontrakter, der er indgået i strid med dette direktiv.
- (73) Klageprocedurerne bør dog tage hensyn til beskyttelsen af forsvars- og sikkerhedsinteresser i forbindelse med klageinstansernes procedurer, valget af midlertidige foranstaltninger eller sanktionerne over for overtrædelser af forpligtelserne vedrørende gennemsigtighed og konkurrence. Medlemsstaterne bør navnlig kunne fastsætte, at den klageinstans, der er uafhængig af den ordregivende myndighed/ordregiveren, kan undlade at betragte en kontrakt som værende uden virkning, selv om den er tildelt ulovligt af de i artikel 60, stk. 1, omhandlede årsager, hvis klageinstansen efter at have undersøgt alle relevante aspekter, finder, at den pågældende sags usædvanlige omstændigheder gør det nødvendigt, at visse tvingende eller uomgængeligt nødvendige, almene krav respekteres. I lyset af arten af de bygge- og anlægsarbejder og leverancer af varer og tjenesteydelser, der er omfattet af dette direktiv, og deres karakteristika bør sådanne uomgængeligt nødvendige hensyn først og fremmest vedrøre medlemsstaternes forsvars- og sikkerhedsinteresser. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis en kontrakts ugyldighed i alvorlig grad ville bringe ikke alene gennemførelsen af det specifikke projekt, som kontrakten tager sigte på, men selve eksistensen af et bredere forsvars- og/eller sikkerhedsprogram, som projektet er en del af, i fare.
- (74) Det er nødvendigt, at nogle af de tekniske betingelser navnlig vedrørende bekendtgørelser, statistiske opgørelser samt anvendt nomenklatur og betingelser for henvisning til denne nomenklatur ændres, fordi de tekniske krav ændrer sig. Med henblik herpå bør der derfor fastsættes en smidig og hurtig vedtagelsesmåde.

(1) Rådets direktiv 89/665/EØF af 21. december 1989 om samordning af love og administrative bestemmelser vedrørende anvendelsen af klageprocedurerne i forbindelse med indgåelse af offentlige indkøbs- samt bygge- og anlægskontrakter (EFT L 395 af 30.12.1989, s. 33).

(2) Rådets direktiv 92/13/EØF af 25. februar 1992 om samordning af love og administrative bestemmelser vedrørende anvendelse af EF-reglerne for fremgangsmåden ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation (EFT L 76 af 23.3.1992, s. 14).

(3) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2007/66/EF af 11. december 2007 om ændring af Rådets direktiv 89/665/EØF og 92/13/EØF for så vidt angår forbedring af effektiviteten af klageprocedurerne i forbindelse med indgåelse af offentlige kontrakter (EUT L 335 af 20.12.2007, s. 31).

(75) De nødvendige foranstaltninger til gennemførelse af dette direktiv bør vedtages i overensstemmelse med Rådets afgørelse 1999/468/EF af 28. juni 1999 om fastsættelse af de nærmere vilkår for udøvelsen af de gennemførelsesbestemmelser, der tillægges Kommissionen ⁽¹⁾.

(76) Kommissionen bør navnlig tillægges beføjelser til at revidere tærskelværdierne for kontrakter ved at tilpasse dem til de i direktiv 2004/17/EF fastlagte tærskelværdier og ændre visse referencenumre i CPV-nomenklaturen og reglerne for henvisning i bekendtgørelserne til bestemte CPV-positioner såvel som reglerne og de tekniske bestemmelser for systemerne til elektronisk modtagelse.

Da der er tale om generelle foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i dette direktiv, skal foranstaltningerne vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 5a i afgørelse 1999/468/EF.

(77) Når de frister, der normalt gælder i forbindelse med forskriftsproceduren med kontrol, i særligt hastende tilfælde

ikke kan overholdes, bør Kommissionen have mulighed for at bringe hasteproceduren i artikel 5a, stk. 6, i afgørelse 1999/468/EF, i anvendelse til vedtagelse af disse foranstaltninger.

(78) I overensstemmelse med punkt 34 i den interinstitutionelle aftale om bedre lovgivning ⁽²⁾ tilskyndes medlemsstaterne til både i egen og Fællesskabets interesse at udarbejde og offentliggøre deres egne oversigter, der så vidt muligt viser overensstemmelsen mellem dette direktiv og gennemførelsesforanstaltningerne.

(79) Kommissionen bør gennemføre en periodisk evaluering af, hvorvidt markedet for forsvarsmateriel fungerer på en åben, gennemskelig og konkurrencedygtig måde, herunder dette direktivs konsekvenser for markedet, f.eks. for små og mellemstore virksomheders medvirken —

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

INDHOLD

AFSNIT I	DEFINITIONER, ANVENDELSESOMRÅDE OG GENERELLE PRINCIPPER
Artikel 1.	Definitioner
Artikel 2.	Anvendelsesområde
Artikel 3.	Blandede kontrakter
Artikel 4.	Principper for indgåelse af kontrakter
AFSNIT II	REGLER FOR KONTRAKTER
KAPITEL I	Generelle bestemmelser
Artikel 5.	Økonomiske aktører
Artikel 6.	Ordregivende myndigheders/ordregiveres forpligtelser med hensyn til fortrolighed
Artikel 7.	Beskyttelse af klassificerede oplysninger
KAPITEL II	Tærskelværdier, centrale indkøbsorganer og undtagelser
Afdeling 1.	Tærskelværdier
Artikel 8.	Tærskelværdier for kontrakter
Artikel 9.	Metoder til beregning af kontraktens og rammeaftalens anslåede værdi
Afdeling 2.	Centrale indkøbsorganer
Artikel 10.	Kontrakter og rammeaftaler indgået af centrale indkøbsorganer
Afdeling 3.	Kontrakter, der ikke er omfattet af direktivet
Artikel 11.	Anvendelse af undtagelser

⁽¹⁾ EFT L 184 af 17.7.1999, s. 23.

⁽²⁾ EUT C 321 af 31.12.2003, s. 1.

Artikel 12.	Kontrakter indgået i henhold til internationale regler
Artikel 13.	Særlige undtagelser
Afdeling 4.	Særlige ordninger
Artikel 14.	Reserverede kontrakter
KAPITEL III	Ordninger gældende for tjenesteydelseskontrakter
Artikel 15.	Tjenesteydelseskontrakter, der er omfattet af bilag I
Artikel 16.	Tjenesteydelseskontrakter, der er omfattet af bilag II
Artikel 17.	Blandede kontrakter, der omfatter tjenesteydelser fra både bilag I og II
KAPITEL IV	Særlige regler vedrørende udbudsdokumenterne
Artikel 18.	Tekniske specifikationer
Artikel 19.	Alternative tilbud
Artikel 20.	Betingelser vedrørende kontraktens udførelse
Artikel 21.	Underentrepriser
Artikel 22.	Informationssikkerhed
Artikel 23.	Forsyningsikkerhed
Artikel 24.	Forpligtelser vedrørende skatter og afgifter, miljøbeskyttelse, bestemmelser om beskyttelse på arbejdspladsen og arbejdsforhold i øvrigt
KAPITEL V	Procedurer
Artikel 25.	Gældende udbudsprocedurer
Artikel 26.	Udbud med forhandling med offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse
Artikel 27.	Konkurrencepræget dialog
Artikel 28.	Tilfælde, der kan begrunde anvendelsen af udbud med forhandling uden forudgående udbudsbekendtgørelse
Artikel 29.	Rammeaftaler
KAPITEL VI	Bestemmelser om offentliggørelse og gennemsigtighed
Afdeling 1.	Offentliggørelse af bekendtgørelser
Artikel 30.	Bekendtgørelser
Artikel 31.	Ikke-obligatorisk offentliggørelse
Artikel 32.	Udarbejdelse og offentliggørelse af bekendtgørelser
Afdeling 2.	Frister
Artikel 33.	Frister for modtagelse af ansøgninger om deltagelse og for modtagelse af tilbud
Afdeling 3.	Hvilke oplysninger der skal fremsendes, og hvordan de skal fremsendes
Artikel 34.	Opfordringer til at afgive tilbud, til forhandling eller til dialog
Artikel 35.	Meddelelse til ansøgere og tilbudsgivere

Afdeling 4.	Meddelelser
Artikel 36.	Regler for kommunikation
Afdeling 5.	Rapporter
Artikel 37.	Rapporternes indhold
KAPITEL VII	Udbudsprocedurens afvikling
Afdeling 1.	Almindelige bestemmelser
Artikel 38.	Egnhedsundersøgelse og udvælgelse af deltagere, tildeling af kontrakter
Afdeling 2.	Kriterier for kvalitativ udvælgelse
Artikel 39.	Ansøgerens eller tilbudsgiverens personlige forhold
Artikel 40.	Egnethed til at udøve det pågældende erhverv
Artikel 41.	Økonomisk og finansiel formåen
Artikel 42.	Teknisk og/eller faglig formåen
Artikel 43.	Standarder for kvalitetsstyringssystemer
Artikel 44.	Miljøstyringsstandarder
Artikel 45.	Supplerende dokumenter og oplysninger
Artikel 46.	Officielle lister over godkendte økonomiske aktører og attestering, der foretages af offentligretlige eller privatretlige organer
Afdeling 3.	Kontrakttildeing
Artikel 47.	Kriterier for tildeling af kontrakter
Artikel 48.	Anvendelse af elektronisk auktion
Artikel 49.	Unormalt lave tilbud
AFSNIT III	REGLER FOR UNDERENTREPRISER
KAPITEL I	<i>Underentrepriser fra valgte tilbudsgivere, der ikke er ordregivende myndigheder/ordregivere</i>
Artikel 50.	Anvendelsesområde
Artikel 51.	Principper
Artikel 52.	Tærskelværdier og bestemmelser om offentliggørelse
Artikel 53.	Kriterier for kvalitativ udvælgelse af underentreprenører
KAPITEL II	<i>Underentrepriser tildelt af valgte tilbudsgivere, der er ordregivende myndigheder/ordregivere</i>
Artikel 54.	Regler
AFSNIT IV	REGLER FOR KLAGER
Artikel 55.	Klageprocedurernes anvendelsesområde og adgang til disse procedurer
Artikel 56.	Krav til klageprocedurerne

Artikel 57.	Standstill-periode
Artikel 58.	Undtagelser fra standstill-perioden
Artikel 59.	Tidsfrister for indgivelse af klage
Artikel 60.	Retsvirkningen »uden virkning«
Artikel 61.	Overtrædelser af dette afsnit og alternative sanktioner
Artikel 62.	Frister
Artikel 63.	Interventionsmekanisme
Artikel 64.	Indholdet i en bekendtgørelse til brug for den frivillige ex ante-gennemsigthed
AFSNIT V	INDBERETNING AF STATISTISKE OPLYSNINGER, GENNEMFØRELSESBESTEMMELSER OG AFSLUTTENDE BESTEMMELSER
Artikel 65.	Indberetning af statistiske oplysninger
Artikel 66.	Indhold af den statistiske opgørelse
Artikel 67.	Udvalgsprocedure
Artikel 68.	Justering af tærskelværdierne
Artikel 69.	Ændringer
Artikel 70.	Ændring af direktiv 2004/17/EF
Artikel 71.	Ændring af direktiv 2004/18/EF
Artikel 72.	Gennemførelse
Artikel 73.	Gennemgang og rapportering
Artikel 74.	Ikrafttrædelse
Artikel 75.	Adressater
BILAG	
Bilag I	Tjenesteydelser omhandlet i artikel 2 og 15
Bilag II	Tjenesteydelser omhandlet i artikel 2 og 16
Bilag III	Definition af visse tekniske specifikationer omhandlet i artikel 18
Bilag IV	Oplysninger, der skal angives i bekendtgørelser omhandlet i artikel 30
Bilag V	Oplysninger, der skal angives i bekendtgørelser omhandlet i artikel 52
Bilag VI	Karakteristika vedrørende offentliggørelse
Bilag VII	Registre
Bilag VIII	Krav til anordninger til elektronisk modtagelse af ansøgninger om deltagelse og tilbud

AFSNIT I

DEFINITIONER, ANVENDELSESOMRÅDE OG GENERELLE PRINCIPPER

Artikel 1

Definitioner

I dette direktiv forstås ved:

- 1) »Det fælles glossar for offentlige kontrakter« (CPV — Commun Procurement Vocabulary): den referencenomenklatur, der gælder for kontrakter indgået af ordregivende myndigheder eller ordregivere, og som er fastlagt ved forordning (EF) nr. 2195/2002
- 2) »kontrakter«: en gensidigt bebyrdende aftaler, der indgås skriftligt, (jf. artikel 1, stk. 2, litra a), i direktiv 2004/17/EF og artikel 1, stk. 2, litra a), i direktiv 2004/18/EF
- 3) »bygge- og anlægskontrakter«: kontrakter om enten udførelse eller både projektering og udførelse af arbejder vedrørende en af de i afdeling 45 i CPV omhandlede aktiviteter eller af bygge- og anlægsarbejde eller om udførelse ved et hvilket som helst middel af et bygge- og anlægsarbejde, der svarer til behov præciseret af den ordregivende myndighed eller ordregiveren. Ved »bygge- og anlægsarbejde« forstås resultatet af et sæt bygge- og anlægsaktiviteter bestemt til i sig selv at udfylde en økonomisk eller teknisk funktion
- 4) »vareindkøbskontrakter«: andre kontrakter end bygge- og anlægskontrakter, som vedrører køb, leasing eller leje med eller uden forkøbsret af varer.

En kontrakt, som vedrører levering af varer, og som accessorisk omfatter monterings- og installationsarbejde, betragtes som en »vareindkøbskontrakt«
- 5) »tjenesteydelseskontrakter«: andre kontrakter end bygge- og anlægskontrakter eller vareindkøbskontrakter, der vedrører tjenesteydelser.

En kontrakt, der vedrører både varer og tjenesteydelser, betragtes som en »tjenesteydelseskontrakt«, hvis værdien af de pågældende tjenesteydelser overstiger værdien af de varer, kontrakten omfatter.

En kontrakt, som vedrører tjenesteydelser, og som kun accessorisk i forhold til kontraktens hovedgenstand omfatter de aktiviteter, der er omhandlet i afdeling 45 i CPV, betragtes som en tjenesteydelseskontrakt
- 6) »militært materiel«: udstyr specielt udformet eller tilpasset til militære formål og bestemt til brug som våben, ammunition eller krigsmateriel
- 7) »følsomt materiel«, »følsomme bygge- og anlægsarbejder« og »følsomme tjenesteydelser«: materiel, bygge- og anlægsarbejder og tjenesteydelser til sikkerhedsformål, der involverer, kræver og/eller omfatter følsomme oplysninger

- 8) »klassificerede oplysninger«: oplysninger eller materiale uanset form, art eller fremsendelsesmetode, som er tildelt et sikkerhedsklassificeringsniveau eller et beskyttelsesniveau, og som af hensyn til den nationale sikkerhed og i overensstemmelse med ved lov eller administrativt fastsatte bestemmelser i den pågældende medlemsstat kræver beskyttelse mod uretmæssig anvendelse, tilintetgørelse, fjernelse, videregivelse, tab eller uautoriserede personers adgang hertil eller andre former for lækage
- 9) »myndigheder«: statslige, regionale eller lokale myndigheder i en medlemsstat eller et tredjeland
- 10) »krise«: enhver situation i en medlemsstat eller et tredjeland, hvor der er indtrådt en skadevoldende begivenhed, hvis omfang klart overstiger omfanget af hverdagens skadevoldende begivenheder, og som i væsentlig grad truer eller indvirker negativt på menneskers liv og helbred eller har en betragtelig indvirkning på ejendomsværdier eller kræver foranstaltninger for at forsyne befolkningen med livsnødvendigheder; endvidere foreligger der en krise, hvis en sådan skadevoldende begivenhed anses for umiddelbart forestående; væbnede konflikter og krige betragtes som kriser i dette direktivs forstand
- 11) »rammeaftale«: en aftale indgået mellem en eller flere ordregivende myndigheder eller ordregivere og en eller flere økonomiske aktører med det formål at fastsætte vilkårene for de kontrakter, der skal indgås i løbet af en given periode, især med hensyn til pris og i givet fald påtænkte mængder
- 12) »elektronisk auktion«: en gentagen proces, hvor nye og lavere priser og/eller nye værdier for visse elementer i tilbuddene præsenteres ad elektronisk vej efter den første fuldstændige vurdering af tilbuddene, således at disse kan klassificeres på grundlag af automatisk behandling.

Visse tjenesteydelseskontrakter og visse bygge- og anlægskontrakter, der involverer en intellektuel indsats som f.eks. projektering af bygge- og anlægsarbejder, kan derfor ikke gøres til genstand for elektroniske auktioner
- 13) »entreprenør«, »leverandør« og »tjenesteyder«: enhver fysisk eller juridisk person og enhver offentlig enhed samt enhver sammenslutning af sådanne personer og/eller organer, som på markedet tilbyder henholdsvis udførelse af arbejder og/eller bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser
- 14) »økonomisk aktør«: entreprenør, leverandør eller tjenesteyder. Det anvendes udelukkende for at forenkle teksten
- 15) »ansøger«: en økonomisk aktør, der har anmodet om en opfordring til at deltage i et begrænset udbud eller et udbud med forhandling eller en konkurrencepræget dialog

- 16) »tilbudsgiver«: en økonomisk aktør, der har afgivet et tilbud i forbindelse med et begrænset udbud eller et udbud med forhandling eller en konkurrencepræget dialog
- 17) »ordregivende myndighed eller ordregiver«: ordregivende myndigheder som omhandlet i artikel 1, stk. 9, i direktiv 2004/18/EF og ordregivere som omhandlet i artikel 2 i direktiv 2004/17/EF
- 18) »indkøbscentral«: en ordregivende myndighed eller en ordregiver som omhandlet i artikel 1, stk. 9, i direktiv 2004/18/EF og i artikel 2, stk. 1, litra a), i direktiv 2004/17/EF, eller et europæisk offentligt organ, der
- rekvirerer leverancer og/eller tjenesteydelser for en ordregivende myndighed eller ordregivere eller
  - indgår kontrakter eller rammeaftaler om bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser for ordregivende myndigheder/ordregivere
- 19) »begrænsede udbud«: procedurer, som enhver økonomisk aktør kan ansøge om at deltage i, men hvor kun de økonomiske aktører, der af de ordregivende myndigheder eller ordregiverne modtager opfordring dertil, kan afgive tilbud
- 20) »udbud med forhandling«: procedurer, hvor de ordregivende myndigheder eller ordregiverne henvender sig til økonomiske aktører, som de selv udvælger, med en opfordring og forhandler kontraktens vilkår med en eller flere af disse
- 21) »konkurrencepræget dialog«: en procedure, som enhver økonomisk aktør kan ansøge om at deltage i, men hvor den ordregivende myndighed eller ordregiveren fører en dialog med de ansøgere, der har fået adgang til at deltage i proceduren, med henblik på at udvikle en eller flere løsninger, der kan opfylde dens behov, og som skal være grundlag for de tilbud, de valgte ansøgere dernæst opfordres til at afgive.
- Med henblik på anvendelsen af proceduren i første afsnit anses en kontrakt for at være »særligt kompleks«, når den ordregivende myndighed eller ordregiveren
- ikke er i stand til i overensstemmelse med artikel 18, stk. 3, litra b), c) eller d), objektivt at præcisere de tekniske vilkår, der kan opfylde dens behov og formål, og/eller
  - ikke er i stand til objektivt at præcisere de retlige og/eller finansielle forhold i forbindelse med et projekt
- 22) »underentreprise«: gensidigt bebyrdende aftale, der indgås skriftligt mellem en valgt tilbudsgiver for en aftale og en eller flere økonomiske aktører med henblik på at opfylde denne aftale, og som vedrører bygge- og anlægsarbejder eller levering af varer eller tjenesteydelser
- 23) »tilknyttede virksomheder«: virksomheder, på hvilke den valgte tilbudsgiver direkte eller indirekte kan øve bestemmende indflydelse, eller virksomheder, der kan øve bestemmende indflydelse på den valgte tilbudsgiver, eller som ligesom den valgte tilbudsgiver er underlagt en anden virksomheds bestemmende indflydelse i kraft af ejendomsret, kapitalinteresser eller reglerne for virksomheden. Der foreligger en formodning om bestemmende indflydelse på en anden virksomhed, når virksomheden direkte eller indirekte:
- besidder majoriteten af den ansvarlige kapital i denne virksomhed, eller
  - besidder majoriteten af de stemmerettigheder, der er knyttet til kapitalandele i virksomheden, eller
  - kan udpege mere end halvdelen af medlemmerne i virksomhedens administrations-, ledelses- eller tilsynsorgan
- 24) »skriftlig(t)«: ethvert udtryk bestående af en helhed af ord eller tal, som kan læses, reproduceres og derefter videregives. Denne helhed kan omfatte informationer overført og lagret ved hjælp af elektroniske midler
- 25) »elektronisk middel«: et middel, der anvender elektronisk databehandlingsudstyr (herunder digital kompression) og datalagringsudstyr, og hvor data sendes, rutes og modtages via tråd, radio, optiske midler eller andre elektromagnetiske midler
- 26) »livscyklus«: alle tænkelige successive produktfaser, dvs. forskning og udvikling, industriel udvikling, produktion, reparation, modernisering, ændring, vedligeholdelse, logistik, uddannelse, afprøvning, tilbagetrækning og bortskaffelse
- 27) »forskning og udvikling«: alle aktiviteter omfattende grundforskning, anvendt forskning og eksperimentel udvikling, hvor sidstnævnte kan omfatte tilvejebringelse af teknologidemonstratorer, dvs. anordninger, der viser et nyt koncept eller en ny teknologisk ydeevne i et relevant eller repræsentativt miljø
- 28) »civil indkøb«: aftaler, der ikke er omfattet af artikel 2, og som vedrører indkøb af varer, udførelse af bygge- og anlægsarbejder eller levering af tjenesteydelser uden militært sigte til logistiske formål og er indgået i overensstemmelse med vilkårene i artikel 17.

Artikel 2

Anvendelsesområde

Med forbehold af traktatens artikel 30, 45, 46, 55 og 296 finder dette direktiv anvendelse på kontrakter, der indgås på forsvars- og sikkerhedsområdet, og som vedrører:

- a) levering af militærudstyr, herunder dele, komponenter og/eller delmontager heraf
- b) levering af følsomt udstyr, herunder dele, komponenter og/eller delmontager heraf

- c) udførelse af bygge- og anlægsarbejder, levering af varer og tjenesteydelser direkte knyttet til det i litra a) og b) anførte udstyr for alle elementer i dets livscyklus
- d) bygge- og anlægsarbejder og tjenesteydelser til specifikt militære formål eller følsomme bygge- og anlægsarbejder og følsomme tjenesteydelser.

Artikel 3

Blandede kontrakter

1. En kontrakt, der vedrører udførelse af bygge- og anlægsarbejder, levering af varer eller tjenesteydelser, der henhører under dette direktiv og delvis under direktiv 2004/17/EF eller direktiv 2004/18/EF, tildeles i overensstemmelse med dette direktiv, forudsat at tildeling af en enkelt kontrakt er berettiget af objektive årsager.

2. Tildelingen af en kontrakt, der vedrører udførelse af bygge- og anlægsarbejder, levering af varer eller tjenesteydelser, der delvis henhører under dette direktiv, og hvor den anden del ikke er omfattet af enten dette direktiv eller af direktiv 2004/17/EF eller direktiv 2004/18/EF, er ikke omfattet af dette direktiv, forudsat at tildeling af en enkelt kontrakt er berettiget af objektive årsager.

3. Afgørelsen om at tildele en enkelt kontrakt kan dog ikke træffes med henblik på at sikre, at kontrakter ikke omfattes af dette direktiv eller direktiv 2004/17/EF eller direktiv 2004/18/EF.

Artikel 4

Principper for indgåelse af kontrakter

De ordregivende myndigheder eller ordregiverne overholder principperne om ligebehandling og ikke-forskelsbehandling af økonomiske aktører og handler på en gennemsigtig måde.

AFSNIT II

REGLER FOR KONTRAKTER

KAPITEL I

Almindelige bestemmelser

Artikel 5

Økonomiske aktører

1. Ansøgere eller tilbudsgivere, der i henhold til lovgivningen i den medlemsstat, hvor de er etableret, har ret til at levere den pågældende ydelse, kan ikke afvises alene med den begrundelse, at det i henhold til lovgivningen i den medlemsstat, hvor kontrakten tildeles, kunne kræves, at de skal være enten en fysisk eller en juridisk person.

Når der er tale om tjenesteydelseskontrakter og bygge- og anlægskontrakter samt om vareindkøbskontrakter, der tillige omfatter tjenesteydelser og/eller monterings- og installationsarbejde, kan

det imidlertid forlanges af juridiske personer, at de i ansøgningen om deltagelse eller i tilbuddet opgiver navn og faglige kvalifikationer for de personer, der skal levere den pågældende ydelse.

2. Grupper af økonomiske aktører kan være tilbudsgivere eller ansøgere. I forbindelse med afgivelse af et tilbud eller indgivelse af en ansøgning om deltagelse kan de ordregivende myndigheder eller ordregiverne ikke kræve, at grupper af økonomiske aktører antager en bestemt retlig form, men den udvalgte gruppe kan være nødsaget hertil, når den har fået tildelt kontrakten, i det omfang det er nødvendigt for at sikre en tilfredsstillende opfyldelse af denne.

Artikel 6

Ordregivende myndigheder/ordregiveres forpligtelser med hensyn til fortrolighed

Med forbehold af bestemmelserne i dette direktiv, navnlig vedrørende forpligtelserne om offentliggørelse af oplysninger om indgåede kontrakter og om meddelelse til ansøgere og tilbudsgivere, som er omhandlet i artikel 30, stk. 3, og artikel 35, og i overensstemmelse med den nationale lovgivning, som den ordregivende myndighed eller ordregiveren er underlagt, navnlig lovgivning vedrørende adgang til oplysninger, må den ordregivende myndighed eller ordregiveren, medmindre andet følger af kontrakten, ikke offentliggøre oplysninger, som de økonomiske aktører har fremsendt, og som de har betegnet som fortrolige; sådanne oplysninger omfatter navnlig tekniske hemmeligheder, forretningshemmeligheder og fortrolige aspekter af tilbud.

Artikel 7

Beskyttelse af klassificerede oplysninger

Ordregivende myndigheder/ordregivere kan pålægge økonomiske aktører krav om beskyttelse af de klassificerede oplysninger, som de meddeler under hele udbuds- og tildelingsproceduren. De kan også kræve, at disse økonomiske aktører sikrer, at deres underleverandører overholder sådanne krav.

KAPITEL II

Tærskelværdier, indkøbscentraler og undtagelser

Afdeling 1

Tærskelværdier

Artikel 8

Tærskelværdier for kontrakter

Dette direktiv gælder for kontrakter, hvis anslåede værdi eksklusive moms svarer til eller overstiger følgende tærskelværdier:

- a) 412 000 EUR for vareindkøbskontrakter og tjenesteydelseskontrakter
- b) 5 150 000 EUR for bygge- og anlægskontrakter.

Artikel 9

Metoder til beregning af kontraktens og rammeaftalens anslåede værdi

1. Den anslåede værdi af en kontrakt beregnes på grundlag af det samlede beløb eksklusiv moms, som den ordregivende myndighed eller ordregiveren som anslået kan komme til at betale. I denne beregning tages der hensyn til det anslåede samlede beløb, herunder enhver form for optioner og eventuelle forlængelser af kontrakten.

Hvis den ordregivende myndighed eller ordregiveren forudser præmier eller betalinger til ansøgere eller tilbudsgivere, tager den hensyn hertil ved beregning af kontraktens anslåede værdi.

2. Denne anslåede værdi skal være gældende på tidspunktet for afsendelsen af den i artikel 32, stk. 2, omhandlede udbudsbekendtgørelse eller, såfremt der ikke kræves en sådan bekendtgørelse, på det tidspunkt, hvor den ordregivende myndighed eller ordregiveren indleder tildelingsproceduren.

3. Et bygge- og anlægsprojekt eller et projekt til indkøb af en vis mængde varer og/eller tjenesteydelser må ikke deles i stort set identiske separate delordrer eller på anden måde opdeles med henblik på at udelukke det fra dette direktivs anvendelsesområde.

4. Ved bygge- og anlægskontrakter skal der ved beregning af den anslåede værdi tages hensyn til arbejdets værdi samt den anslåede samlede værdi af de til arbejdets udførelse nødvendige materialer og materiel, som stilles til entreprenørens rådighed af de ordregivende myndigheder eller ordregiverne.

5. a) Når et påtænkt bygge- og anlægsarbejde eller et påtænkt indkøb af tjenesteydelser kan opdeles på en række delkontrakter, der indgås samtidig, skal den anslåede værdi af alle disse delkontrakter tilsammen lægges til grund.

Når den samlede værdi af delkontrakterne er lig med eller overstiger tærsklen i artikel 8, finder direktivet anvendelse på indgåelsen af hver enkelt delkontrakt.

De ordregivende myndigheder eller ordregiverne kan dog undlade sådan anvendelse på delkontrakter, hvis anslåede værdi eksklusiv moms er under 80 000 EUR for tjenesteydelser og 1 000 000 EUR for bygge- og anlægsarbejder, forudsat at den samlede værdi af disse delkontrakter ikke overstiger 20 % af delkontraktens samlede værdi.

b) Når et projekt, der tager sigte på at anskaffe ensartede varer, kan give anledning til opdeling på en række delkontrakter, der indgås samtidig, skal den anslåede værdi af alle disse delkontrakter tilsammen lægges til grund for anvendelsen af artikel 8, litra a) og b).

Når den samlede værdi af delkontrakterne er lig med eller overstiger tærsklen i artikel 8, finder direktivet anvendelse på indgåelsen af hver enkelt delkontrakt.

De ordregivende myndigheder eller ordregiverne kan dog undlade at anvende direktivet på delkontrakter, hvis anslåede værdi eksklusiv moms er under 80 000 EUR, forudsat at den samlede værdi af disse delkontrakter ikke overstiger 20 % af delkontraktens samlede værdi.

6. Ved kontrakter om leasing eller leje med eller uden forkøbsret af varer er grundlaget for beregning af kontraktens anslåede værdi:

a) kontraktens anslåede samlede værdi for så vidt angår tidsbegrænsede kontrakter, hvis løbetid er 12 måneder eller derunder, eller kontraktens samlede værdi for så vidt angår tidsbegrænsede kontrakter, hvis løbetid er over 12 måneder, inklusive den anslåede overskydende værdi

b) den månedlige værdi, multipliceret med 48, for så vidt angår tidsbegrænsede kontrakter eller kontrakter, hvis løbetid ikke kan fastsættes nærmere.

7. For vareindkøbs- eller tjenesteydelseskontrakter, der indgås med regelmæssige mellemrum, eller som skal fornyes inden for et bestemt tidsrum, beregnes kontraktens anslåede værdi på grundlag af:

a) enten den samlede faktiske værdi af lignende successive kontrakter, der er indgået i løbet af de foregående 12 måneder eller det foregående regnskabsår, så vidt muligt korrigeret for at tage hensyn til forventede ændringer i mængde eller værdi i løbet af de 12 måneder, der følger efter indgåelsen af den oprindelige kontrakt, eller

b) den samlede anslåede værdi af de successive kontrakter, der indgås i løbet af de 12 måneder, der følger efter den første levering, eller i løbet af regnskabsåret, hvis dette er over 12 måneder.

Metoden til beregning af en kontraktens anslåede værdi må ikke vælges med det formål at udelukke kontrakten fra dette direktivs anvendelsesområde.

8. Ved beregningen af den anslåede værdi af tjenesteydelseskontrakter skal der tages hensyn til følgende:

a) i forbindelse med følgende tjenesteydelser:

i) forsikringstjenesteydelser: den præmie, der skal betales, og andre former for vederlag

ii) kontrakter vedrørende projektering: honorarer, provision samt andre former for vederlag.

b) i forbindelse med tjenesteydelseskontrakter, hvori der ikke er fastsat en samlet pris:

i) for tidsbegrænsede kontrakter, hvis de løber i 48 måneder eller derunder: den anslåede samlede værdi for hele løbetiden

- ii) for tidsbegrænsede kontrakter eller kontrakter, hvis løbetid er over 48 måneder: den månedlige værdi multipliceret med 48.

9. I forbindelse med rammeaftaler skal der tages hensyn til den anslåede maksimumsværdi eksklusivt moms af alle de kontrakter, der forventes tildelt inden for hele rammeaftalens løbetid.

Afdeling 2

Indkøbscentraler

Artikel 10

Kontrakter og rammeaftaler indgået af indkøbscentraler

1. Medlemsstaterne kan fastsætte bestemmelser, der giver de ordregivende myndigheder/ordregiverne mulighed for at rekvirere bygge- og anlægsarbejder, varer og/eller tjenesteydelser gennem indkøbscentraler.

2. De ordregivende myndigheder/ordregivere, der anskaffer bygge- og anlægsarbejder, varer og/eller tjenesteydelser gennem en indkøbscentral under de i artikel 1, nr. 18, nævnte forudsætninger, anses for at have overholdt bestemmelserne i dette direktiv, forudsat at:

- indkøbscentralen har overholdt dette, eller
- når indkøbscentralen ikke er en ordregivende myndighed/ordregiver, de regler vedrørende kontrakttildelingen, som den har anvendt, opfylder alle bestemmelserne i dette direktiv, og de tildelte kontrakter er omfattet af effektive klageprocedurer svarende til dem, der er fastsat i afsnit IV.

Afdeling 3

Kontrakter, der ikke er omfattet af direktivet

Artikel 11

Anvendelse af undtagelser

Ingen af bestemmelserne, procedurerne, programmerne, aftalerne, ordningerne eller kontrakterne i dette afsnit kan anvendes med henblik på at omgå bestemmelserne i dette direktiv.

Artikel 12

Kontrakter indgået i henhold til internationale regler

Dette direktiv finder ikke anvendelse på kontrakter, som er omfattet af:

- a) særlige procedureregler i henhold til en international aftale eller overenskomst mellem en eller flere medlemsstater og et eller flere tredjelande

- b) særlige procedureregler i henhold til en international aftale eller overenskomst, der er indgået i forbindelse med troppestationering, og som vedrører en medlemsstats eller et tredjelands virksomheder

- c) særlige procedureregler for en international organisation, der indkøber til sine formål, eller på kontrakter, som en medlemsstat skal tildele i overensstemmelse med disse regler.

Artikel 13

Særlige undtagelser

Dette direktiv finder ikke anvendelse på følgende forhold:

- a) kontrakter, i forbindelse med hvilke anvendelse af dette direktivs bestemmelser ville indebære, at en medlemsstat skulle meddele oplysninger, hvis videregivelse den anser for værende i strid med sine væsentlige sikkerhedsinteresser
- b) kontrakter med henblik på efterretningsvirksomhed
- c) kontrakter tildelt som led i et samarbejdsprogram baseret på forskning og udvikling, der gennemføres af mindst to medlemsstater i fællesskab med henblik på udvikling af et nyt produkt og, hvor det er relevant, de senere faser af alle eller dele af dette produkts livscyklus. Ved indgåelsen af et sådant samarbejdsprogram mellem medlemsstater alene meddelede Kommissionen, hvor stor en andel forsknings- og udviklingsudgifterne udgør i forhold til de samlede udgifter til samarbejdsprogrammet, og giver oplysning om aftalen om omkostningsdeling og om andelen af hver enkelt medlemsstats påtænkte indkøb, hvor dette er relevant
- d) kontrakter, der indgås i tredjelande herunder med henblik på civile indkøb, og som gennemføres, når der stationeres styrker uden for Unionens område, hvis operationelle behov kræver, at de indgås med økonomiske aktører i det område, hvor operationerne finder sted
- e) tjenesteydelseskontrakter om erhvervelse eller leje, uanset finansieringsform, af jord, eksisterende bygninger eller anden fast ejendom eller vedrørende rettigheder hertil
- f) kontrakter, som en regering tildeler en anden regering vedrørende:
- i) levering af forsvarsmateriel eller følsomt udstyr eller
  - ii) bygge- og anlægsarbejder og tjenesteydelser, der er direkte knyttet til sådant udstyr, eller
  - iii) bygge- og anlægsarbejder og tjenesteydelser til specifikt militære formål eller følsomme bygge- og anlægsarbejder og følsomme tjenesteydelser

- g) voldgifts- og mæglingstjenesteydelser
- h) finansielle tjenesteydelser, bortset fra forsikringstjenesteydelser
- i) arbejdsaftaler
- j) tjenesteydelser vedrørende forskning og udvikling, bortset fra dem, hvis udbytte tilhører den ordregivende myndighed eller ordregiveren til brug for egen virksomhed, hvis tjenesteydelser i fuldt omfang betales af den ordregivende myndighed eller ordregiveren.

Afdeling 4

Særordninger

Artikel 14

Reserverede kontrakter

Medlemsstaterne kan lade kontrakter være forbeholdt beskyttede værksteder eller beslutte, at de udføres i forbindelse med programmer for beskyttet beskæftigelse, når flertallet af de berørte arbejdstagere er handicappede, som på grund af arten eller omfanget af deres handicap ikke kan uøve erhvervmæssig beskæftigelse på normale vilkår.

Udbudsbekendtgørelsen skal indeholde oplysning herom.

KAPITEL III

Ordninger gældende for tjenesteydelseskontrakter

Artikel 15

Tjenesteydelseskontrakter, der er opført i bilag I

Kontrakter, der vedrører de af artikel 2 omfattede tjenesteydelser, der er opført i bilag I, indgås i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 18-54.

Artikel 16

Tjenesteydelseskontrakter, der er opført i bilag II

Kontrakter, der vedrører de af artikel 2 omfattede tjenesteydelser, der er opført i bilag II, er udelukkende underlagt i artikel 18 og artikel 30, stk. 3.

Artikel 17

Tjenesteydelseskontrakter, der omfatter tjenesteydelser, der er opført i bilag I og II

Kontrakter, der vedrører de af artikel 2 omfattede tjenesteydelser, der er anført både i bilag I og i bilag II, indgås i overensstemmelse med artikel 18-54, hvis værdien af de i bilag I anførte tjenesteydelser er større end værdien af de i bilag II anførte tjenesteydelser. I andre tilfælde indgås kontrakterne i overensstemmelse med artikel 18 og artikel 30, stk. 3.

KAPITEL IV

Særlige regler vedrørende udbudsdokumenterne

Artikel 18

Tekniske specifikationer

1. De tekniske specifikationer som defineret i punkt 1 i bilag III anføres i udbudsdokumenterne (udbudsbekendtgørelsen, udbudsbetingelserne, beskrivende dokumenter eller supplerende dokumenter).

2. De tekniske specifikationer skal give tilbudsgiverne lige muligheder, og de må ikke bevirke, at der skabes ubegrundede hindringer for konkurrence med hensyn til kontrakter.

3. Uden at det berører hverken de retligt bindende nationale tekniske forskrifter (herunder dem, der vedrører produktsikkerhed) eller de tekniske krav, som medlemsstaten skal opfylde i henhold til internationale standardiseringsaftaler for at garantere den interoperabilitet, der kræves i disse aftaler, og forudsat, at de er forenelige med fællesskabsretten, affattes de tekniske specifikationer:

a) enten ved henvisning til tekniske specifikationer som angivet i bilag III og, i nævnte rækkefølge, ved henvisning til:

- nationale civile standarder til gennemførelse af europæiske standarder
- europæiske tekniske godkendelser
- fælles civile tekniske specifikationer
- nationale civile standarder til gennemførelse af internationale standarder
- andre internationale civile standarder
- andre tekniske referencer udarbejdet af europæiske standardiseringsorganer, eller, når sådanne ikke eksisterer, andre nationale civile standarder, nationale tekniske godkendelser eller nationale tekniske specifikationer for projektering, beregning og udførelse af bygge- og anlægsarbejder og anvendelse af varer
- civile tekniske specifikationer, der stammer fra industrien og er almindeligt anerkendte af den, eller
- de i bilag III, punkt 3, definerede nationale »forsvarsstandarder« og forsvarsmaterielspecifikationer, der svarer til disse standarder.

Hver henvisning skal efterfølges af udtrykket »eller tilsvarende«

b) eller som en angivelse af funktionsdygtighed eller funktionelle krav: sådanne angivelser kan omfatte miljøegenskaber.

De skal imidlertid være så præcise, at tilbudsgiverne kan identificere kontraktens genstand og de ordregivende myndigheder/ordregiverne kan tildele kontrakten

c) eller som en angivelse af funktionsdygtighed eller funktionelle krav, jf. litra b), idet der som et middel til formodning om overensstemmelse med denne funktionsdygtighed eller disse krav henvises til specifikationer i litra a), eller

d) eller ved henvisning til specifikationer i litra a) for så vidt angår visse karakteristika og til funktionsdygtigheden eller de funktionelle krav i litra b) for så vidt angår andre karakteristika.

4. Når de ordregivende myndigheder/ordregiverne benytter muligheden for at henvise til de specifikationer, der er omhandlet i stk. 3, litra a), kan de ikke afvise et tilbud med den begrundelse, at de tilbudte varer og tjenesteydelser ikke er i overensstemmelse med de specifikationer, som de har henvist til, hvis tilbudsgiveren i sit tilbud godtgør på passende måde til den ordregivende myndigheds/ordregiverens tilfredshed, at de løsninger, den pågældende tilbyder, på tilsvarende måde opfylder de krav, der er fastsat i de pågældende tekniske specifikationer.

En »passende måde« kan være teknisk dokumentation fra producenten eller en prøvningsrapport fra et anerkendt organ.

5. Når de ordregivende myndigheder/ordregiverne benytter sig af den mulighed, der er omhandlet i stk. 3, for at fastsætte specifikationer i form af funktionsdygtighed eller funktionelle krav, kan de ikke afvise et tilbud om bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser, der er i overensstemmelse med en national standard til gennemførelse af en europæisk standard, en europæisk teknisk godkendelse, en fælles teknisk specifikation, en international standard eller en teknisk reference udarbejdet af et europæisk standardiseringsorgan, hvis disse specifikationer tager sigte på at dække de funktionelle krav eller krav til funktionsdygtighed, som de har fastsat.

Tilbudsgiveren skal i sit tilbud på en passende måde godtgøre til den ordregivende myndigheds/ordregiverens tilfredshed, at bygge- og anlægsarbejderne, varerne eller tjenesteydelserne i overensstemmelse med standarden opfylder den ordregivende myndigheds/ordregiverens krav til funktionsdygtighed og funktionelle krav.

En »passende måde« kan være teknisk dokumentation fra producenten eller en prøvningsrapport fra et anerkendt organ.

6. Når de ordregivende myndigheder/ordregiverne fastsætter miljøegenskaber i form af funktionsdygtighed eller funktionelle krav som omhandlet i stk. 3, litra b), kan de anvende detaljerede specifikationer eller om nødvendigt dele heraf som fastlagt i de europæiske og (multi)nationale miljømærker eller ethvert andet miljømærke, forudsat:

— at de er egnede til at definere egenskaberne ved de varer eller ydelser, som kontrakten handler om

— at kravene til mærket er udviklet på grundlag af videnskabelig information

— at miljømærkerne vedtages gennem en proces, i hvilken alle interessenter, såsom statslige institutioner, forbrugere, fabrikanter, detailhandlere og miljøorganisationer, kan deltage, og

— at de er tilgængelige for alle interesserede parter.

De ordregivende myndigheder/ordregiverne kan angive, at de varer eller tjenesteydelser, der er forsynet med et miljømærke, anses for at opfylde de tekniske specifikationer, der er fastlagt i udbudsbetingelserne; de skal acceptere enhver anden passende dokumentation, såsom teknisk dokumentation fra fabrikanten eller en prøvningsrapport fra et anerkendt organ.

7. Ved »anerkendte organer« som omhandlet i denne artikel forstås prøvningslaboratorier, kalibreringslaboratorier og inspektions- og certificeringsorganer, som opfylder gældende europæiske standarder.

De ordregivende myndigheder/ordregiverne accepterer attester fra anerkendte organer i andre medlemsstater.

8. Medmindre kontraktens genstand gør det berettiget, må de tekniske specifikationer ikke angive et bestemt fabrikat, en bestemt oprindelse eller en bestemt fremstillingsproces, og de må ikke henvise til et bestemt mærke, et bestemt patent eller en bestemt type, til en bestemt oprindelse eller til en bestemt produktion med det resultat, at visse virksomheder eller varer favoriseres eller elimineres. En sådan angivelse eller henvisning er undtagelsesvis tilladt, hvis en tilstrækkelig nøjagtig og forståelig beskrivelse af kontraktens genstand ikke kan lade sig gøre ved anvendelse af stk. 3 og 4; en sådan angivelse eller henvisning skal efterfølges af udtrykket »eller tilsvarende«.

Artikel 19

Alternative tilbud

1. Når kriteriet for tildeling er det økonomisk mest fordelagtige tilbud, kan de ordregivende myndigheder/ordregiverne give tilbudsgiverne tilladelse til at præsentere alternative tilbud.

2. De ordregivende myndigheder/ordregiverne skal i udbudsbekendtgørelsen angive, om de tillader alternative tilbud eller ej; hvis dette ikke er angivet, vil alternative tilbud ikke være tilladt.

3. De ordregivende myndigheder/ordregiverne, der tillader alternative tilbud, angiver i udbudsbetingelserne, hvilke mindstekrav alternative tilbud skal opfylde, og hvilke specifikke krav der stilles til deres indgivelse.

De tager kun de alternative tilbud i betragtning, som opfylder de krævede minimumskrav.

4. I udbudsprocedurene for vareindkøbs- eller tjenesteydelseskontrakter kan ordregivende myndigheder/ordregivere, der har givet tilladelse til alternative tilbud, ikke afvise et alternativt tilbud alene med den begrundelse, at der, såfremt det antages, enten vil blive tale om en tjenesteydelseskontrakt i stedet for en vareindkøbskontrakt eller omvendt.

Artikel 20

Betingelser vedrørende kontraktens udførelse

De ordregivende myndigheder/ordregiverne kan fastsætte særlige betingelser vedrørende kontraktens udførelse, hvis disse er forenelige med fællesskabsretten, og de er nævnt i udbudsdokumenterne (udbudsbekendtgørelsen, udbudsbetingelserne, beskrivende dokumenter eller supplerende dokumenter). Disse betingelser kan navnlig vedrøre underentreprise eller varetagelse af sikkerheden af klassificerede oplysninger og forsyningsikkerheden som krævet af den ordregivende myndighed/ordregiveren i overensstemmelse med artikel 21, 22 og 23 eller inddragelse af miljøhensyn eller sociale hensyn.

Artikel 21

Underentreprise

1. Det står den valgte tilbudsgiver frit at udvælge sine underentreprenører til alle underentrepriser, der ikke er omfattet af kravene i stk. 3 og 4, og tilbudsgiveren kan især ikke forpligtes til at forskelsbehandle mulige underentreprenører på grundlag af nationalitet.

2. Den ordregivende myndighed/ordregiveren kan anmode eller kan af en medlemsstat forpligtes til at anmode tilbudsgiveren om:

- i tilbuddet at angive, hvilke dele af en kontrakt han har til hensigt at give i underentreprise til tredjemand, samt hvilke underentreprenører han foreslår, og/eller
- at oplyse om enhver ændring på underentreprenørniveau under kontraktens udførelse.

3. Den ordregivende myndighed/ordregiveren kan forpligte eller kan af en medlemsstat pålægges at forpligte den valgte tilbudsgiver til at anvende bestemmelserne i afsnit III på alle eller visse underentrepriser, som den valgte tilbudsgiver har til hensigt at give til tredjemand.

4. Medlemsstaterne kan bestemme, at den ordregivende myndighed/ordregiveren kan anmode eller kan forpligtes til at anmode den valgte tilbudsgiver om at give en del af kontrakten i underentreprise til tredjemand. Den ordregivende myndighed/ordregiver, der pålægger sådanne underentrepriser, skal anføre denne mindsteandel i form af en værdiramme, der består af mindste og største procentdel. Den største procentdel må ikke overstige 30 % af kontraktens værdi. En sådan ramme skal stå i forhold til kontraktens genstand og værdi samt arten af den erhvervssektor, det drejer sig om, herunder konkurrenceniveauet på det pågældende marked og den pågældende industribases relevante tekniske formåen.

En hvilken som helst procentdel af underentrepriser, der falder inden for den værdiramme, som den ordregivende myndighed/ordregiveren har anført, anses at opfylde kravene i dette stykke til underentrepriser.

Tilbudsgiverne kan foreslå at give en andel af den totale værdi i underentreprise, der ligger over den ramme, som den ordregivende myndighed/ordregiveren kræver.

Den ordregivende myndighed/ordregiveren skal anmode tilbudsgiverne om i deres tilbud at specificere, hvilken del eller hvilke dele af deres tilbud de har til hensigt at give i underentreprise, for at opfylde kravene i første afsnit.

Den ordregivende myndighed/ordregiveren kan anmode eller kan af en medlemsstat pålægges at anmode tilbudsgiverne om også at specificere, hvilken del eller hvilke dele af deres tilbud de har til hensigt at give i underentreprise ud over den krævede procentdel, samt de underentreprenører, de allerede har valgt.

Den valgte tilbudsgiver giver en del i underentreprise svarende til den procentdel, som den ordregivende myndighed/ordregiver pålægger denne tilbudsgiver at give i underentreprise i overensstemmelse med bestemmelserne i afsnit III.

5. Når en medlemsstat bestemmer, at ordregivende myndigheder/ordregivere kan afvise de underentreprenører, som er udvalgt af tilbudsgiveren under proceduren for tildeling af hovedkontrakten eller af den valgte tilbudsgiver under udførelse af kontrakten, kan en sådan afvisning under alle omstændigheder kun ske på grundlag af de kriterier, der fandt anvendelse ved udvælgelsen af tilbudsgiverne til hovedkontrakten. Afviser en ordregivende myndighed/ordregiver en underentreprenør, skal denne myndighed/ordregiver give tilbudsgiveren eller den valgte tilbudsgiver en skriftlig begrundelse med angivelse af årsagerne til, at underentreprenøren eller underentreprenørerne ikke anses at opfylde kriterierne.

6. Kravene i stk. 2-5 skal fremgå af udbudsbekendtgørelsen.

7. Stk. 1-5 berører ikke den økonomiske aktørs ansvar som hovedmand.

Artikel 22

Informationssikkerhed

I forbindelse med kontrakter, hvortil der anvendes, som kræver, og/eller som indebærer klassificerede oplysninger, anfører den ordregivende myndighed/ordregiveren i udbudsdokumenterne (udbudsbekendtgørelsen, udbudsbetingelserne, beskrivende dokumenter eller supplerende dokumenter) alle nødvendige foranstaltninger og krav med henblik på at varetage sikkerheden af disse oplysninger på det krævede niveau.

Med henblik herpå kan den ordregivende myndighed/ordregiveren forlange, at tilbuddet bl.a. indeholder følgende oplysninger:

- a) tilsagn fra den allerede udpegede tilbudsgiver og allerede udpegede underentreprenører om på passende vis at sikre fortroligheden af alle klassificerede oplysninger, som de råder over eller får kendskab til, i hele kontraktens løbetid og efter dennes opsigelse eller udløb i overensstemmelse med relevante love og administrative bestemmelser
- b) tilsagn fra tilbudsgiveren om at indhente tilsagnet i litra a) fra andre underentreprenører, som tilbudsgiveren vil benytte sig af under udførelsen af kontrakten
- c) tilstrækkelige informationer om allerede udpegede underentreprenører for at sætte den ordregivende myndighed/ordregiveren i stand til at afgøre, om hver enkelt af dem har den formåen, der kræves for på passende vis at sikre fortroligheden af klassificerede oplysninger, som de har adgang til, eller som de skal frembringe i forbindelse med udførelsen af deres underentreprise
- d) tilsagn fra tilbudsgiveren om også at forelægge oplysningerne krævet i litra c) vedrørende nye underentreprenører, før de tildeles en underentreprise.

Såfremt der på fællesskabsniveau ikke findes nogen harmonisering af nationale sikkerhedsgodkendelsessystemer, kan medlemsstaterne bestemme, at de i andet afsnit omhandlede foranstaltninger og krav skal være i overensstemmelse med deres nationale bestemmelser om sikkerhedsgodkendelser. Medlemsstaterne skal anerkende de sikkerhedsgodkendelser, som de anser for at svare til dem, der udstedes i overensstemmelse med deres nationale lovgivning, uanset muligheden for selv at gennemføre og tage hensyn til yderligere undersøgelser, hvis det anses for nødvendigt.

Artikel 23

Forsyningsikkerhed

Den ordregivende myndighed/ordregiveren fastsætter sine krav til forsyningsikkerheden i udbudsdokumenterne (udbudsbekendtgørelsen, udbudsbetingelserne, beskrivende dokumenter eller supplerende dokumenter).

Den ordregivende myndighed/ordregiveren kan derfor forlange, at tilbuddet bl.a. indeholder følgende oplysninger:

- a) certifikat eller dokumentation, der på en for den ordregivende myndighed/ordregiveren tilfredsstillende måde godtgør, at tilbudsgiveren vil være i stand til at opfylde de kontraktlige forpligtelser med hensyn til eksport, overførsel og transit af varer, herunder også supplerende dokumentation modtaget fra den eller de berørte medlemsstater
- b) oplysning om eventuelle begrænsninger for den ordregivende myndighed/ordregiveren med hensyn til offentliggørelse, overførsel eller anvendelse af produkterne og tjenesteydelserne eller et hvilket som helst resultat af disse produkter og tjenesteydelser, og som er en følge af eksportkontrol eller sikkerhedsordninger
- c) certifikat eller dokumentation, der godtgør, at tilbudsgiverens forsyningskæde er af en sådan organisatorisk karakter og geografisk beliggenhed, at den gør det muligt for tilbudsgiveren at opfylde den ordregivende myndigheds/ordregiverens krav til forsyningsikkerhed som anført i udbudsbetingelserne, og et tilsagn om at sikre, at eventuelle ændringer i tilbudsgiverens forsyningskæde under udførelsen af kontrakten ikke vil have nogen negativ indvirkning på opfyldelsen af disse krav
- d) tilsagn fra tilbudsgiveren om at etablere og/eller opretholde den kapacitet, der er nødvendig for at imødekomme eventuelle større behov fra den ordregivende myndigheds/ordregiverens side som følge af en krise, i henhold til vilkår og betingelser efter fælles aftale
- e) enhver supplerende dokumentation modtaget fra tilbudsgivers nationale myndigheder om opfyldelsen af eventuelle større behov fra den ordregivende myndigheds/ordregiverens side som følge af en krise
- f) tilsagn fra tilbudsgiveren om at sikre vedligeholdelse, modernisering og tilpasning af de varer, der er omfattet af kontrakten
- g) tilsagn fra tilbudsgiveren om i tide at give underretning til den ordregivende myndighed/ordregiveren om enhver organisatorisk, forsyningsmæssig eller industristrategisk ændring, der kan berøre hans forpligtelser over for den ordregivende myndighed/ordregiveren.
- h) tilsagn fra tilbudsgiveren om i henhold til vilkår og betingelser efter fælles aftale at forsyne den ordregivende myndighed/ordregiveren med alle de specifikke midler, der er nødvendige for produktionen af reservedele, komponenter, enheder til montering og særligt testudstyr, herunder tekniske tegninger, licenser og brugsvejledninger, i tilfælde af, at tilbudsgiver ikke længere er i stand til levere disse varer.

Der kan ikke stilles krav til tilbudsgiver om at opnå tilsagn fra en medlemsstat, som ville kunne forringe den pågældende medlemsstats frihed til i overensstemmelse med relevant international ret og fællesskabsret at anvende egne nationale eksport-, overførsels- eller transitlicenskriterier under de på tidspunktet for afgørelsen om en sådan licens gældende omstændigheder.

Artikel 24

Forpligtelser vedrørende skatter og afgifter, miljøbeskyttelse, bestemmelser om beskyttelse på arbejdspladsen og arbejdsforhold i øvrigt

1. Den ordregivende myndighed/ordregiveren kan i udbudsbetingelserne oplyse eller af en medlemsstat forpligtes til at oplyse, hos hvilket eller hvilke organer ansøgerne eller tilbudsgiverne kan få relevante oplysninger om forpligtelser vedrørende skatter og afgifter, miljøbeskyttelse og forpligtelser i henhold til gældende bestemmelser med hensyn til beskyttelse på arbejdspladsen og arbejdsforhold i øvrigt i den medlemsstat eller region eller på det sted eller i det tredjeland, hvor ydelserne skal præsteres, og som finder anvendelse på arbejdets udførelse på byggepladsen eller på de leverede tjenesteydelser under kontraktens opfyldelse.

2. Den ordregivende myndighed/ordregiveren, der giver de i stk. 1 nævnte oplysninger, anmoder tilbudsgiverne om at angive, at de ved udarbejdelsen af deres tilbud har taget hensyn til de forpligtelser, der gælder i henhold til bestemmelserne om beskyttelse på arbejdspladsen og om arbejdsforhold i øvrigt på det sted, hvor ydelsen skal præsteres.

Første afsnit berører ikke anvendelsen af bestemmelserne i artikel 49 om undersøgelse af unormalt lave tilbud.

KAPITEL V

Udbudsprocedurer

Artikel 25

Gældende udbudsprocedurer

For at indgå kontrakter anvender de ordregivende myndigheder/ordregiverne de nationale procedurer, der er tilpasset til brug i forbindelse med dette direktiv.

De ordregivende myndigheder/ordregiverne kan vælge at indgå kontrakter ved anvendelse af begrænsede udbud eller udbud med forhandling med offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse.

Under de omstændigheder, der er nævnt i artikel 27, kan de indgå deres kontrakter ved anvendelse af konkurrencepræget dialog.

I de tilfælde og under de omstændigheder, der udtrykkeligt er nævnt i artikel 28, kan de ordregivende myndigheder/ordregiverne anvende udbud med forhandling uden offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse.

Artikel 26

Udbud med forhandling med offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse

1. Ved udbud med forhandling med offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse forhandler de ordregivende myndigheder/ordregiverne med tilbudsgiverne om tilbuddene med henblik på

at tilpasse dem til de krav, de har stillet i udbudsbekendtgørelsen, i udbudsbetingelserne og i eventuelle supplerende dokumenter, og for at finde frem til det bedste tilbud i overensstemmelse med artikel 47.

2. Under forhandlingerne sikrer de ordregivende myndigheder/ordregiverne, at alle tilbudsgivere behandles ens. De udøver især ikke forskelsbehandling ved at give oplysninger, som kan stille nogle tilbudsgivere bedre end andre.

3. De ordregivende myndigheder/ordregiverne kan bestemme, at udbuddet med forhandling skal forløbe i flere faser for at begrænse antallet af tilbud, der skal forhandles, på grundlag af de tildelingskriterier, der er indeholdt i udbudsbekendtgørelsen eller i udbudsbetingelserne. Det skal i udbudsbekendtgørelsen eller i udbudsbetingelserne være anført, om der er gjort brug af denne mulighed eller ej.

Artikel 27

Konkurrencepræget dialog

1. I tilfælde af særligt komplekse kontrakter kan medlemsstaterne fastsætte, at de ordregivende myndigheder/ordregiverne, i den udstrækning de mener, at anvendelse af et begrænset udbud eller et udbud med forhandling med offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse ikke gør det muligt at indgå en kontrakt, kan gøre brug af konkurrencepræget dialog i overensstemmelse med denne artikel.

Tildelingen af en kontrakt sker udelukkende på grundlag af kriteriet om det økonomisk mest fordelagtige tilbud.

2. De ordregivende myndigheder/ordregiverne offentliggør en udbudsbekendtgørelse, hvori de meddeler deres behov og krav, som de definerer i denne bekendtgørelse og/eller i et beskrivende dokument.

3. De ordregivende myndigheder/ordregiverne indleder med de ansøgere, som er udvalgt i henhold til de relevante bestemmelser i artikel 38-46, en dialog, hvis formål er at indkredse og fastslå, hvorledes deres behov bedst kan opfyldes. Under denne dialog kan de drøfte alle aspekter ved kontrakten med de udvalgte ansøgere.

Under dialogen sikrer de ordregivende myndigheder/ordregiverne, at alle tilbudsgivere behandles ens. De udøver især ikke forskelsbehandling ved at give oplysninger, som kan stille nogle tilbudsgivere bedre end andre.

De ordregivende myndigheder/ordregiverne må ikke over for de andre deltagere afsløre de løsninger, som en anden deltager har foreslået, eller andre fortrolige oplysninger, som en deltager i dialogen har meddelt, uden dennes samtykke.

4. De ordregivende myndigheder/ordregiverne kan bestemme, at udbuddet skal forløbe i flere faser for at begrænse antallet af løsninger, der skal diskuteres under dialogen, på grundlag af de tildelingskriterier, der er indeholdt i udbudsbekendtgørelsen eller i det beskrivende dokument. Muligheden for at gøre brug af denne fremgangsmåde skal være anført i udbudsbekendtgørelsen eller i det beskrivende dokument.

5. Den ordregivende myndighed/ordregiveren fortsætter denne dialog, indtil den har indkredset den eller de løsninger, der kan opfylde dens behov, efter om nødvendigt at have sammenlignet dem.

6. Efter at have erklæret dialogen for afsluttet og efter at have underrettet deltagerne herom opfordrer de ordregivende myndigheder/ordregiverne deltagerne til at afgive deres endelige tilbud på grundlag af de løsninger, der er forelagt og præciseret under dialogen. Disse tilbud skal indeholde alle de elementer, der er nødvendige for projektets udførelse.

På den ordregivende myndigheds/ordregiverens anmodning kan disse tilbud afklares, præciseres og tilpasses. Imidlertid kan disse præciseringer, afklaringer og tilpasninger eller supplerende oplysninger ikke medføre, at der ændres ved grundlæggende elementer i tilbuddet eller i indkaldelsen af tilbud, som ikke vil kunne ændres uden fare for konkurrencefordrejning eller forskelsbehandling.

7. De ordregivende myndigheder/ordregiverne vurderer tilbudene som afgivet på grundlag af de i udbudsbekendtgørelsen eller det beskrivende dokument fastsatte tildelingskriterier og vælger det økonomisk mest fordelagtige tilbud i overensstemmelse med artikel 47.

Efter anmodning fra den ordregivende myndighed/ordregiveren kan den tilbudsgiver, hvis tilbud er valgt som det økonomisk mest fordelagtige, blive bedt om at præcisere visse aspekter af tilbuddet eller bekræfte forpligtelser, som er indeholdt i tilbuddet, forudsat at dette ikke bevirker, at væsentlige aspekter af tilbuddet eller udbuddet ændres, og at det ikke fører til konkurrencefordrejning eller forskelsbehandling.

8. De ordregivende myndigheder/ordregiverne kan træffe bestemmelse om priser eller betalinger til deltagerne i dialogen.

Artikel 28

Tilfælde, der kan begrunde anvendelsen af udbud med forhandling uden offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse

I nedenstående tilfælde kan de ordregivende myndigheder/ordregiverne indgå kontrakter ved udbud med forhandling uden forudgående offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse, og som krævet i artikel 30, stk. 3, skal de begrunde anvendelsen af denne procedure i bekendtgørelserne om indgåede kontrakter:

1) for så vidt angår bygge- og anlægskontrakter, vareindkøbskontrakter og tjenesteydelseskontrakter:

- a) når der i forbindelse med et begrænset udbud, et udbud med forhandling med forudgående offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse eller en konkurrencepræget dialog ikke afgives tilbud, ikke afgives egnede tilbud, og der ikke er modtaget nogen ansøgninger, forudsat at de oprindelige aftalevilkår ikke ændres væsentligt, og forudsat at der på Kommissionens anmodning forelægges denne en rapport

b) når der i forbindelse med et begrænset udbud, et udbud med forhandling med offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse eller en konkurrencepræget dialog er afgivet tilbud, som ikke er forskriftsmæssige, eller er afgivet tilbud, som er uantagelige efter nationale bestemmelser, der er i overensstemmelse med artikel 5, 19 og 21-24 samt bestemmelserne i afsnit II, kapitel VII, forudsat at

i) de oprindelige udbudsbetingelser ikke ændres væsentligt, og

ii) de lader udbuddet med forhandling omfatte alle tilbudsgivere, og kun de tilbudsgivere, der opfylder de i artikel 39-46 omhandlede kriterier, og som under de forudgående begrænsede udbud eller den konkurrenceprægede dialog har afgivet tilbud, der er i overensstemmelse med udbudsprocedurens formelle krav

c) når den nødsituation, der opstår som følge af en krise, ikke gør det muligt at overholde de tidsfrister, der gælder ved begrænsede udbud og udbud med forhandling med offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse, herunder de i artikel 33, stk. 7, omhandlede kortere frister; dette kan f.eks. være tilfældet i de i artikel 23, stk. 2, litra d), omhandlede tilfælde

d) såfremt det er strengt nødvendigt, når tvingende grunde som følge af begivenheder, som de ordregivende myndigheder/ordregiverne ikke har kunnet forudse, ikke gør det muligt at overholde de tidsfrister, der gælder ved begrænsede udbud eller ved udbud med forhandling med offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse, herunder de i artikel 33, stk. 7, omhandlede kortere frister. De omstændigheder, der påberåbes som begrundelse for den tvingende nødvendighed, må under ingen omstændigheder kunne tilskrives de ordregivende myndigheder/ordregiverne

e) når kontrakten af tekniske grunde eller af årsager, der vedrører beskyttelsen af enerettigheder, kun kan overdrages til en bestemt økonomisk aktør.

2) for så vidt angår tjenesteydelseskontrakter og vareindkøbskontrakter:

a) ved andre tjenesteydelser vedrørende forskning og udvikling end dem, der er omhandlet i artikel 13

b) ved varer, som alene er fremstillet med henblik på forskning og udvikling, bortset fra serieproduktion til påvisning af varens handelsmæssige levedygtighed eller til dækning af forsknings- og udviklingsomkostninger

3) for så vidt angår vareindkøbskontrakter:

- a) ved supplerende leveringer fra den oprindelige leverandør til delvis fornyelse af sædvanlige leveringer eller installationer eller til udvidelse af allerede foretagne leveringer eller installationer, når et leverandørskifte ville gøre det nødvendigt for den ordregivende myndighed/ordregiveren at anskaffe udstyr, som på grund af en forskel i teknisk beskaffenhed ville medføre teknisk uforenelighed eller uforholdsmæssigt store tekniske vanskeligheder ved drift og vedligeholdelse.

Løbetiden for disse kontrakter samt for kontrakter, der kan fornyes, må ikke overstige fem år, bortset fra under særlige omstændigheder, der fastslås under hensyntagen til leveret materiel og leverede installationers eller systemers forventede levetid og de tekniske vanskeligheder, som et leverandørskifte kunne medføre

- b) ved varer, der noteres og købes på en varebørs

- c) ved indkøb af varer på særlig fordelagtige vilkår, hos enten en leverandør, der endeligt indstiller sin erhvervsvirksomhed, eller kuratorer eller -likvidatorer i en konkursbehandling, en tvangsakkord eller en tilsvarende behandling i henhold til nationale love og forskrifter.

4) for så vidt angår bygge- og anlægskontrakter og tjenesteydelseskontrakter:

- a) ved supplerende arbejder eller tjenesteydelser, som ikke er omfattet af de oprindelige udbud eller den oprindelige kontrakt, og som på grund af uforudsete forhold er blevet nødvendige for udførelsen af tjenesteydelserne eller bygge- og anlægsarbejderne som deri beskrevet, forudsat at kontrakten tildeles den økonomiske aktør, som udfører disse bygge- og anlægsarbejder eller tjenesteydelser:

- i) når disse supplerende bygge- og anlægsarbejder eller tjenesteydelser ikke teknisk eller økonomisk kan adskilles fra den oprindelige kontrakt uden væsentlige ulemper for de ordregivende myndigheder/ordregiverne, eller
- ii) når disse bygge- og anlægsarbejder eller tjenesteydelser, til trods for at de kan adskilles fra den oprindelige kontrakt, er absolut nødvendige af hensyn til dennes fuldstændige gennemførelse.

Den samlede værdi af kontrakter, som indgås om supplerende bygge- og anlægsarbejder eller tjenesteydelser, må dog ikke overstige 50 % af værdien af den oprindelige kontrakt

- b) ved nye bygge- og anlægsarbejder eller tjenesteydelser, der er en gentagelse af tilsvarende tjenesteydelser eller bygge- og anlægsarbejder, og som overdrages til den økonomiske aktør, der blev tildelt den oprindelige kontrakt af de samme ordregivende myndigheder/ordregivere, forudsat at disse bygge- og anlægsarbejder eller tjenesteydelser er i overensstemmelse med et basisprojekt, og at den oprindelige kontrakt om dette arbejde er indgået i henhold til procedurerne for begrænsede udbud, udbud med forhandling med offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse eller konkurrencepræget dialog.

Muligheden for at anvende denne procedure skal anføres allerede ved det oprindelige udbud, og de ordregivende myndigheder/ordregiverne skal tage den anslåede samlede værdi af de nye bygge- og anlægsarbejder eller tjenesteydelser i betragtning ved anvendelse af artikel 8.

Denne fremgangsmåde kan kun benyttes inden for en periode på fem år efter indgåelsen af den oprindelige kontrakt, undtagen under særlige omstændigheder, der fastslås under hensyntagen til leveret materiel og leverede installationers eller systemers forventede levetid og de tekniske vanskeligheder, som et leverandørskifte kunne medføre

- 5) for så vidt angår kontrakter vedrørende levering af luft- og søtransporttjenesteydelser til en medlemsstats væbnede styrker eller sikkerhedsstyrker, der er stationeret eller skal stationeres i udlandet, når de ordregivende myndigheder/ordregiverne er nødsaget til at indkøbe sådanne tjenesteydelser fra økonomiske aktører, der kun garanterer gyldigheden af deres tilbud i så kort tid, at fristen for procedurerne for begrænset udbud eller udbud med forhandling med offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse, herunder de i artikel 33, stk. 7, omhandlede kortere frister, ikke kan overholdes.

Artikel 29

Rammeaftaler

1. Medlemsstaterne kan give de ordregivende myndigheder/ordregiverne mulighed for at indgå rammeaftaler.
2. Med henblik på indgåelse af en rammeaftale følger de ordregivende myndigheder/ordregiverne de procedureregler, der er omhandlet i dette direktiv, i alle faser indtil tildelingen af de kontrakter, der er baseret på denne rammeaftale. Valget af parter i rammeaftalen sker på grundlag af de tildelingskriterier, der er fastsat i overensstemmelse med artikel 47.

Kontrakter, der er baseret på en rammeaftale, indgås efter procedurerne i stk. 3 og 4. Disse procedurer finder kun anvendelse mellem de ordregivende myndigheder/ordregiverne og de økonomiske aktører, der oprindeligt var parter i rammeaftalen.

Når der indgås kontrakter, der er baseret på en rammeaftale, kan parterne under ingen omstændigheder foretage væsentlige ændringer i aftalevilkårene, navnlig ikke i det i stk. 3 omhandlede tilfælde.

Rammeaftaler må højst gælde for en periode på syv år bortset fra under særlige omstændigheder, der fastslås under hensyntagen til leveret materiel og leverede installationers eller systemers forventede levetid og de tekniske vanskeligheder, som et leverandørskifte kunne medføre.

Under sådanne særlige omstændigheder giver de ordregivende myndigheder/ordregiverne en behørig begrundelse for disse omstændigheder i den i artikel 30, stk. 3, omhandlede meddelelse.

De ordregivende myndigheder/ordregiverne må ikke misbruge rammeaftaler eller anvende dem på en sådan måde, at konkurrencen hindres, begrænses eller fordrejes.

3. Når en rammeaftale indgås med en enkelt økonomisk aktør, indgås kontrakter baseret på denne rammeaftale på de vilkår, der er fastsat i rammeaftalen.

De ordregivende myndigheder/ordregiverne kan i forbindelse med indgåelsen af sådanne kontrakter skriftligt konsultere den aktør, der er part i rammeaftalen, og om nødvendigt anmode ham om at komplettere sit tilbud.

4. Når en rammeaftale indgås med flere økonomiske aktører, skal der være mindst tre, forudsat at der er et tilstrækkeligt antal økonomiske aktører, der opfylder udvælgelseskriterierne, og/eller et tilstrækkeligt antal antagelige tilbud, der opfylder tildelingskriterierne.

Tildeling af kontrakter baseret på en rammeaftale, der er indgået med flere økonomiske aktører, kan ske

— enten på grundlag af de vilkår, der er fastsat i rammeaftalen, uden at der iværksættes en fornyet konkurrence,

— eller, hvis ikke alle vilkårene er fastsat i rammeaftalen, efter at der er iværksat en fornyet konkurrence mellem parterne på grundlag af de samme vilkår, der om nødvendigt præciseres, og i givet fald på andre vilkår, der anføres i udbudsbetingelserne i rammeaftalen, i overensstemmelse med følgende procedure:

a) for hver kontrakt, som skal indgås, konsulterer de ordregivende myndigheder/ordregiverne skriftligt de økonomiske aktører, der er i stand til at udføre kontrakten

b) de ordregivende myndigheder/ordregiverne fastsætter en tilstrækkelig lang frist til indgivelse af tilbud på de enkelte kontrakter under hensyntagen til elementer såsom kontraktgenstandens kompleksitet og den tid, der medgår til fremsendelse af tilbud

c) tilbuddene indsendes skriftligt, og deres indhold forbliver fortroligt indtil udløbet af den fastsatte svarfrist

d) de ordregivende myndigheder/ordregiverne tildeler hver kontrakt til den tilbudsgiver, der har afgivet det bedste tilbud på grundlag af tildelingskriterier, der er fastsat i udbudsbetingelserne i rammeaftalen.

KAPITEL VI

Bestemmelser om offentliggørelse og gennemsigtighed

Afdeling 1

Offentliggørelse af bekendtgørelser

Artikel 30

Bekendtgørelser

1. Ordregivende myndigheder/ordregivere kan bekendtgøre ved en vejledende forhåndsmeddelelse, der offentliggøres af Kommissionen eller af dem selv, i deres »køberprofil«, som defineret i bilag VI, nr. 2:

a) for vareindkøb: for hvert vareområde den anslåede samlede værdi for de kontrakter eller rammeaftaler, som de agter at indgå i løbet af de næste 12 måneder

Vareområderne fastsættes af de ordregivende myndigheder/ordregiverne ved henvisning til CPV-nomenklaturen

b) for tjenesteydelser: den anslåede samlede værdi af de kontrakter eller rammeaftaler inden for hver af de anførte kategorier af tjenesteydelser, som de agter at indgå i løbet af de næste 12 måneder

c) for bygge- og anlægsarbejder: de væsentlige karakteristika ved de kontrakter eller rammeaftaler, som de agter at indgå.

De i første afsnit omhandlede meddelelser fremsendes til Kommissionen eller offentliggøres i køberprofilen hurtigst muligt efter godkendelsen af det projekt, med henblik på hvilke de ordregivende myndigheder/ordregiverne agter at indgå kontrakter eller rammeaftaler.

Ordregivende myndigheder/ordregivere, der offentliggør forhåndsmeddelelsen i deres køberprofil, sender elektronisk i det format og efter de fremsendelsesregler, der er anført i bilag VI, nr. 3, en meddelelse til Kommissionen om, at der offentliggøres en forhåndsmeddelelse i en køberprofil.

Offentliggørelse af de forhåndsmeddelelser, der er nævnt i første afsnit er kun obligatorisk, når de ordregivende myndigheder/ordregiverne benytter muligheden for at afkorte fristen for modtagelse af tilbud, jf. artikel 33, stk. 3.

Dette stykke finder ikke anvendelse på udbud med forhandling uden forudgående offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse.

2. Ordregivende myndigheder/ordregivere, der ønsker at indgå en kontrakt eller en rammeaftale ved begrænset udbud, ved udbud med forhandling med offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse eller ved konkurrencepræget dialog, tilkendegiver deres hensigt herom ved en udbudsbekendtgørelse.

3. Ordregivende myndigheder/ordregivere, der har indgået en kontrakt eller en rammeaftale, fremsender en meddelelse om resultaterne af udbudsproceduren senest 48 dage efter indgåelsen af kontrakten eller rammeaftalen.

Når der er tale om en rammeaftale indgået i overensstemmelse med artikel 29, er de ordregivende myndigheder/ordregiverne fritaget for at skulle sende en meddelelse om hver af de kontrakter, der indgås på grundlag af denne aftale.

Offentliggørelse af visse oplysninger om indgåelsen af kontrakten eller rammeaftalen kan undlades, hvis frigivelse af sådanne oplysninger ville hindre retshåndhævelsen eller på anden måde være i strid med offentlige interesser, navnlig forsvars- og/eller sikkerhedsinteresser, eller ville skade bestemte offentlige eller private økonomiske aktørers legitime økonomiske interesser eller ville kunne skade den loyale konkurrence mellem disse.

Artikel 31

Ikke-obligatorisk offentliggørelse

De ordregivende myndigheder/ordregiverne kan i overensstemmelse med artikel 32 offentliggøre bekendtgørelser vedrørende kontrakter, som ikke er omfattet af dette direktivs bestemmelser om obligatorisk offentliggørelse.

Artikel 32

Udarbejdelse og offentliggørelse af bekendtgørelser

1. Bekendtgørelser skal indeholde de oplysninger, der er nævnt i bilag IV, og eventuelle andre oplysninger, som den ordregivende myndighed/ordregiveren måtte finde hensigtsmæssige, i de standardformularer, der vedtages af Kommissionen efter proceduren i artikel 67, stk. 2.

2. De bekendtgørelser, som de ordregivende myndigheder/ordregiverne sender til Kommissionen, fremsendes enten elektronisk i det format og efter de fremsendelsesregler, der er anført i bilag VI, nr. 3, eller på anden måde. Når der er tale om den i artikel 33, stk. 7, omhandlede hasteprocedure, sendes bekendtgørelser enten pr. telefax eller elektronisk i det format og efter de fremsendelsesregler, der er anført i bilag VI, nr. 3.

Bekendtgørelser offentliggøres i overensstemmelse med de tekniske offentliggørelseskarakteristika i bilag VI, nr. 1, litra a) og b).

3. Bekendtgørelser, der udarbejdes og fremsendes elektronisk i det format og efter de fremsendelsesregler, der er anført i bilag VI, nr. 3, offentliggøres senest fem dage efter afsendelsen.

Bekendtgørelser, der ikke fremsendes elektronisk i det format og efter de fremsendelsesregler, der er anført i bilag VI, nr. 3, offentliggøres senest 12 dage efter afsendelsen eller i forbindelse med den i artikel 33, stk. 7, omhandlede hasteprocedure senest fem dage efter afsendelsen.

4. Udbudsbekendtgørelser offentliggøres i deres helhed på et af Det Europæiske Fællesskabs officielle sprog, som den ordregivende myndighed/ordregiveren vælger, og kun denne udgave på originalsproget er autentisk. Et resumé af hver bekendtgørelses hovedpunkter offentliggøres på de øvrige officielle sprog.

Omkostningerne ved Kommissionens offentliggørelse af sådanne bekendtgørelser afholdes af Fællesskabet.

5. Bekendtgørelserne og deres indhold må ikke offentliggøres på nationalt plan eller i en køberprofil, inden den dato, hvor de er sendt til Kommissionen.

De bekendtgørelser, der offentliggøres på nationalt plan, må ikke indeholde andre oplysninger end dem, der findes i de bekendtgørelser, der er fremsendt til Kommissionen eller offentliggjort i en køberprofil i overensstemmelse med artikel 30, stk. 1, første afsnit, og datoen for afsendelse til Kommissionen eller offentliggørelse i køberprofilen skal fremgå af bekendtgørelsen.

Forhåndsmeddelelser må ikke offentliggøres i en køberprofil, inden bekendtgørelsen om offentliggørelse i denne form er sendt til Kommissionen; meddelelserne skal anføre datoen for denne afsendelse.

6. Bekendtgørelser, der ikke sendes elektronisk i det format og efter de fremsendelsesregler, der er anført i bilag VI, nr. 3, må kun være på ca. 650 ord.

7. De ordregivende myndigheder/ordregiverne skal være i stand til at bevise datoen for afsendelsen af bekendtgørelserne.

8. Kommissionen sender den ordregivende myndighed/ordregiveren en bekræftelse på offentliggørelsen af de fremsendte oplysninger med angivelse af datoen for denne offentliggørelse. Denne bekræftelse betragtes som bevis for offentliggørelsen.

Afdeling 2

Frister

Artikel 33

Frister for modtagelse af ansøgninger om deltagelse og for modtagelse af tilbud

1. Ved fastsættelsen af fristerne for modtagelse af ansøgninger om deltagelse og modtagelse af tilbud tager de ordregivende myndigheder/ordregiverne især hensyn til kontraktens kompleksitet og til den tid, der er nødvendig til udarbejdelsen af tilbud, jf. dog de minimumsfrister, der er fastsat i denne artikel.

2. Ved begrænsede udbud, udbud med forhandling med offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse og konkurrencepræget dialog er minimumsfristen for modtagelse af ansøgninger om deltagelse 37 dage regnet fra datoen for afsendelsen af udbudsbekendtgørelsen.

Ved begrænsede udbud er minimumsfristen for modtagelse af tilbud mindst 40 dage regnet fra datoen for afsendelsen af opfordringen.

3. Har de ordregivende myndigheder/ordregiverne offentliggjort en forhåndsmeddelelse, kan minimumsfristen for modtagelse af tilbud i henhold til stk. 2, andet afsnit, som hovedregel afkortes til 36 dage, men under ingen omstændigheder til under 22 dage.

Fristen løber fra datoen for afsendelse af opfordringen til at afgive tilbud.

Den i første afsnit omhandlede kortere frist er tilladt, forudsat at forhåndsmeddelelsen har indeholdt alle de oplysninger, der kræves for udbudsbekendtgørelse i bilag IV, i det omfang disse oplysninger foreligger ved bekendtgørelsens offentliggørelse, og at denne forhåndsmeddelelse er blevet sendt til offentliggørelse mindst 52 dage og højst 12 måneder inden afsendelsen af udbudsbekendtgørelsen.

4. Udarbejdes og fremsendes bekendtgørelserne elektronisk i det format og efter de fremsendelsesregler, der er anført i bilag VI, nr. 3, kan den i stk. 2, første afsnit, omhandlede frist for modtagelse af ansøgninger om deltagelse afkortes med syv dage.

5. Fristerne for modtagelse af tilbud i stk. 2, andet afsnit, kan afkortes med fem dage, hvis den ordregivende myndighed/ordregiveren fra datoen for bekendtgørelsens offentliggørelse i

overensstemmelse med bilag VI giver fri, direkte og fuld elektronisk adgang til udbudsbetingelserne og ethvert supplerende dokument, idet det angives i teksten til bekendtgørelsen, på hvilken internetadresse denne dokumentation kan findes.

Denne afkortning kan kumuleres med den i stk. 4 omhandlede afkortning.

6. Er udbudsbetingelserne og de supplerende dokumenter eller oplysninger, uanset af hvilken grund, ikke fremsendt inden for de i artikel 34 fastsatte frister, selv om der er anmodet om dem i tide, eller kan der kun afgives tilbud efter besigtigelse på stedet eller efter gennemsyn på stedet af bilagsmateriale til udbudsbetingelserne, forlænges fristerne for modtagelse af tilbud, således at alle de berørte økonomiske aktører kan få kendskab til samtlige de oplysninger, der er nødvendige for at kunne udarbejde tilbud.

7. Når det ved begrænsede udbud og udbud med forhandling med offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse i hastetilfælde ikke er muligt at overholde de i denne artikel omhandlede minimumsfrister, kan de ordregivende myndigheder/ordregiverne fastsætte:

- en frist for modtagelse af ansøgninger om deltagelse på mindst 15 dage regnet fra datoen for afsendelsen af udbudsbekendtgørelsen og mindst ti dage, hvis bekendtgørelsen sendes elektronisk, i det format og efter de fremsendelsesregler, der er anført i bilag VI, nr. 3, og
- ved begrænset udbud en frist for modtagelse af tilbud på mindst ti dage regnet fra datoen for afsendelsen af opfordringen til at afgive tilbud.

Afdeling 3

Hvilke oplysninger der skal fremsendes, og hvordan de skal fremsendes

Artikel 34

Opfordringer til at afgive tilbud, til forhandling eller til dialog

1. Ved begrænsede udbud, udbud med forhandling med offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse og konkurrencepræget dialog henvender de ordregivende myndigheder/ordregiverne sig samtidigt og skriftligt til de udvalgte ansøgere med en opfordring til at afgive tilbud eller til at forhandle eller, ved konkurrencepræget dialog, til at deltage i dialogen.

2. Opfordringen til ansøgerne indeholder enten:

- et eksemplar af udbudsbetingelserne eller af det beskrivende dokument og af ethvert supplerende dokument eller
- en meddelelse om, hvordan de har adgang til udbudsbetingelserne eller til de øvrige dokumenter, jf. første led, når disse er stillet direkte til elektronisk rådighed i overensstemmelse med artikel 33, stk. 5.

3. Når en anden enhed end den ordregivende myndighed/ordregiver, der er ansvarlig for tildelingsproceduren, ligger inde med udbudsbetingelserne, det beskrivende dokument og/eller de supplerende dokumenter, anføres på opfordringen adressen på den tjeneste, ved hvilken disse udbudsbetingelser og dokumenter kan fås, og i givet fald fristen for anmodning herom samt prisen og betalingsbetingelserne for at få disse dokumenter udleveret. De kompetente myndigheder sender denne dokumentation til de økonomiske aktører umiddelbart efter modtagelsen af deres anmodning.

4. Eventuelle supplerende oplysninger om udbudsbetingelserne, det beskrivende dokument og/eller de supplerende dokumenter meddeles af de ordregivende myndigheder/ordregiverne eller de kompetente tjenester senest seks dage inden udløbet af den frist, der er fastsat for modtagelsen af tilbud, forudsat at der er anmodet om dem i tide. Ved begrænset udbud eller udbud med forhandling efter hasteproceduren er fristen fire dage.

5. Ud over de i stk. 2, 3, og 4 omhandlede informationer skal opfordringen mindst omfatte følgende oplysninger:

- a) en henvisning til den offentliggjorte udbudsbekendtgørelse
- b) fristen for modtagelse af tilbud, den adresse, til hvilken tilbuddene skal sendes, og det eller de sprog, de skal være udfærdiget på. Ved konkurrencepræget dialog skal disse informationer ikke være indeholdt i opfordringen til at deltage i dialogen, men i opfordringen til at afgive tilbud
- c) ved konkurrencepræget dialog den dato og den adresse, der er fastsat for indledningen af høringen, samt det eller de sprog, der anvendes
- d) en angivelse af, hvilke dokumenter der eventuelt skal vedlægges, enten til støtte for erklæringer, som kan efterprøves, og som ansøgeren har fremlagt i overensstemmelse med artikel 38, eller som supplement til de oplysninger, der kræves i samme artikel, på de samme betingelser som dem, der er fastsat i artikel 41 og 42
- e) vægtningen af kriterierne for tildeling af kontrakten eller, i givet fald, den prioriterede rækkefølge, disse kriterier til fastlæggelse af det økonomisk mest fordelagtige tilbud tillægges, med det vigtigste først, hvis de ikke er anført i udbudsbekendtgørelsen, udbudsbetingelserne eller det beskrivende dokument.

Artikel 35

Meddelelse til ansøgere og tilbudsgivere

1. De ordregivende myndigheder/ordregiverne underretter hurtigst muligt ansøgere og tilbudsgivere om, hvilke afgørelser der er truffet med hensyn til tildeling af kontrakten eller indgåelse af en rammeaftale, herunder bl.a. begrundelsen for, at de har besluttet ikke at tildele en kontrakt eller indgå en rammeaftale, som har været udbudt, og at påbegynde proceduren på ny; underretningen sker skriftligt, hvis de ordregivende myndigheder/ordregiverne modtager anmodning herom.

2. På anmodning af den berørte part meddeler den ordregivende myndighed/ordregiveren med forbehold af stk. 3 hurtigst muligt og senest 15 dage efter modtagelse af en skriftlig anmodning:

- a) alle forbigåede ansøgere, hvorfor deres ansøgning er forkastet
- b) alle forbigåede tilbudsgivere, hvorfor deres tilbud er forkastet, herunder navnlig i de tilfælde, der er omhandlet i artikel 18, stk. 4 og 5, hvorfor den har besluttet, at kravene ikke anses for opfyldt på tilsvarende måde, eller hvorfor den har besluttet, at bygge- og anlægs- samt vareindkøbs- og tjenesteydelseskontrakter ikke opfylder kravene til ydelse eller funktion, og, i de i artikel 22 og 23 omhandlede tilfælde, hvorfor den har besluttet, at kravene vedrørende informationsikkerhed og forsyningsikkerhed ikke anses for opfyldt
- c) alle tilbudsgivere, der har afgivet et antageligt tilbud, som er blevet forkastet, om det antagne tilbuds karakteristika og relative fordele og navnet på den tilbudsgiver, hvis tilbud er antaget, eller parterne i rammeaftalen.

3. De ordregivende myndigheder/ordregiverne kan beslutte ikke at meddele visse af de i stk. 1 omhandlede oplysninger om kontrakttildelingen eller indgåelsen af rammeaftaler, hvis en sådan videregivelse ville hindre retshåndhævelsen eller på anden måde være i strid med offentlige interesser, navnlig forsvars- og/eller sikkerhedsinteresser, eller til skade for bestemte offentlige eller private økonomiske aktørers legitime økonomiske interesser eller for den loyale konkurrence mellem disse.

Afdeling 4

Meddelelser

Artikel 36

Regler for kommunikation

1. Den i denne afdeling nævnte kommunikation og informationsudveksling kan efter den ordregivende myndigheds/ordregiverens valg ske pr. brev, pr. telefax eller elektronisk i overensstemmelse med stk. 4 og 5, telefonisk i de tilfælde og på de betingelser, der er fastsat i stk. 6, eller ved en kombination af disse midler.

2. Det valgte kommunikationsmiddel skal være alment tilgængeligt og må således ikke begrænse de økonomiske aktørers adgang til tildelingsproceduren.

3. Den pågældende kommunikation, informationsudveksling og informationslagring sker på en måde, der sikrer, at dataintegriteten og fortroligheden af ansøgningerne om deltagelse og af tilbuddene beskyttes, samt at de ordregivende myndigheder/ordregiverne ikke får kendskab til indholdet af ansøgningerne om deltagelse og af tilbuddene inden udløbet af den frist, der er fastsat for afgivelse af tilbud og indgivelse af ansøgninger om deltagelse.

4. De redskaber, der bruges til elektronisk kommunikation og deres tekniske karakteristika skal være ikke-diskriminerende, almindeligt tilgængelige og funktionelt kompatible med almindeligt anvendte produkter inden for informations- og kommunikationsteknologi.

Afdeling 5

Rapporter

Artikel 37

Rapporternes indhold

5. Følgende regler gælder for systemer til elektronisk fremsendelse og modtagelse af tilbud og for systemer til elektronisk modtagelse af ansøgninger om deltagelse:

- a) Oplysninger vedrørende de specifikationer, der er nødvendige for elektronisk afgivelse af tilbud og elektronisk indgivelse af ansøgninger om deltagelse, herunder kryptering, skal være tilgængelige for de berørte parter. Endvidere skal anordninger til elektronisk modtagelse af tilbud og ansøgninger om deltagelse være i overensstemmelse med kravene i bilag VIII.
- b) Medlemsstaterne kan under overholdelse af artikel 5 i direktiv 1999/93/EF kræve, at elektroniske tilbud forsynes med en avanceret elektronisk signatur i overensstemmelse med artikel 5, stk. 1, i nævnte direktiv.
- c) Medlemsstaterne kan indføre eller opretholde frivillige akkrediteringsordninger med henblik på at øge niveauerne for certificeringstjenesteydelser for disse systemer.
- d) ansøgerne forpligter sig til at forelægge de i artikel 39-44 og artikel 46 omhandlede dokumenter, attester og erklæringer inden udløbet af den frist, der er fastsat for afgivelse af tilbud eller indgivelse af ansøgninger om deltagelse, hvis de ikke findes i elektronisk form.

6. Følgende regler gælder for fremsendelse af ansøgninger om deltagelse:

- a) Ansøgninger om deltagelse i udbudsproceduren for kontrakter kan indgives skriftligt eller telefonisk.
- b) Hvis ansøgninger om deltagelse indgives telefonisk, skal der sendes en skriftlig bekræftelse inden udløbet af den frist, der er fastsat for modtagelse.
- c) De ordregivende myndigheder/ordregiverne kan kræve, at ansøgninger om deltagelse, der indgives pr. telefax, bekræftes pr. post eller elektronisk, hvis det er nødvendigt af hensyn til det juridiske bevismiddel. De ordregivende myndigheder/ordregiverne angiver alle sådanne krav samt fristen for fremsendelse af en bekræftelse pr. post eller elektronisk i udbudsbekendtgørelsen.

1. For hver kontrakt og rammeaftale udarbejder de ordregivende myndigheder/ordregivere en rapport for at bekræfte, at udvælgelsesproceduren fandt sted på en gennemsigtig og ikke-diskriminerende måde, som mindst skal omfatte følgende oplysninger:

- a) navn og adresse på den ordregivende myndighed/ordregiveren, kontraktgenstanden og kontraktens eller rammeaftalens værdi
- b) den valgte udbudsprocedure
- c) i tilfælde af konkurrencepræget dialog, de omstændigheder, der berettiger anvendelsen af denne procedure
- d) ved udbud med forhandling uden offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse de omstændigheder, der berettiger til anvendelse af denne procedure, jf. artikel 28, hvis det er relevant, en begrundelse for overskridelsen af de frister, der er omhandlet i artikel 28, stk. 4, litra b), tredje afsnit, og for overskridelse af den begrænsning på 50 %, der er omhandlet i artikel 28, stk. 4, litra a), andet afsnit
- e) i givet fald begrundelsen for, at rammeaftalen har en løbetid på over syv år
- f) navnet på de valgte ansøgere og begrundelsen for valget af dem
- g) navnet på de forbigåede ansøgere og begrundelsen for tilsidesættelsen af dem
- h) begrundelsen for tilsidesættelsen af tilbud
- i) navnet på den tilbudsgiver, hvis tilbud er antaget, og begrundelsen for, at den pågældendes tilbud er valgt, samt, hvis dette vides, oplysning om, hvor stor en del af kontrakten eller rammeaftalen tilbudsgiveren har til hensigt eller er forpligtet til at give i underentreprise til tredjemand
- j) i givet fald begrundelsen for, at den ordregivende myndighed/ordregiveren har besluttet ikke at indgå en kontrakt eller en rammeaftale.

2. Ordregivende myndigheder/ordregiverne træffer passende foranstaltninger for at dokumentere afviklingen af de udbudsprocedurer, der er foregået elektronisk.

3. Rapporten eller hovedelementerne i denne meddeles Kommissionen, hvis den anmoder om det.

KAPITEL VII

Procedureforløb

Afdeling 1

Almindelige bestemmelser

Artikel 38

Egnethedsundersøgelse og udvælgelse af deltagere, tildeling af kontrakter

1. Kontrakter tildeles på grundlag af kriterierne i artikel 47 og 49 under hensyn til artikel 19, efter at de ordregivende myndigheder/ordregiverne har undersøgt, om de økonomiske aktører, der ikke er udelukket i henhold til artikel 39 og 40, er egnede; en sådan egnethedsundersøgelse udføres i overensstemmelse med kriterierne om økonomisk og finansiel formåen, faglig og teknisk viden eller evne som omhandlet i artikel 41-46 og om nødvendigt i overensstemmelse med de ikke-diskriminerende regler og kriterier, der er nævnt i denne artikels stk. 3.

2. De ordregivende myndigheder/ordregiverne kan i overensstemmelse med artikel 41 og 42 kræve minimumskriterier for egnethed, som ansøgere skal opfylde.

Omfanget af de i artikel 41 og 42 omhandlede oplysninger samt de minimumskriterier for egnethed, der kræves i forbindelse med en bestemt kontrakt, skal hænge sammen med og stå i forhold til kontraktens genstand.

Disse minimumskriterier anføres i udbudsbekendtgørelsen.

3. Ved begrænset udbud, udbud med forhandling med offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse og konkurrencepræget dialog kan de ordregivende myndigheder/ordregivere begrænse antallet af ansøgere, som vil blive opfordret til at afgive tilbud eller til dialog. I så fald

- angiver de ordregivende myndigheder/ordregiverne i udbudsbekendtgørelsen de objektive og ikke-diskriminerende kriterier eller regler, de agter at anvende, det mindste antal ansøgere, der vil blive opfordret til at afgive tilbud, og eventuelt et største antal ansøgere, de agter at fastsætte. Det mindste antal ansøgere, der vil blive opfordret til at afgive tilbud, må ikke være under tre.
- opfordrer de ordregivende myndigheder/ordregiverne derefter et antal ansøgere, der mindst svarer til det forud fastsatte mindste antal ansøgere, forudsat at der er et tilstrækkeligt antal egnede ansøgere.

Hvis antallet af ansøgere, der opfylder udvælgelseskriterierne eller minimumskravene for egnethed, er lavere end minimumsantallet, kan den ordregivende myndighed/ordregiveren gå videre med proceduren ved at opfordre den eller de ansøgere, der er i besiddelse af den krævede formåen.

Vurderer den ordregivende myndighed/ordregiveren, at antallet af egnede ansøgere er for begrænset til at sikre reel konkurrence, kan de suspendere proceduren og på ny offentliggøre den oprindelige udbudsbekendtgørelse i overensstemmelse med artikel 30, stk. 2,

og artikel 32, med fastsættelse af en ny frist for indgivelse af ansøgning om deltagelse. I dette tilfælde skal de ansøgere, som blev udvalgt efter den første offentliggørelse, og de ansøgere, som udvælges efter den anden offentliggørelse, opfordres til at afgive bud i overensstemmelse med artikel 34. Denne fremgangsmåde berører ikke den ordregivende myndigheds/ordregiverens mulighed for at annullere den igangværende udbudsprocedure og indlede en ny procedure.

4. Den ordregivende myndighed/ordregiveren må ikke som led i en tildelingsprocedure medtage andre økonomiske aktører end dem, som har anmodet om deltagelse, eller ansøgere uden den nødvendige kapacitet.

5. Når de ordregivende myndigheder/ordregiverne anvender muligheden for at begrænse antallet af løsninger, der skal diskuteres, eller tilbud, der skal forhandles, jf. artikel 26, stk. 3, og artikel 27, stk. 4, gennemfører de denne begrænsning på grundlag af de tildelingskriterier, der er indeholdt i udbudsbekendtgørelsen eller udbudsbetingelserne. I den afsluttende fase må der være et antal, som kan sikre en reel konkurrence, forudsat at der er et tilstrækkeligt antal passende løsninger eller ansøgere.

Afdeling 2

Kriterier for kvalitativ udvælgelse

Artikel 39

Ansøgers eller tilbudsgiverens personlige forhold

1. Enhver ansøger eller tilbudsgiver, der ved en endelig dom, som den ordregivende myndighed/ordregiveren har kendskab til, er dømt for et eller flere af nedenstående forhold, udelukkes fra deltagelse i en offentlig kontrakt:

- a) deltagelse i en kriminel organisation, som defineret i artikel 2, stk. 1, i fælles aktion 98/733/RIA ⁽¹⁾
- b) bestikkelse, som defineret i henholdsvis artikel 3 i retsakt af 26. maj 1997 ⁽²⁾ og artikel 2, stk. 1, i rammeafgørelse 2003/568/RIA ⁽³⁾

⁽¹⁾ Fælles aktion 98/733/RIA af 21. december 1998 vedtaget af Rådet på grundlag af artikel K.3 i traktaten om Den Europæiske Union, om at gøre det strafbart at deltage i en kriminel organisation i Den Europæiske Unions medlemsstater (EFT L 351 af 29.12.1998, s. 1).

⁽²⁾ Rådets retsakt af 26. maj 1997 om udarbejdelse på grundlag af artikel K.3, stk. 2, litra c), i traktaten om Den Europæiske Union, af en konvention om bekæmpelse af bestikkelse, der involverer tjenestemænd ved De Europæiske Fællesskaber eller i Den Europæiske Unions medlemsstater (EFT C 195 af 25.6.1997, s. 1).

⁽³⁾ Rådets rammeafgørelse 2003/568/RIA af 22. juli 2003 om bekæmpelse af bestikkelse i den private sektor (EUT L 192 af 31.7.2003, s. 54).

- c) svig, som omhandlet i artikel 1 i konventionen om beskyttelse af De Europæiske Fællesskabers finansielle interesser ⁽¹⁾
- d) terrorhandlinger eller strafbare handlinger med forbindelse til terroraktivitet som defineret i henholdsvis artikel 1 og 3 i rammeafgørelse 2002/475/RIA ⁽²⁾ og anstiftelse, medvirken og forsøg på at begå sådanne handlinger som omhandlet i nævnte rammeafgørelses artikel 4.
- e) hvidvaskning af penge og finansiering af terrorisme, som defineret i artikel 1 i direktiv 2005/60/EF ⁽³⁾.

Medlemsstaterne fastsætter på grundlag af deres nationale ret og under overholdelse af fællesskabsretten gennemførelsesbestemmelserne til dette stykke.

De kan fastsætte en undtagelse fra pligten i første afsnit ud fra bydende hensyn til almenvellet.

Med henblik på anvendelsen af dette stykke anmoder de ordregivende myndigheder/ordregiverne, hvis det er relevant, ansøgerne eller tilbudsgiverne om at fremsende den i stk. 3 nævnte dokumentation, ligesom de, hvis de er i tvivl om ansøgernes/tilbudsgivernes personlige forhold, kan henvende sig til de kompetente myndigheder for at indhente de oplysninger om disse ansøgere eller tilbudsgiveres personlige forhold, som de finder nødvendige. Hvis oplysningerne vedrører en ansøger eller en tilbudsgiver, der er etableret i et andet land end den ordregivende myndigheds/ordregiverens land, kan den ordregivende myndighed/ordregiveren anmode de kompetente myndigheder om samarbejde. Afhængigt af den nationale lovgivning i den medlemsstat, hvor ansøgerne eller tilbudsgiverne er etableret, vedrører sådanne anmodninger juridiske personer og/eller fysiske personer, herunder eventuelt virksomhedsledere eller andre med beslutnings- eller kontrolbeføjelser i en virksomhed, der er bemyndigede til at repræsentere, træffe beslutninger vedrørende eller kontrollere ansøgeren eller tilbudsgiveren.

2. Fra deltagelse i en udbudsprocedure kan udelukkes enhver økonomisk aktør:

- a) hvis bo er under konkurs, likvidation, skifte eller tvangsak-kord uden for konkurs, som har indstillet sin erhvervsvirksomhed eller befinder sig i en lignende situation i henhold til en tilsvarende procedure, der er fastsat i national lovgivning
- b) hvis bo er begæret taget under konkursbehandling eller behandling med henblik på likvidation, skifte eller tvangsak-kord uden for konkurs eller enhver tilsvarende behandling, der er fastsat i national lovgivning

⁽¹⁾ EFT C 316 af 27.11.1995, s. 49.

⁽²⁾ Rådets rammeafgørelse 2002/475/RIA af 13. juni 2002 om bekæmpelse af terrorisme (EFT L 164 af 22.6.2002, s. 3).

⁽³⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/60/EF af 26. oktober 2005 om forebyggende foranstaltninger mod anvendelse af det finansielle system til hvidvaskning af penge og finansiering af terrorisme (EUT L 309 af 25.11.2005, s. 15).

- c) som ved en retskraftig dom ifølge landets retsforskrifter er dømt for en strafbar handling, der rejser tvivl om den pågældendes faglige hæderlighed, som f.eks. overtrædelse af gældende lovmæssige bestemmelser om eksport af følsomt forsvarsudstyr og/eller sikkerhedsudstyr
- d) som i forbindelse med udøvelsen af sit erhverv har begået en alvorlig fejl, som de ordregivende myndigheder/ordregiverne bevisligt har konstateret, som f.eks. misligholdelse af sine forpligtelser med hensyn til informationssikkerhed eller forsyningssikkerhed i forbindelse med en forudgående kontrakt
- e) som på grundlag af ethvert bevismiddel, herunder beskyttede datakilder, vurderes ikke at besidde den pålidelighed, som er nødvendig for at udelukke, at der består nogen sikkerhedsrisici for medlemsstaten
- f) som ikke har opfyldt sine forpligtelser med hensyn til betaling af ydelser til sociale sikringsordninger i henhold til lovgivningen i det land, hvor den pågældende er etableret, eller i den ordregivende myndigheds/ordregiverens land
- g) som ikke har opfyldt sine forpligtelser med hensyn til betaling af skatter og afgifter i henhold til lovgivningen i det land, hvor den pågældende er etableret, eller i den ordregivende myndigheds/ordregiverens land
- h) som svigagtigt har givet urigtige oplysninger ved meddelelsen af de oplysninger, der kan kræves i henhold til denne afdeling, eller som har undladt at give disse oplysninger.

Medlemsstaterne fastsætter på grundlag af deres nationale ret og under overholdelse af fællesskabsretten gennemførelsesbestemmelserne til dette stykke.

3. De ordregivende myndigheder/ordregiverne godkender som tilstrækkeligt bevis for, at den økonomiske aktør ikke befinder sig i nogen af de i stk. 1 eller stk. 2, litra a), b), c), f) eller g), nævnte situationer:

- a) i de i stk. 1 og i stk. 2, litra a), b) og c), nævnte tilfælde fremlæggelse af en straffeattest eller et tilsvarende dokument udstedt af en kompetent retslig eller administrativ myndighed i hjemlandet eller et senere opholdsland, hvoraf det fremgår, at disse krav er opfyldt
- b) i de i stk. 2, litra f) og g), nævnte tilfælde en attest udstedt af den kompetente myndighed i den pågældende medlemsstat.

Hvis dokumenter eller attester ikke udstedes af det pågældende land eller ikke dækker alle de i stk. 1 og i stk. 2, litra a), b) og c), nævnte tilfælde, kan de erstattes af en erklæring under ed eller, i de medlemsstater, hvor edsafklæggelse ikke anvendes, af en højtidelig erklæring, der af vedkommende afgives for en kompetent retslig eller administrativ myndighed, for en notar eller for en kompetent faglig organisation i hjemlandet eller et senere opholdsland.

4. Medlemsstaterne udpeger de myndigheder og organisationer, der er kompetente til at udstede de i stk. 3 omhandlede dokumenter, attester eller erklæringer, og underretter Kommissionen herom. Dette berører ikke de gældende bestemmelser om databeskyttelse.

Artikel 40

Egnethed til at udøve det pågældende erhverv

Skal en ansøger at optages i det faglige register eller handelsregistret i sin oprindelsesmedlemsstat for at kunne udøve sit erhverv, kan han anmodes om at godtgøre, at han er optaget i et sådant register, eller om at afgive en erklæring under ed eller at fremlægge en attest som angivet i bilag VII, del A, for bygge- og anlægskontrakter, bilag VII, del B, for vareindkøbskontrakter og bilag VII, del C, for tjenesteydelseskontrakter, og som foreskrevet i den medlemsstat, hvor de er etableret. Listerne i bilag VII er vejledende. Medlemsstaterne underretter jævnligt Kommissionen og de øvrige medlemsstater om ændringer, der er foretaget i deres registre, og den dokumentation, der findes i listerne.

Hvis ansøgere i forbindelse med indgåelsen af tjenesteydelseskontrakter skal have en bestemt autorisation eller være medlem af en bestemt organisation for i deres hjemland at kunne udføre den pågældende tjenesteydelse, kan den ordregivende myndighed/ordregiveren kræve bevis for denne autorisation eller dette medlemskab.

Denne artikel berører ikke fællesskabsretten vedrørende etableringsfrihed og retten til fri levering af tjenesteydelser.

Artikel 41

Økonomisk og finansiel formåen

1. Bevis for en økonomisk aktørs finansielle og økonomiske formåen kan almindeligvis føres ved en eller flere af følgende oplysninger:

- a) relevante erklæringer fra en bank eller i givet fald bevis for relevant erhvervsansvarsforsikring
- b) fremlæggelse af virksomhedens balance eller uddrag heraf, hvis offentliggørelse af balancen er foreskrevet i lovgivningen i det land, hvor den økonomiske aktør er etableret
- c) en erklæring om den økonomiske aktørs samlede omsætning og i påkommende tilfælde omsætningen inden for det aktivitetsområde, kontrakten vedrører, i højst de tre seneste disponible regnskabsår, afhængigt af hvornår den økonomiske aktør blev etableret eller startede sin virksomhed, hvis tallene for denne omsætning foreligger.

2. En økonomisk aktør kan i givet fald og for en bestemt kontrakt basere sig på andre enheders formåen uanset den juridiske karakter af forbindelserne mellem aktøren selv og disse enheder. Han skal i så fald godtgøre over for den ordregivende myndighed/ordregiveren, at han råder over de nødvendige ressourcer, f.eks. ved at fremlægge dokumentation for disse enheders forpligtelser i så henseende.

3. En sammenslutning af økonomiske aktører som omhandlet i artikel 4 kan på samme vilkår basere sig på sammenslutningens deltageres formåen eller andre enheders formåen.

4. De ordregivende myndigheder/ordregiverne anfører i udbudsbekendtgørelsen, hvilken eller hvilke af de i stk. 1 nævnte former for dokumentation de har valgt, samt hvilken anden dokumentation der skal fremlægges.

5. Hvis den økonomiske aktør af en gyldig grund ikke er i stand til at fremlægge den af den ordregivende myndighed krævede dokumentation, kan den pågældende godtgøre sin økonomiske og finansielle formåen ved ethvert andet dokument, som den ordregivende myndighed/ordregiveren finder egnet.

Artikel 42

Teknisk og/eller faglig formåen

1. De økonomiske aktørers tekniske formåen kan almindeligvis godtgøres på en eller flere af følgende måder, afhængigt af arten, mængden eller betydningen og anvendelsen af bygge- og anlægsarbejderne, varerne eller tjenesteydelserne:

- a) i) forelæggelse af en liste over de arbejder, der er udført i løbet af de seneste fem år, ledsaget af attester for tilfredsstillende udførelse af de betydeligste arbejder. Disse attester skal angive arbejdernes værdi samt tidspunkt og sted for udførelsen, og om arbejdet er gennemført fagmæssigt og afsluttet korrekt. Den kompetente myndighed sender eventuelt disse attester direkte til den ordregivende myndighed/ordregiveren
- ii) forelæggelse af en liste over de betydeligste leveringer eller tjenesteydelser, almindeligvis de, der er udført i løbet af de sidste fem år, med angivelse af beløb og tidspunkter samt den offentlige eller private modtager. Der er belæg for leveringerne og tjenesteydelserne i følgende tilfælde:
  - hvis modtageren er en ordregivende myndighed/ordregiver, skal de være godtgjort ved attester, der er udstedt eller påtegnet af den kompetente myndighed
  - hvis modtageren er en privat køber, skal de være atterteret af denne eller, hvis dette ikke er muligt, blot ved en erklæring fra den økonomiske aktør

- b) oplysning om de involverede teknikere eller tekniske organer, og især dem, der er ansvarlige for kvalitetskontrollen, uanset om de hører til den økonomiske aktørs virksomhed eller ej, og, hvis det drejer sig om bygge- og anlægskontrakter, om dem, entreprenøren disponerer over til udførelsen af arbejdet
- c) beskrivelse af det tekniske udstyr og de foranstaltninger, den økonomiske aktør har truffet til sikring af kvaliteten, samt af virksomhedens undersøgelses- og forskningsfaciliteter og de interne bestemmelser vedrørende den intellektuelle ejendomsret
- d) en kontrol foretaget af den ordregivende myndighed/ordregiveren eller på dennes vegne af et kompetent officielt organ i det land, hvor den økonomiske aktør er etableret, med forbehold af dette organs samtykke; denne kontrol vedrører den økonomiske aktørs tekniske formåen og om nødvendigt virksomhedens undersøgelses- og forskningsfaciliteter og de foranstaltninger, denne træffer til kontrol af kvaliteten
- e) i tilfælde af bygge- og anlægskontrakter, tjenesteydelses- eller vareindkøbskontrakter, der også omfatter monterings- eller installationsarbejder eller -tjenester, oplysning om de uddannelsesmæssige og faglige kvalifikationer hos den økonomiske aktør og/eller virksomhedens medarbejdere og især hos den eller de personer, der er ansvarlige for udførelsen af tjenesteydelserne eller arbejdet
- f) angivelse, men udelukkende i relevante tilfælde, af de miljøstyringsforanstaltninger, som den økonomiske aktør kan anvende ved udførelsen af kontrakten, når der er tale om bygge- og anlægskontrakter og tjenesteydelseskontrakter
- g) en erklæring om tjenesteyderens eller entreprenørens årlige gennemsnitlige antal beskæftigede og antallet af ledere gennem de seneste tre år
- h) beskrivelse af det værktøj, materiel og tekniske udstyr, personaleantal og knowhow og/eller de forsyningskilder — med en angivelse af den økonomiske operatørs geografiske placering, såfremt denne er uden for Den Europæiske Unions område — den økonomiske aktør disponerer over til at opfylde kontrakten, dække en eventuel forøgelse af den ordregivende myndighed/ordregiverens behov som følge af en krise eller sikre vedligeholdelse, modernisering eller tilpasning af de leverancer, der er genstand for kontrakten
- i) for så vidt angår de varer, der skal leveres, forelæggelse af følgende:
- i) prøver, beskrivelser og/eller fotografier, hvis autenticitet skal kunne attesteres på den ordregivende myndigheds/ordregiverens anmodning
- ii) attester udstedt af officielle kvalitetskontrollinstitutter eller -anstalter, hvis kompetence er anerkendt, og som attesterer, at varer, som er klart identificeret ved henvisning til visse specifikationer eller standarder, er i overensstemmelse med disse
- j) når det drejer sig om kontrakter, som inddrager, nødvendiggør og/eller omfatter klassificerede oplysninger, bevis for deres evne til at behandle, opbevare og videregive disse oplysninger på det beskyttelsesniveau, den ordregivende myndighed/ordregiveren kræver.

Såfremt der på fællesskabsniveau ikke findes nogen harmonisering af nationale sikkerhedsgodkendelsessystemer, kan medlemsstaterne fastsætte, at disse oplysninger overholder de relevante bestemmelser i deres nationale lovgivning om sikkerhedsgodkendelse. Medlemsstaterne skal anerkende de sikkerhedsgodkendelser, som de anser for at svare til dem, der udstedes i overensstemmelse med deres nationale lovgivning, uanset muligheden for selv at gennemføre og tage hensyn til yderligere undersøgelser, hvis det anses for nødvendigt.

Den ordregivende myndighed/ordregiveren kan i givet fald give de ansøgere, der endnu ikke har en sikkerhedsgodkendelse, yderligere tid til at opnå denne godkendelse. I så fald orienterer den ordregivende myndighed/ordregiveren om denne mulighed og fristen i udbudsbekendtgørelsen.

Den ordregivende myndighed/ordregiveren kan anmode den nationale sikkerhedsmyndighed i ansøgerens land eller dette lands udpegede sikkerhedsmyndighed om at efterprøve, om de bygninger og installationer, der kan anvendes, de industrielle og administrative procedurer, der vil blive fulgt, metoden til forvaltning af informationer og/eller de forhold, som gør sig gældende for det personale, som kan blive anvendt til at udføre kontrakten, er i overensstemmelse med forskrifterne.

2. En økonomisk aktør kan i givet fald og for en bestemt kontrakt basere sig på andre enheders formåen uanset den juridiske karakter af forbindelserne mellem aktøren selv og disse enheder. Aktøren skal i så fald godtgøre over for den ordregivende myndighed/ordregiveren, at han råder over de ressourcer, der er nødvendige for kontraktens udførelse, f.eks. ved at fremlægge dokumentation for disse enheders tilsagn om at stille de nødvendige ressourcer til rådighed for den økonomiske aktør.

3. En sammenslutning af økonomiske aktører som omhandlet i artikel 5 kan på samme vilkår basere sig på sammenslutningens deltageres formåen eller andre enheders formåen.

4. I forbindelse med kontrakter vedrørende leverancer, der kræver monterings- eller installationsarbejder, vedrørende tjenesteydelser og/eller bygge- og anlægsarbejder, kan de økonomiske aktørers formåen med hensyn til at udføre disse tjenesteydelser, installationsarbejder eller bygge- og anlægsarbejder især vurderes på grundlag af deres faglige dygtighed, deres effektivitet, deres erfaring og deres pålidelighed.

5. Den ordregivende myndighed/ordregiveren anfører i bekendtgørelsen eller i opfordringen til at afgive tilbud, hvilke af de i stk. 1 omhandlede former for dokumentation, der er udvalgt, og hvilken anden dokumentation der skal fremlægges.

6. Hvis den økonomiske aktør af en gyldig grund ikke er i stand til at fremlægge den af den ordregivende myndighed/ordregiveren krævede dokumentation, kan den pågældende godtgøre sin tekniske og/eller faglige formåen ved ethvert andet dokument, som den ordregivende myndighed/ordregiveren finder egnet.

Artikel 43

Standarder for kvalitetsstyringssystemer

Hvis de ordregivende myndigheder/ordregiverne kræver, at der skal fremlægges attester udstedt af uafhængige godkendte organer til attestering af de økonomiske aktørers overholdelse af bestemte kvalitetssikringssystemer, henviser de til kvalitetssikringssystemer, der bygger på de europæiske standarder for godkendelse og certificering. De anerkender tilsvarende attester fra organer i andre medlemsstater. De accepterer ligeledes andre former for dokumentation for tilsvarende kvalitetssikringssystemer, der forelægges af de erhvervsdrivende.

Artikel 44

Miljøledelsesstandarder

Kræver de ordregivende myndigheder/ordregiverne i de tilfælde, der er omhandlet i artikel 42, stk. 1, litra f), forelæggelse af attester udstedt af uafhængige organer, hvorved det godtgøres, at den økonomiske aktør opfylder visse miljøledelsesstandarder, henviser de til fællesskabsordningen for miljøledelse- og miljørevision (Community Eco-Management and Audit Scheme (EMAS)) eller til miljøledelsesstandarder baseret på de relevante europæiske eller internationale standarder certificeret af organer i overensstemmelse med fællesskabsretten eller de europæiske eller internationale standarder vedrørende certificering. De anerkender tilsvarende attester fra organer i andre medlemsstater. De accepterer ligeledes andre former for dokumentation for tilsvarende miljøledelsesforanstaltninger, der forelægges af økonomiske aktører.

Artikel 45

Supplerende dokumenter og oplysninger

Den ordregivende myndighed/ordregiveren kan anmode de økonomiske aktører om at supplere eller uddybe den i medfør af artikel 39-44 forelagte dokumentation.

Artikel 46

Officielle lister over godkendte økonomiske aktører og certificering, der foretages af offentligtretlige eller privatretlige organer

1. Medlemsstaterne kan enten indføre officielle lister over godkendte entreprenører, leverandører eller tjenesteydere eller indføre certificering, der foretages af offentligtretlige eller privatretlige organer.

Medlemsstaterne tilpasser betingelserne for optagelse på disse lister og for certificeringsorganernes udstedelse af attester til bestemmelserne i artikel 39, stk. 1 og stk. 2, litra a)-d) og h), artikel 40, artikel 41, stk. 1, 4 og 5, artikel 42, stk. 1, litra a)-i), stk. 2 og stk. 4, og artikel 43 og eventuelt artikel 44.

Medlemsstaterne tilpasser dem ligeledes til bestemmelserne i artikel 41, stk. 2, og artikel 42, stk. 2, for så vidt angår anmodning om optagelse fra økonomiske aktører, der indgår i en koncern og kan gøre gældende, at de har fået stillet midler til rådighed af andre virksomheder, der indgår i koncernen. I et sådant tilfælde fremlægger aktørerne over for den myndighed, der fører den officielle liste, bevis for, at de råder over disse midler under hele den periode, hvor attesten for optagelsen på den officielle liste er gyldig, og for, at disse virksomheder under den samme periode fortsat skal opfylde kravene med hensyn til kvalitativ udvælgelse, der er fastsat i de artikler, der er nævnt i andet afsnit, og som disse aktører gør gældende ved deres optagelse.

2. Økonomiske aktører, der er optaget på den officielle liste, eller som har en attest, kan for hver kontrakt forelægge den ordregivende myndighed en attest for optagelse udstedt af den kompetente myndighed eller den attest, der er udstedt af det kompetente certificeringsorgan. Det skal fremgå af disse attester, hvilke oplysninger der har dannet grundlag for optagelsen af dem på listen eller udstedelse af attesten, og hvilken klassifikation der følger af listen.

3. En af et kompetent organ attesteret optagelse på officielle lister eller en attest udstedt af certificeringsorganet udgør kun en formodning om kvalifikation for andre medlemsstaters ordregivende myndigheder/ordregivere i forhold til artikel 39, stk. 1 og stk. 2, litra a)-d) og h), artikel 40, artikel 41, stk. 1, litra b) og c), og artikel 42, stk. 1, litra a), nr. i, og litra b)-g), for entreprenører, artikel 42, stk. 1, litra a), nr. ii, litra b)-e) og i), for leverandører, og artikel 42, stk. 1, litra a), nr. ii, litra b)-e) og g), for tjenesteydere.

4. De oplysninger, der kan udledes af optagelsen på de officielle lister eller certificeringen, kan ikke drages i tvivl uden begrundelse. For så vidt angår bidrag til sociale sikringsordninger og betaling af skatter og afgifter kan der afkræves økonomiske aktører supplerende dokumentation i forbindelse med hver enkelt kontrakt.

De ordregivende myndigheder/ordregiveren i andre medlemsstater anvender kun stk. 3 og første afsnit i nærværende stykke på økonomiske aktører, der er etableret i den medlemsstat, som fører den officielle liste.

5. I forbindelse med optagelse af økonomiske aktører fra andre medlemsstater på en officiel liste eller certificering af sådanne foretaget af de organer, der er omhandlet i stk. 1, kan der ikke kræves andre beviser eller erklæringer end dem, der kræves af nationale leverandører, og i intet tilfælde andre end dem, der er fastsat i artikel 39-43 og eventuelt artikel 44.

En sådan optagelse eller certificering kan dog ikke pålægges de økonomiske aktører fra andre medlemsstater med henblik på deres deltagelse i en udbudsprocedure. De ordregivende myndigheder/ordregivere anerkender tilsvarende attester fra organer i andre medlemsstater. De accepterer ligeledes andre tilsvarende former for bevis.

6. Økonomiske aktører kan på et hvilket som helst tidspunkt anmode om optagelse på en officiel liste eller om certificering. De skal inden for en rimelig kort frist oplyses om den afgørelse, som træffes af den myndighed, der udarbejder listen, eller det kompetente certificeringsorgan.

7. De certificeringsorganer, der er omhandlet i stk. 1, er organer, der opfylder de europæiske normer for certificering.

8. Medlemsstater, der har officielle lister eller certificeringsorganer som omhandlet i stk. 1, skal over for Kommissionen og de øvrige medlemsstater oplyse adressen på det organ, hvortil anmodninger kan rettes.

Afdeling 3

Kontrakttildeling

Artikel 47

Kriterier for tildeling af kontrakter

1. Med forbehold af nationale love eller administrative bestemmelser om vederlag for visse tjenesteydelser skal de kriterier, som de ordregivende myndigheder/ordregiverne lægger til grund for tildelingen af kontrakter, være enten:

- a) når tildelingen sker på grundlag af det set ud fra den ordregivende myndigheds/ordregiverens synspunkt økonomisk mest fordelagtige tilbud, forskellige kriterier i forbindelse med genstanden for den pågældende kontrakt, f.eks. kvalitet, pris, teknisk værdi, funktionsmæssig karakter, miljøegenskaber, driftsomkostninger, omkostninger i levetiden, rentabilitet, kundeservice og teknisk bistand, leveringsdato og leveringstid eller færdiggørelsestid, forsyningsikkerhed, interoperabilitet og operationelle karakteristika eller
- b) udelukkende den laveste pris.

2. Den ordregivende myndighed/ordregiveren angiver i det i stk. 1, litra a), omhandlede tilfælde i udbudsdokumenterne (udbudsbekendtgørelsen, udbudsbetingelserne, beskrivende dokumenter eller supplerende dokumenter) hvordan den relativt vil vægte de kriterier, der er valgt med henblik på at afgøre, hvilket tilbud der er det økonomisk mest fordelagtige, jf. dog tredje afsnit.

Vægtningen kan angives ved fastsættelse af en ramme med et passende maksimalt udsving.

Når den ordregivende myndighed/ordregiveren ikke mener, at der kan foretages en vægtning, og kan påvise dette, angiver den ordregivende myndighed/ordregiveren i udbudsdokumenterne (udbudsbekendtgørelsen, udbudsbetingelserne, beskrivende dokumenter eller supplerende dokumenter) kriteriernes prioriterede rækkefølge med det vigtigste først.

Artikel 48

Anvendelse af elektronisk auktion

1. Medlemsstaterne kan give de ordregivende myndigheder mulighed for at gøre brug af elektroniske auktioner.

2. Ved begrænsede udbud og ved udbud med forhandling efter forudgående udbudsbekendtgørelse kan de ordregivende myndigheder/ordregiverne beslutte, at der anvendes elektronisk auktion inden tildelingen af en kontrakt, når kontraktspecifikationerne kan fastsættes nøjagtigt.

Elektronisk auktion kan anvendes på samme betingelser ved en fornyet konkurrence mellem parterne i en rammeaftale, jf. artikel 29, stk. 4, andet afsnit.

Den elektroniske auktion vedrører:

- enten priserne alene, når kontrakten tildeles den laveste pris,
- eller priserne og/eller værdien af de elementer i tilbuddene, der er anført i udbudsbetingelserne, når kontrakten tildeles på grundlag af det økonomisk mest fordelagtige tilbud.

3. De ordregivende myndigheder/ordregiverne, der beslutter at anvende elektronisk auktion, anfører dette i udbudsbekendtgørelsen.

Udbudsbetingelserne indeholder blandt andet følgende oplysninger:

- a) de elementer, hvis værdier der holdes elektronisk auktion over, for så vidt disse elementer er kvantificerbare, således at de kan udtrykkes i tal eller procentdele
- b) de eventuelle grænser for de værdier, som kan fremlægges, således som de fremgår af specifikationer af kontraktens genstand

- c) de oplysninger, der vil blive stillet til tilbudsgivernes rådighed under den elektroniske auktion, og på hvilket tidspunkt de i givet fald stilles til rådighed
- d) de oplysninger, der er relevante for afviklingen af den elektroniske auktion
- e) de betingelser, på hvilke tilbudsgiverne kan byde, og især de mindste udsving mellem budene, som i givet fald kræves for at byde
- f) de relevante oplysninger om det elektroniske udstyr, der anvendes, og om betingelser og tekniske specifikationer for tilslutning.
4. Før de ordregivende myndigheder/ordregiverne afholder den elektroniske auktion, foretager de en første fuldstændig vurdering af tilbuddene efter det eller de tildelingskriterier og den vægtning heraf, der er fastlagt.

Alle de tilbudsgivere, der har afgivet antagelige tilbud, opfordres samtidig elektronisk til at fremlægge nye priser og/eller nye værdier; opfordringen indeholder alle de oplysninger, der er relevante for den individuelle tilslutning til det anvendte elektroniske system og præciserer datoen og begyndelsestidspunktet for auktionen. Den elektroniske auktion kan finde sted i løbet af flere på hinanden følgende faser. Elektronisk auktion kan tidligst indledes to hverdage efter afsendelsen af opfordringen til at afgive tilbud.

5. Når tildelingen sker på grundlag af det økonomisk mest fordelagtige tilbud, ledsages opfordringen af resultatet af den fulde vurdering af den berørte tilbudsgivers tilbud udført i overensstemmelse med den vægtning, der er fastsat i artikel 47, stk. 2, første afsnit.

Opfordringen skal ligeledes indeholde den matematiske formel, der ved elektronisk auktion bestemmer den automatiske omklassificering på grundlag af de nye priser og/eller nye værdier. Denne formel indarbejder vægtningen af alle de kriterier, der er fastsat, med henblik på at afgøre, hvilket tilbud der er det økonomisk mest fordelagtige, således som angivet i udbudsbekendtgørelsen eller i udbudsbetingelserne; med henblik herpå skal eventuelle rammer for vægtnings udsving imidlertid forudgående udtrykkes ved en bestemt værdi.

Såfremt varianter er tilladt, skal en formel angives særskilt for hver variant.

6. Under hver fase af den elektroniske auktion giver de ordregivende myndigheder/ordregiverne omgående alle tilbudsgiverne i det mindste de oplysninger, der giver dem mulighed for på et hvilket som helst tidspunkt at kende deres respektive klassificering. De kan ligeledes give andre oplysninger om andre fremlagte priser eller værdier, hvis dette er angivet i udbudsbetingelserne. De kan ligeledes på et hvilket som helst tidspunkt give meddelelse om antallet af deltagere i auktionen. De må imidlertid under ingen omstændigheder give oplysning om tilbudsgivernes identitet under afviklingen af auktionens forskellige faser.

7. De ordregivende myndigheder/ordregiverne afslutter den elektroniske auktion i overensstemmelse med en eller flere af følgende fremgangsmåder:

- a) i overensstemmelse med den dato og det tidspunkt, der er fastsat på forhånd, som anført i opfordringen til at deltage i auktionen
- b) når de ikke modtager flere nye priser eller nye værdier, der imødekommer kravene om mindsteudsving. I så fald præciserer de ordregivende myndigheder/ordregiverne i opfordringen til at deltage i auktionen den frist, de vil overholde fra modtagelsen af den sidst afgivne pris eller værdi, inden de afslutter den elektroniske auktion
- c) når antallet af auktionsfaser, der er fastsat i opfordringen til at deltage i auktionen, er gennemført.

Når de ordregivende myndigheder/ordregiverne har besluttet, at den elektroniske auktion skal afsluttes i overensstemmelse med litra c), eventuelt kombineret med fremgangsmåden i litra b), indeholder opfordringen til at deltage i auktionen tidsplanen for hver auktionsfase.

8. Efter afslutningen af den elektroniske auktion tildeler de ordregivende myndigheder/ordregiverne i overensstemmelse med artikel 47 kontrakten på baggrund af resultaterne af den elektroniske auktion.

De ordregivende myndigheder/ordregiverne må ikke misbruge en elektronisk auktion eller anvende den på en måde, der kan forhindre, begrænse eller fordreje konkurrencen, eller på en måde, der kan ændre kontraktens genstand, således som den er udbudt ved offentliggørelsen af udbudsbekendtgørelsen og fastlagt i udbudsbetingelserne.

Artikel 49

Unormalt lave tilbud

1. Hvis tilbud vedrørende en bestemt kontrakt forekommer at være unormalt lave i forhold til ydelsen, skal den ordregivende myndighed/ordregiveren, inden den kan afvise sådanne tilbud, skriftligt anmode om sådanne oplysninger om de pågældende tilbuds sammensætning, som den anser for relevante.

Disse oplysninger kan især omhandle

- a) besparelser i forbindelse med byggemetoden, produktionsmetoden for varerne eller udførelsen af tjenesteydelserne
- b) de anvendte tekniske løsninger og/eller tilbudsgiverens usædvanligt gunstige betingelser for at udføre arbejdet eller for at levere varerne eller tjenesteydelserne

- c) originaliteten af de af tilbudsgiveren tilbudte arbejder, varer eller tjenesteydelser
- d) overholdelsen af bestemmelser vedrørende beskyttelse på arbejdspladsen og arbejdsforhold i øvrigt, der gælder på det sted, hvor ydelsen skal præsteres
- e) eventuel statsstøtte til tilbudsgiveren.

2. Den ordregivende myndighed/ordregiveren undersøger, efter at have konsulteret tilbudsgiveren, tilbuddets sammensætning under hensyntagen til de begrundelser, der er givet.

3. Hvis en ordregivende myndighed/ordregiver fastslår, at et tilbud er unormalt lavt, fordi tilbudsgiveren har modtaget statsstøtte, kan tilbuddet kun afvises med denne ene begrundelse, hvis den ordregivende myndighed konsulterer tilbudsgiveren og denne inden for en tilstrækkelig frist, som fastsættes af den ordregivende myndighed/ordregiveren, ikke kan godtgøre, at den pågældende støtte er tildelt på lovlig vis. Hvis den ordregivende myndighed/ordregiveren afviser et tilbud under disse omstændigheder, underretter den Kommissionen herom.

AFSNIT III

REGLER FOR UNDERENTREPRISER

KAPITEL I

Underentrepriser fra valgte tilbudsgivere, der ikke er ordregivende myndigheder/ordregivere

Artikel 50

Anvendelsesområde

1. Når dette afsnit finder anvendelse i henhold til artikel 21, stk. 3 og 4, skal medlemsstaterne træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at valgte tilbudsgivere, der ikke er ordregivende myndigheder/ordregivere anvender bestemmelserne i artikel 51-53, når de tildeler underentrepriser til tredjemand.

2. Hvad angår stk. 1, betragtes grupper af virksomheder, der har dannet en sammenslutning med henblik på at opnå koncessionskontrakten, eller deres tilknyttede virksomheder ikke som tredjemand.

Tilbudsgiveren skal vedlægge ansøgningen en udtømmende fortegnelse over disse virksomheder. Denne fortegnelse ajourføres, efterhånden som der sker senere ændringer i forbindelserne mellem virksomhederne.

Artikel 51

Principper

Den valgte tilbudsgiver skal handle på en gennemsigtig måde og behandle alle potentielle underentreprenører ens og uden forskelsbehandling.

Artikel 52

Tærskelværdier og bestemmelser om offentliggørelse

1. Når en valgt tilbudsgiver, der ikke er en ordregivende myndighed/ordregiver, tildeler en underentreprise, hvis anslåede værdi eksklusiv moms svarer til eller overstiger tærskelværdierne i artikel 8, skal denne offentliggøre sine hensigter i en bekendtgørelse.

2. Bekendtgørelser om underentreprise skal indeholde de oplysninger, der er nævnt i bilag V, og eventuelle andre oplysninger, som den valgte tilbudsgiver måtte finde hensigtsmæssige, om nødvendigt med den ordregivende myndigheds/ordregiverens godkendelse.

Bekendtgørelser om underentreprise udformes i overensstemmelse med de standardformularer, der vedtages af Kommissionen efter rådgivningsproceduren i artikel 67, stk. 2.

3. Bekendtgørelser om underentreprise offentliggøres i overensstemmelse med artikel 32, stk. 2-5.

4. Der er imidlertid ikke krav om en bekendtgørelse om underentreprise, når underentreprisen overholder betingelserne i artikel 28.

5. Valgte tilbudsgivere kan i henhold til artikel 32 offentliggøre bekendtgørelser om underentreprise, hvortil der ikke stilles krav om offentliggørelse.

6. Medlemsstaterne kan også åbne mulighed for, at den valgte tilbudsgiver kan opfylde kravene til underentrepriser i artikel 21, stk. 3 eller 4, ved at tildele underentrepriser på grundlag af en rammeaftale, der er indgået ved at følge de procedureregler, der er omhandlet i dette direktivs artikel 51 og 53 samt i nærværende artikels stk. 1-5.

Underentrepriser, der er baseret på en sådan rammeaftale, skal tildeles på de vilkår, der er fastsat i rammeaftalen. De kan kun tildeles de økonomiske aktører, der oprindeligt var parter i rammeaftalen. Når kontrakterne tildeles, skal parterne på alle områder aftale vilkår svarende til vilkårene i rammeaftalen.

Rammeaftaler må højst gælde for en periode på syv år, undtagen under særlige omstændigheder, der fastslås under hensyntagen til leveret materiel og leverede installationers eller systemers forventede levetid og de tekniske vanskeligheder, som et leverandørskifte kunne medføre.

Rammeaftaler må ikke misbruges eller anvendes på en sådan måde, at konkurrencen hindres, begrænses eller fordrejes.

7. Ved tildeling af underentrepriser, hvis anslåede værdi eksklusiv moms er mindre end tærskelværdierne i artikel 8, anvender valgte tilbudsgivere traktatens principper om gennemsigtighed og konkurrence.

8. Artikel 9 finder anvendelse ved beregning af underentreprisernes anslåede værdi.

Artikel 53

Kriterier for kvalitativ udvælgelse af underentreprenører

I bekendtgørelsen om underentreprise skal den valgte tilbudsgiver angive de kriterier for den kvalitative udvælgelse, som er fastsat af den ordregivende myndighed/ordregiveren, samt eventuelle andre kriterier, der lægges til grund for den kvalitative udvælgelse af underentreprenører. Alle disse kriterier skal være objektive, ikke-diskriminerende og i overensstemmelse med de kriterier, der anvendes af den ordregivende myndighed/ordregiveren ved udvælgelse af tilbudsgivere til hovedkontrakten. Den kapacitet, der kræves, skal være direkte relateret til underentreprisens genstand, og de krævede kvalifikationer skal være i overensstemmelse hermed.

Den valgte tilbudsgiver er ikke forpligtet til at tildele underentrepriser, hvis det dokumenteres til den ordregivende myndighed/ordregiverens tilfredshed, at ingen af de tilbudsgivere, der deltager i udbuddet, eller deres fremsendte tilbud opfylder kriterierne i bekendtgørelsen om underentreprisen, og dermed vil forhindre den valgte tilbudsgiver i at opfylde kravene i hovedkontrakten.

KAPITEL II

Underentrepriser tildelt af valgte tilbudsgivere, der er ordregivende myndigheder

Artikel 54

Procedure

For valgte tilbudsgivere, der er ordregivende myndighed, finder bestemmelserne om hovedentrepriser i Kapitel I og II anvendelse, når der tildeles underentrepriser.

AFSNIT IV

REGLER FOR KLAGER

Artikel 55

Klageprocedurernes anvendelsesområde og adgang til disse procedurer

1. De i dette afsnit opstillede klageprocedurer finder anvendelse på de i artikel 2 nævnte kontrakter, med forbehold af de undtagelser, der er nævnt i artikel 12 og 13.

2. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at der effektivt og navnlig så hurtigt som muligt kan indgives klage over den ordregivende myndigheds beslutninger på de betingelser, der er anført i artikel 56 til 62 med den begrundelse, at beslutningerne er i strid med fællesskabsretten vedrørende indgåelse af offentlige kontrakter eller de nationale regler til gennemførelse af denne ret.

3. Medlemsstaterne sikrer, at der mellem virksomheder, som kan gøre en skade gældende i forbindelse med en udbudsprocedure, ikke finder forskelsbehandling sted på grund af den sondring, der i dette afsnit foretages mellem de nationale regler, der omsætter fællesskabsretten, og de øvrige nationale regler.

4. Medlemsstaterne sikrer, at der er adgang til klageprocedurerne efter nærmere bestemmelser, som medlemsstaterne kan fastsætte, i det mindste for personer, der har eller har haft interesse i at opnå en bestemt kontrakt, og som har lidt eller vil kunne lide skade som følge af en påstået overtrædelse.

5. Medlemsstaterne kan kræve, at en person, der ønsker at gøre brug af en klageprocedure, underretter den ordregivende myndighed om den påståede overtrædelse og om, at vedkommende agter at indgive klage under forudsætning af, at dette ikke berører standstill-perioden i overensstemmelse med artikel 57, stk. 2, eller enhver anden tidsfrist for indgivelse af klage i overensstemmelse med artikel 59.

6. Medlemsstaterne kan også forlange, at den pågældende person først indgiver klage til den ordregivende myndighed. I så fald påser medlemsstaterne, at indgivelsen af denne klage fører til øjeblikkelig suspension af muligheden for at indgå kontrakten.

Medlemsstaterne træffer afgørelse om de kommunikationsmidler, herunder telefax eller elektroniske midler, som skal anvendes til begæringen om klagebehandling i henhold til første underafsnit.

Den suspenderende virkning i henhold til første underafsnit udløber tidligst med udløbet af en frist på mindst ti kalenderdage regnet fra dagen efter den dag, hvor den ordregivende myndighed har afsendt et svar, hvis det afsendes med telefax eller elektronisk, eller, hvis der anvendes andre kommunikationsmidler, tidligst med udløbet af en frist på enten mindst 15 kalenderdage, regnet fra dagen efter den dag, hvor den ordregivende myndighed har afsendt et svar, eller mindst ti kalenderdage regnet fra dagen for modtagelsen af svar.

Artikel 56

Krav til klageprocedurerne

1. Medlemsstaterne påser, at de foranstaltninger, der træffes med henblik på de i artikel 55 omhandlede klageprocedurer, omfatter de nødvendige beføjelser til:

- a) hurtigst muligt og som hastesag at træffe midlertidige foranstaltninger, der har til formål at bringe den påståede overtrædelse til ophør eller forhindre, at der påføres de pågældende interesser anden skade, herunder foranstaltninger med henblik på at suspendere eller foranledige suspension af den pågældende udbudsprocedure eller gennemførelsen af enhver beslutning, der er truffet af den ordregivende myndighed, og at annullere eller foranledige annullering af ulovlige beslutninger, herunder at fjerne de diskriminerende tekniske, økonomiske eller finansielle specifikationer i udbudsmaterialet, i udbudsbetingelserne eller i andre dokumenter i forbindelse med den pågældende procedure for indgåelse af en kontrakt eller
- b) snarest muligt og om muligt som hastesag eller om nødvendigt ved afsluttende procedure med hensyn til sagens substans, at træffe andre foranstaltninger end de i litra a) fastsatte foranstaltninger med henblik på at bringe den konstaterede overtrædelse til ophør og forebygge, at der påføres de pågældende interesser skade; herunder især muligheden for at kræve betaling af et bestemt beløb, såfremt overtrædelsen ikke bringes til ophør eller forebygges.

I begge ovennævnte tilfælde, at tilkende skadeserstatning til personer, der har lidt skade som følge af overtrædelsen.

2. De i afsnit 1 og artikel 60 og 61 omhandlede beføjelser kan overdrages særskilte instanser, der har ansvaret for forskellige aspekter af klageproceduren.

3. Når der for et organ i første instans, der er uafhængig af den ordregivende myndighed, indbringes en klage over en beslutning om tildeling af en kontrakt, påser medlemsstaterne, at den ordregivende myndighed først kan indgå kontrakten, når klageinstansen har truffet afgørelse enten vedrørende en begæring om midlertidige foranstaltninger eller klagebehandling. Suspensionen ophører tidligst ved udløbet af den i artikel 57, stk. 2, og artikel 60, stk. 4 og 5, nævnte standstill-periode.

4. Klageprocedurerne skal ikke nødvendigvis automatisk have opsættende virkning for de procedurer for indgåelse af kontrakter, som de vedrører, dog med forbehold af bestemmelserne i afsnit 3 i denne artikel og artikel 55, stk. 6.

5. Medlemsstaterne kan fastsætte, at den instans, der er ansvarlig for klageprocedurerne, kan tage hensyn til de sandsynlige følger af midlertidige foranstaltninger for alle interesser, som vil kunne skades, samt til almenvellet, især hvad angår forsvars- og/eller sikkerhedshensyn, og beslutte ikke at give sit samtykke hertil, når de negative følger af sådanne foranstaltninger kan være større end fordelene.

En beslutning om ikke at tillade midlertidige foranstaltninger berører ikke de øvrige rettigheder, som den person, der anmoder om disse foranstaltninger, måtte gøre krav på.

6. Medlemsstaterne kan fastsætte, at den anfægtede beslutning, når der kræves skadeserstatning med den begrundelse, at beslutningen er ulovlig, først skal annulleres af en instans, der har den fornødne kompetence dertil.

7. Virkningerne af udøvelsen af de i artikel 1 omhandlede beføjelser for en kontrakt, som følger efter dens tildeling, fastlægges i national ret, dog med forbehold af de i artikel 60 til 62 omhandlede tilfælde.

Endvidere kan medlemsstaterne, undtagen når en beslutning skal annulleres, inden der ydes skadeserstatning, fastsætte, at den for klageprocedurerne ansvarlige instans' beføjelser efter indgåelsen af en kontrakt i overensstemmelse med artikel 55, stk. 6, nærværende artikels stk. 3 og artikel 57-62 er begrænsede til ydelse af skadeserstatning til enhver, som har lidt skade på grund af en overtrædelse.

8. Medlemsstaterne påser, at de afgørelser, der træffes af de for klageprocedurerne ansvarlige instanser, kan gennemføres effektivt.

9. Når de instanser, der er ansvarlige for klageprocedurerne, ikke er retsinstanser, skal deres afgørelser altid begrundes skriftligt. I så fald skal der desuden træffes dispositioner til at sikre de procedurer, hvorved enhver foranstaltning, der formodes at være ulovlig, og som træffes af klageinstansen, eller enhver formodet forsømmelse i udøvelsen af de beføjelser, der er tildelt denne, kan appelleres eller indbringes for en anden instans, som er en ret i henhold til traktatens artikel 234, og som er uafhængig i forhold til den ordregivende myndighed og klageinstansen.

Udnævnelsen af medlemmerne af denne uafhængige instans og udløbet af deres embedsperiode er undergivet de samme betingelser, som gælder for dommere, for så vidt angår den myndighed, der er ansvarlig for deres udnævnelse, varigheden af deres embedsperiode og muligheden for afskedigelse. Som minimum skal formanden for denne uafhængige instans have samme juridiske og faglige kvalifikationer som en dommer. Den uafhængige instans træffer afgørelser, der i kraft af foranstaltninger fastsat af hver medlemsstat, er juridisk bindende.

10. Medlemsstaterne påser, at de instanser, der er ansvarlige for klageprocedurerne, garanterer en tilstrækkelig grad af hemmeligholdelse af fortrolige oplysninger eller andre oplysninger, der indgår i de sagsakter, der tilsendes parterne, og at proceduren afvikles under konstant hensyntagen til forsvars- og sikkerhedsinteresser.

Medlemsstaterne kan til dette formål træffe afgørelse om, at kun én bestemt instans har bemyndigelse til at behandle klagesager vedrørende forsvars- og sikkerhedsanliggender.

Medlemsstaterne kan i enhver sag træffe bestemmelse om, at kun medlemmer af klageinstansen, der er individuelt godkendt til at behandle fortrolige oplysninger, kan undersøge begæringer om klagebehandling, der vedrører sådanne oplysninger. De kan også træffe særlige sikkerhedsforanstaltninger vedrørende registrering af ansøgninger om klagebehandling, modtagelse af dokumenter og opbevaring af sagsakter.

Medlemsstaterne fastsætter, hvordan klageinstanserne skal forlige hemmeligholdelsen af fortrolige oplysninger med varetagelsen af forsvarets rettigheder og, i tilfælde af at en klagesag indbringes for en domstol eller en instans eller tribunal, som er en ret i henhold til traktatens artikel 234, sørger for, at proceduren samlet set er i overensstemmelse med retten til en retfærdig rettergang.

Artikel 57

Standstill-periode

1. Medlemsstaterne påser, at de i artikel 55, stk. 4, omhandlede personer har tilstrækkelige frister, som sikrer effektive muligheder for at klage over den ordregivende myndigheds tildelingsbeslutninger, idet de vedtager de nødvendige bestemmelser, som opfylder mindstekravene i denne artikels afsnit 2 og i artikel 59.

2. En kontraktindgåelse efter beslutningen om tildeling af en kontrakt, der er omfattet af dette direktiv, kan tidligst finde sted efter udløbet af en frist på mindst ti kalenderdage regnet fra dagen efter den dato, hvor tildelingsbeslutningen er blevet sendt til de berørte tilbudsgivere og ansøgere, hvis fremsendelsen er sket pr. telefax eller ad elektronisk vej, eller hvis fremsendelsen er sket med et andet kommunikationsmiddel, efter udløbet af en frist på enten mindst 15 kalenderdage regnet fra dagen efter den dato, hvor tildelingsbeslutningen er blevet sendt til de berørte tilbudsgivere og ansøgere, eller mindst ti kalenderdage regnet fra dagen efter den dato, hvor beslutningen om tildeling af en kontrakt modtages.

Tilbudsgivere anses for at være berørte, hvis de endnu ikke er endeligt udelukket. En udelukkelse er endelig, hvis den er meddelt de berørte tilbudsgivere og enten er fundet lovlig af en uafhængig klageinstans eller ikke længere kan blive genstand for klageprocedure.

Ansøgere anses for at være berørt, hvis den ordregivende myndighed ikke har stillet oplysninger til rådighed om, at deres ansøgning er afvist inden meddelelsen om tildelingsbeslutningen til de berørte tilbudsgivere.

Meddelelsen til hver enkelt berørt tilbudsgiver og ansøger om, hvilken tilbudsgiver der er valgt, vedlægges følgende:

- en kort redegørelse for de relevante grunde, jf. dette direktivs artikel 35, stk. 2, med forbehold af artikel 35, stk. 3, og

- en præcis angivelse af den nøjagtige standstill-periode, der finder anvendelse i overensstemmelse med de nationale bestemmelser for gennemførelsen af dette stykke.

Artikel 58

Undtagelser fra standstill-perioden

Medlemsstaterne kan fastsætte, at fristerne i artikel 57, stk. 2, ikke finder anvendelse på:

- a) tilfælde, hvor dette direktiv ikke kræver forudgående offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse i *Den Europæiske Unions Tidende*
- b) tilfælde, hvor den eneste berørte tilbudsgiver som omhandlet i artikel 57, stk. 2, er den tilbudsgiver, der tildeles kontrakten, og der ikke er nogen berørte ansøgere
- c) kontrakter, der er baseret på en rammeaftale, jf. artikel 29.

Hvis denne fravigelse anvendes, sikrer medlemsstaten, at kontrakten er uden virkning i overensstemmelse med artikel 60 og 62, hvis

- artikel 29, stk. 4, andet afsnit, andet led, er overtrådt, og
- den anslåede kontraktværdi svarer til eller overstiger tærskelværdien i artikel 8.

Artikel 59

Tidsfrister for indgivelse af klage

Hvis en medlemsstat fastsætter, at alle begæringer om behandling af klage over en ordregivende myndigheds beslutninger, som træffes i forbindelse med eller i forhold til en udbudsprocedure i henhold til nærværende direktiv, skal indgives inden udløbet af en bestemt frist, udgør denne frist mindst ti kalenderdage regnet fra dagen efter den dag, hvor den ordregivende myndigheds beslutning er sendt til tilbudsgiveren eller ansøgeren, hvis den sendes via telefax eller ad elektronisk vej, eller, hvis der anvendes andre kommunikationsmidler, enten mindst 15 kalenderdage regnet fra dagen efter afsendelsen af den ordregivende myndigheds beslutning til tilbudsgiveren eller ansøgeren eller mindst ti kalenderdage regnet fra dagen efter modtagelsen af den ordregivende myndigheds beslutning. Meddelelsen om den ordregivende myndigheds beslutning til hver af tilbudsgiverne eller ansøgerne ledsages af en kort redegørelse for de relevante grunde. I tilfælde af klager over beslutninger, som er omhandlet i artikel 56, stk. 1, litra b), der ikke er omfattet af en specifik meddelelse, skal fristen være mindst ti kalenderdage regnet fra datoen for offentliggørelsen af den pågældende beslutning.

Artikel 60

Retsvirkningen »uden virkning«

1. Medlemsstaterne påser, at en klageinstans, der er uafhængig af den ordregivende myndighed/ordregiveren, betragter en kontrakt som værende uden virkning, eller at en klageinstans beslutter, at den er uden virkning, i hvert af følgende tilfælde:

- a) hvis den ordregivende myndighed/ordregiveren har tildelt en ordre uden forudgående offentliggørelse af en bekendtgørelse i *Den Europæiske Unions Tidende*, uden at dette er tilladt i henhold til nærværende direktiv
- b) hvis bestemmelserne i artikel 55, stk. 6, artikel 56, stk. 3, eller artikel 57, stk. 2, er overtrådt, og denne overtrædelse har frataget tilbudsgiver muligheden for at iværksætte retslige skridt forud for indgåelsen af kontrakten, såfremt en sådan overtrædelse er kombineret med en anden overtrædelse af afsnit I eller II, og denne overtrædelse har påvirket mulighederne for at få tildelt kontrakten for den tilbudsgiver, der klager
- c) i tilfælde omhandlet i artikel 58, litra c), andet afsnit, hvis medlemsstaten har anvendt muligheden for at undtage kontrakter baseret på en rammeaftale fra standstill-perioden.

2. Følgerne af, at en kontrakt anses for at være uden virkning, fastlægges i national ret. Det kan fastsættes i national ret, at alle allerede opfyldte kontraktlige forpligtelser annulleres med tilbagevirkende kraft, eller at annulleringens omfang begrænses til de forpligtelser, der endnu ikke er blevet opfyldt. I sidstnævnte tilfælde sørger medlemsstaterne for, at også alternative sanktioner i henhold til artikel 61, stk. 2, finder anvendelse.

3. Medlemsstaterne kan fastsætte, at klageinstansen, der er uafhængig af den ordregivende myndighed/ordregiveren, kan undlade at betragte en kontrakt som værende uden virkning, selv om den er tildelt ulovligt af de i stk. 1 omhandlede årsager, hvis klageinstansen efter at have undersøgt alle relevante aspekter, finder, at tungtvejende samfundsmæssige hensyn, først og fremmest vedrørende forsvars- og/eller sikkerhedsinteresser, gør det nødvendigt at fastholde kontraktens virkninger.

Økonomiske interesser i kontraktens effektive virkning kan kun anses som tungtvejende samfundsmæssige hensyn i den i første afsnit anvendte betydning, hvis det vil have uforholdsmæssige konsekvenser, at kontrakten bliver uden virkning.

Økonomiske interesser i direkte tilknytning til den pågældende kontrakt må imidlertid ikke anses for tungtvejende samfundsmæssige hensyn i den i første afsnit anvendte betydning. Økonomiske interesser i direkte tilknytning til kontrakten omfatter bl.a. omkostninger som følge af forsinkelser i forbindelse med kontraktens opfyldelse, omkostninger som følge af indledningen af en

ny udbudsprocedure, omkostninger som følge af udskiftning af den økonomiske aktør, der udfører kontrakten, samt omkostninger i forbindelse med retlige forpligtelser, der følger af, at kontrakten er uden virkning.

En kontrakt må under ingen omstændigheder betragtes som værende uden virkning, hvis konsekvenserne af, at kontrakten er uden virkning, i alvorlig grad vil kunne true et større forsvars- eller sikkerhedsprogram, som er afgørende for en medlemsstats sikkerhedsinteresser.

I alle ovennævnte tilfælde fastsætter medlemsstaterne alternative sanktioner som defineret i artikel 61, stk. 2, som anvendes i stedet.

4. Medlemsstaterne fastsætter, at stk. 1, litra a), ikke finder anvendelse, hvis

— den ordregivende myndighed/ordregiveren mener, at ordretildeling uden forudgående offentliggørelse af en bekendtgørelse i *Den Europæiske Unions Tidende* i henhold til nærværende direktiv er tilladt

— den ordregivende myndighed/ordregiveren har offentliggjort en bekendtgørelse i *Den Europæiske Unions Tidende* som beskrevet i artikel 64, hvormed den bekendtgør, at den vil indgå kontrakten, og

— kontrakten ikke er indgået inden udløbet af en frist på mindst ti kalenderdage regnet fra dagen efter den dato, hvor bekendtgørelsen er blevet offentliggjort.

5. Medlemsstaterne fastsætter, at stk. 1, litra c), ikke finder anvendelse, hvis

— den ordregivende myndighed/ordregiveren finder, at tildelingen af en kontrakt er i overensstemmelse med artikel 29, stk. 4, andet afsnit, andet led,

— den ordregivende myndighed/ordregiveren har sendt en beslutning om tildeling af kontrakten sammen med en kort redegørelse for de grunde, der er omhandlet i artikel 57, stk. 2, fjerde afsnit, første led, til de berørte tilbudsgivere, og

— kontrakten ikke er indgået inden udløbet af en frist på mindst ti kalenderdage regnet fra dagen efter den dato, hvor tildelingsbeslutningen er blevet sendt til de berørte tilbudsgivere, hvis fremsendelsen er sket pr. telefax eller ad elektronisk vej, eller hvis fremsendelsen er sket med et andet kommunikationsmiddel, inden udløbet af en frist på enten mindst 15 kalenderdage regnet fra dagen efter den dato, hvor tildelingsbeslutningen er blevet sendt til de berørte tilbudsgivere, eller mindst ti kalenderdage regnet fra dagen efter den dato, hvor beslutningen om tildeling af en kontrakt modtages.

Artikel 61

Overtrædelser af dette afsnit og alternative sanktioner

1. I tilfælde, hvor artikel 55, stk. 6, artikel 56, stk. 3, eller artikel 57, stk. 2, er overtrådt, og som ikke er omfattet af artikel 60, stk. 1, litra b), skal medlemsstaterne i overensstemmelse med artikel 60, stk. 1-3, fastsætte, at kontrakten er uden virkning, eller de skal fastsætte alternative sanktioner. Medlemsstaterne kan fastsætte, at klageinstansen, der er uafhængig af den ordregivende myndighed/ordregiveren, efter at have vurderet alle relevante aspekter, skal afgøre, om kontrakten skal betragtes som værende uden virkning, eller om der skal fastsættes alternative sanktioner.

2. Alternative sanktioner skal være effektive, stå i rimeligt forhold til overtrædelserne og have afskrækkende virkning. Alternative sanktioner er:

- idømmelse af bøder over for den ordregivende myndighed eller
- afkortelse af kontraktens løbetid.

Medlemsstaterne kan give klageinstansen vide skønsbeføjelser til at tage hensyn til alle relevante forhold, herunder hvor alvorlig overtrædelserne er, de ordregivende myndigheders/ordregiverens adfærd, og, i de i artikel 60, stk. 2, omhandlede tilfælde, hvorvidt kontrakten fortsat gælder.

Skadeserstatning er ikke en passende sanktion i henhold til dette stykke.

Artikel 62

Frister

1. Medlemsstaterne kan fastsætte, at en klage i henhold til artikel 60, stk. 1, skal indgives

- a) inden udløbet af mindst 30 kalenderdage regnet fra dagen efter den dag, hvor
- den ordregivende myndighed/ordregiveren har offentliggjort en bekendtgørelse om indgåede kontrakter i overensstemmelse med artikel 30, stk. 4, og artikel 31 og 32, forudsat at en sådan bekendtgørelse indeholder en begrundelse for den ordregivende myndigheds/ordregiverens beslutning om at tildele kontrakten uden forudgående offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse i *Den Europæiske Unions Tidende*, eller
  - den ordregivende myndighed/ordregiveren har underrettet de berørte tilbudsgivere og ansøgere om indgåelsen af kontrakten, forudsat at denne meddelelse indeholder en kort redegørelse for de relevante grunde, som omhandlet i artikel 35, stk. 2, med forbehold af artikel 35, stk. 3. Denne mulighed gælder også i de i artikel 58, litra c), omhandlede tilfælde; og

b) i alle tilfælde inden udløbet af en periode på mindst seks måneder regnet fra dagen efter den dag, hvor kontrakten er indgået.

2. I alle andre tilfælde, herunder ved indgivelse af klager i overensstemmelse med artikel 61, stk. 1, fastsættes tidsfristerne for indgivelse af klager i national ret, jf. dog artikel 59.

Artikel 63

Interventionsmekanisme

1. Kommissionen kan påberåbe sig den i stk. 2-5 fastlagte procedure, når den før indgåelsen af en kontrakt finder, at der er begået en alvorlig overtrædelse af fællesskabsret vedrørende indgåelse af kontrakter i forbindelse med en udbudsprocedure, der er omfattet af anvendelsesområdet for dette direktiv.

2. Kommissionen meddeler den pågældende medlemsstat grundene til, at den finder, at der er begået en alvorlig overtrædelse, og anmoder om, at den bringes til ophør ved passende midler.

3. Senest 21 kalenderdage efter modtagelsen af den i stk. 2 omhandlede meddelelse fremsender den pågældende medlemsstat til Kommissionen:

- a) en bekræftelse af, at overtrædelserne er bragt til ophør
- b) en begrundet konklusion med redegørelse for, hvorfor forholdet ikke er bragt i orden, eller
- c) en meddelelse om, at den pågældende procedure for indgåelse af en kontrakt er blevet afbrudt, enten på den ordregivende myndigheds/ordregiverens eget initiativ eller som følge af udøvelsen af de beføjelser, der er nævnt i artikel 56, stk. 1, litra a).

4. En begrundet konklusion i henhold til stk. 3, litra b), kan bl.a. være baseret på det forhold, at den påståede overtrædelse allerede er genstand for appel eller er indbragt for en anden instans som omhandlet i artikel 56, stk. 9. I så fald underretter medlemsstaten Kommissionen om resultatet af disse procedurer, så snart det er kendt.

5. Hvis der gives meddelelse om, at en udbudsprocedure er blevet suspenderet under de i stk. 3, litra c), fastsatte omstændigheder, giver medlemsstaten Kommissionen meddelelse om ophævelsen af suspensionen eller om indledningen af en anden udbudsprocedure, der helt eller delvis har tilknytning til den foregående procedure. Denne nye meddelelse skal indeholde en bekræftelse af, at den påståede overtrædelse er bragt til ophør, eller en begrundet konklusion med en redegørelse for, hvorfor forholdet ikke er bragt i orden.

Artikel 64

Artikel 67

Indholdet i en bekendtgørelse til brug for den frivillige ex ante-gennemsigthed**Udvalgsprocedure**

Den i artikel 60, stk. 4, andet led, omhandlede bekendtgørelse, hvis format skal vedtages af Kommissionen efter proceduren i artikel 67, stk. 2, skal indeholde følgende oplysninger:

1. Kommissionen bistås af det Rådgivende Udvalg for Offentlige Aftaler, der er nedsat ved artikel 1 i Rådets afgørelse 71/306/EØF ⁽¹⁾, herefter benævnt »udvalget«.

- a) den ordregivende myndigheds/ordregiverens navn og kontaktoplysninger
- b) en beskrivelse af genstanden for kontrakten
- c) begrundelsen for den ordregivende myndigheds/ordregiverens beslutning om at tildele kontrakten uden forudgående offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse i *Den Europæiske Unions Tidende*
- d) navn på og kontaktoplysninger for den økonomiske aktør, som er blevet valgt i henhold til beslutningen om kontrakt-tildeling, og
- e) eventuelle andre oplysninger, som den ordregivende myndighed/ordregiveren anser for relevante.

2. Når der henvises til dette stykke, anvendes artikel 3 og 7 i afgørelse 1999/468/EF, jf. samme afgørelses artikel 8.

3. Når der henvises til dette stykke, anvendes artikel 5a, stk. 1-4, og artikel 7 i afgørelse 1999/468/EF, jf. samme afgørelses artikel 8.

Ved justering af tærskelværdierne i artikel 8 fastsættes de frister, der er omhandlet i artikel 5a, stk. 3, litra c), og stk. 4, litra b) og e), i afgørelse 1999/468/EF, til henholdsvis fire, to og seks uger på grund af de tidsmæssige begrænsninger, som følger af fremgangsmåderne ved beregning og offentliggørelse, jf. artikel 69, stk. 1, andet afsnit, og artikel 69, stk. 3, i direktiv 2004/17/EF.

4. Når der henvises til dette stykke, anvendes artikel 5a, stk. 1, 2, 4 og 6, og artikel 7 i afgørelse 1999/468/EF, jf. samme afgørelses artikel 8.

AFSNIT III

**INDBERETNING AF STATISTISKE OPLYSNINGER,
GENNEMFØRELSESBESTEMMELSER OG AFSLUTTENDE
BESTEMMELSER**

Artikel 68

Artikel 65

Indberetning af statistiske oplysninger**Justering af tærskelværdierne**

For at resultatet af direktivets anvendelse kan bedømmes, sender medlemsstaterne hvert år senest den 31. oktober Kommissionen en statistisk opgørelse, udarbejdet i overensstemmelse med artikel 66, over de vareindkøbs- tjenesteydelses- og bygge- og anlægs-kontrakter, de ordregivende myndigheder/ordregiverne har indgået det foregående år.

1. Når tærskelværdierne i direktiv 2004/17/EF justeres, jf. nævnte direktivs artikel 69, justerer Kommissionen også de tærskelværdier, der er fastsat i nærværende direktivs artikel 8, ved at tilpasse:

- a) den tærskelværdi, der er fastsat i nærværende direktivs artikel 8, litra a), til den justerede tærskelværdi i artikel 16, litra a), i direktiv 2004/17/EF
- b) den tærskelværdi, der er fastsat i nærværende direktivs artikel 8, litra b), til den justerede tærskelværdi i artikel 16, litra b), i direktiv 2004/17/EF

Artikel 66

Indhold af den statistiske opgørelse

I den statistiske opgørelse angives antallet og værdien af de tildelte kontrakter efter den medlemsstat og det tredjeland, som den, der har fået tildelt kontrakten, er hjemmehørende i. I den behandles vareindkøbskontrakter, tjenesteydelseskontrakter og bygge- og anlægskontrakter separat.

Denne justering og tilpasning, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i dette direktiv, vedtages efter forskrifts-proceduren med kontrol, jf. artikel 67, stk. 3. I særligt hastende tilfælde kan Kommissionen bringe hasteproceduren i artikel 67, stk. 4 i anvendelse.

De i første afsnit omhandlede oplysninger skal opdeles efter de anvendte procedurer og for hver af disse procedurer præcisere bygge- og anlægsarbejder, varer og tjenesteydelser identificeret efter gruppe i CPV-nomenklaturen.

2. For medlemsstater, der ikke deltager i euroen, tilpasses modværdierne i den nationale valuta af de tærskelværdier, der er fastsat i overensstemmelse med stk. 1, til de respektive modværdier af de i stk. 1 nævnte tærskelværdier i direktiv 2004/17/EF, der er beregnet i overensstemmelse med artikel 69, stk. 2, andet afsnit, i direktiv 2004/17/EF.

Når kontrakter er indgået ved udbud med forhandling uden offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse, skal de i første og andet afsnit omhandlede oplysninger endvidere opdeles efter de forhold, der er nævnt i artikel 28.

Den statistiske opgørelses indhold fastsættes efter rådgivnings-proceduren i artikel 67, stk. 2.

⁽¹⁾ EFT L 185 af 16.8.1971, s. 15.

3. De justerede tærskelværdier, der er omhandlet i stk. 1, og modværdien af tærskelværdierne i national valuta, offentliggøres af Kommissionen i *Den Europæiske Unions Tidende* i begyndelsen af den november måned, der følger efter deres justering.

Artikel 69

Ændringer

1. Kommissionen kan efter fremgangsmåden i artikel 67, stk. 2, foretage ændringer i:

- a) de nærmere regler for udarbejdelse, fremsendelse, modtagelse, oversættelse, indsamling og distribution af de i artikel 30 omhandlede bekendtgørelser samt af de statistiske opgørelser, der er omhandlet i artikel 65
- b) fremsendelsesreglerne og reglerne for offentliggørelse af data i bilag VI på grund af den tekniske udvikling eller af administrative hensyn.
- c) fortegnelsen over registre, erklæringer og attester i bilag VII, hvis dette på baggrund af meddelelser fra medlemsstaterne viser sig at være nødvendigt.

2. Kommissionen kan ændre følgende ikke-væsentlige bestemmelser i dette direktiv i overensstemmelse med forskriftsproceduren med kontrol, jf. artikel 67, stk. 3:

- a) referencenumrene i CPV-nomenklaturen, som er anført i bilag I og II, for så vidt det ikke ændrer direktivets materielle anvendelsesområde, og reglerne for henvisning i bekendtgørelserne til bestemte CVP-positioner inden for de kategorier af tjenesteydelser, der er anført i de nævnte bilag
- b) reglerne og de tekniske bestemmelser for systemerne til elektronisk modtagelse i bilag VIII, litra a), f) og g).

I særlige hastetilfælde kan Kommissionen anvende hasteproceduren i artikel 67, stk. 4.

Artikel 70

Ændring af direktiv 2004/17/EF

Følgende artikel indsættes i direktiv 2004/17/EF:

»Artikel 22a

Kontrakter inden for forsvars- og sikkerhedsområdet

Dette direktiv finder hverken anvendelse på kontrakter, som Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/81/EF af 13. juli 2009 om samordning af fremgangsmåderne ved ordregivende myndigheders eller ordregiveres indgåelse af visse bygge-

og anlægs-, vareindkøbs- og tjenesteydelseskontrakter på forsvars- og sikkerhedsområdet (*) finder anvendelse på, eller på kontrakter, som sidstnævnte ikke finder anvendelse på, jf. artikel 8, 12 og 13 i samme direktiv.

(*) EFT L 217 af 20.8.2009, s. 76.»

Artikel 71

Ændring af direktiv 2004/18/EF

Artikel i direktiv 2004/18/EF affattes således:

»Artikel 10

Kontrakter inden for forsvars- og sikkerhedsområdet

Med forbehold af traktatens artikel 296 finder dette direktiv anvendelse på offentlige kontrakter inden for forsvars- og sikkerhedsområdet med undtagelse af kontrakter, som falder ind under Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 2009/81/EF af 13. juli 2009 om samordning af fremgangsmåderne ved ordregivende myndigheders eller ordregiveres indgåelse af visse bygge- og anlægs-, vareindkøbs- og tjenesteydelseskontrakter på forsvars- og sikkerhedsområdet (*).

Dette direktiv finder ikke anvendelse på kontrakter, som direktiv 2009/81/EF ikke finder anvendelse på, jf. nævnte direktivs artikel 8, 12 og 13.

(*) EFT L 217 af 20.8.2009, s. 76.»

Artikel 72

Gennemførelse

1. Medlemsstaterne vedtager og offentliggør senest den 21. august 2011 de nødvendige love og administrative bestemmelser for at efterkomme dette direktiv. De meddeler straks Kommissionen teksten til disse love og bestemmelser.

Disse love og bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.

2. Medlemsstaterne tilsender Kommissionen de vigtigste nationale bestemmelser, som de udsteder på de områder, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 73

Gennemgang og rapportering

1. Kommissionen aflægger rapport om de foranstaltninger, som medlemsstaterne træffer med henblik på gennemførelsen af dette direktiv, særlig artikel 21 og artikel 50-54, senest den 21. august 2012.

2. Kommissionen undersøger gennemførelsen af dette direktiv og orienterer Europa-Parlamentet og Rådet herom senest den 21. august 2016. Den vurderer navnlig, om og i hvilken udstrækning målene i dette direktiv er nået med hensyn til det indre markeds funktion, udviklingen af et europæisk marked for forsvarsmateriel og etableringen af et fundament for en europæisk forsvarsteknologi og -industri, herunder situationen for små og mellemstore virksomheder. Om nødvendigt ledsages rapporten af et forslag til retsakt.

3. Kommissionen undersøger desuden anvendelsen af artikel 39, stk. 1, og navnlig muligheden for at harmonisere betingelserne for fornyet adgang for ansøgere og tilbudsgivere, der tidligere har modtaget en dom, der udelukker dem fra at deltage i offentlige udbudsprocedurer, og udarbejder i givet fald et forslag til retsakt herom.

Artikel 74

Ikrafttræden

Dette direktiv træder i kraft dagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Artikel 75

Adressater

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den 13. juli 2009.

På Europa-Parlamentets vegne
H.-G. PÖTTERING
Formand

På Rådets vegne
E. ERLANDSSON
Formand

BILAG I

Tjenesteydelser omhandlet i artikel 2 og 15

Kategorier	Emne	CPV-referencenummer
1	Vedligeholdelse og reparation	50000000-5, 50100000-6-50884000-5 (undt. 50310000-1-50324200-4 og 50116510-9, 50190000-3, 50229000-6, 50243000-0) og 51000000-9-51900000-1
2	Tjenester vedrørende militærhjælp til udlandet	75211300-1
3	Forsvarstjenester, militære forsvarstjenester og civilforsvarstjenester	75220000-4, 75221000-1, 75222000-8
4	Efterforsknings- og sikkerhedstjenester	79700000-1-79720000-7
5	Landtransport	60000000-8, 60100000-9-60183000-4 (undt. 60160000-7, 60161000-4) og 64120000-3-64121200-2
6	Lufttransport af personer og gods, undtagen postbesøgelse	60400000-2, 60410000-5-60424120-3 (undt. 60411000-2, 60421000-5), 60440000-4-60445000-9 og 60500000-3
7	Postbesøgelse på land og i luften	60160000-7, 60161000-4, 60411000-2, 60421000-5
8	Jernbanetransport	60200000-0-60220000-6
9	Transporttjenester ad vandvejen	60600000-4-60653000-0 og 63727000-1-63727200-3
10	Støtte- og hjælpetransporttjenesteydelser	63100000-0-63111000-0, 63120000-6-63121100-4, 63122000-0, 63512000-1 og 63520000-0-6370000-6
11	Telekommunikationstjenester	64200000-8-64228200-2, 72318000-7 og 72700000-7-72720000-3
12	Finansielle tjenesteydelser: Forsikring	66500000-5-66720000-3
13	Edb-tjenesteydelser og hermed beslægtede tjenesteydelser	50310000-1-50324200-4, 72000000-5-72920000-5 (undt. 72318000-7 og 72700000-7-72720000-3), 79342410-4, 9342410-4
14	Forsknings- og udviklingsvirksomhed ⁽¹⁾ og evalueringstestning	73000000-2-73436000-7
15	Regnskab, revision og bogholderi	79210000-9-79212500-8
16	Managementkonsulentvirksomhed ⁽²⁾ og hermed beslægtede tjenesteydelser	73200000-4-73220000-0, 79400000-8-79421200-3 og 79342000-3, 79342100-4, 79342300-6, 79342320-2, 79342321-9, 79910000-6, 79991000-7 98362000-8
17	Arkitektvirksomhed: Rådgivende ingeniørvirksomhed og integreret ingeniørvirksomhed, byplanlægning og landskabsarkitektur, hermed beslægtet teknisk-videnskabelig konsulentvirksomhed, teknisk afprøvning og analyse	71000000-8-71900000-7 (undt. 71550000-8) og 79994000-8
18	Bygningsrengøring og ejendomsadministration	70300000-4-70340000-6 og 90900000-6-90924000-0
19	Kloakering og affaldsbortskaffelse: rensning og lignende tjenesteydelser	90400000-1-90743200-9 (undt. 90712200-3), 90910000-9-90920000-2 og 50190000-3, 50229000-6, 50243000-0
20	Uddannelse og simulering inden for forsvar og sikkerhed	80330000-6, 80600000-0, 80610000-3, 80620000-6, 80630000-9, 80640000-2, 80650000-5, 80660000-8

⁽¹⁾ Undtagen tjenesteydelser vedrørende forskning og udvikling, der er omtalt i artikel 13, litra j).

⁽²⁾ Undtagen voldgiftsafgørelser og mægling.

BILAG II

Tjenesteydelser omhandlet i artikel 2 og 16

Kategorier	Emne	CPV-referencenummer
21	Hotel- og restaurationsvirksomhed	55100000-1-55524000-9 og 98340000-8-98341100-6
22	Støtte- og hjælpetransporttjenesteydelser	63000000-9-63734000-3 (undt. 63711200-8, 63712700-0, 63712710-3), 63727000-1-63727200-3 og 98361000-1
23	Juridisk bistand	79100000-5-79140000-7
24	Personaleudvælgelse og -rekruttering ⁽¹⁾	79600000-0-79635000-4 (undt. 79611000-0, 79632000-3, 79633000-0) og 98500000-8-98514000-9
25	Sundheds- og socialvæsen	79611000-0 og 85000000-9-85323000-9 (undt. 85321000-5 og 85322000-2)
26	Andre tjenesteydelser	

⁽¹⁾ Undtagen ansættelseskontrakter.

BILAG III

Definition af visse tekniske specifikationer omhandlet i artikel 18

I dette direktiv forstås ved

- 1) a) »teknisk specifikation« i forbindelse med bygge- og anlægskontrakter: samtlige tekniske forskrifter, navnlig sådanne, som findes i udbudsbetingelserne, som fastlægger krævede egenskaber for et materiale, et produkt eller et indkøb, og hvorved disse kan beskrives således, at de opfylder kravene til den anvendelse, som den ordregivende myndighed/ordregiveren har bestemt dem til. Disse egenskaber omfatter niveauerne for miljøpræstationerne, udformning efter alle behov (herunder adgang for handicappede), overensstemmelsesvurdering, funktionsdygtighed, sikkerhed, dimensioner, herunder procedurer for kvalitetssikring, terminologi, symboler, afprøvning og afprøvningsmetoder, emballering, mærkning og etikettering samt produktionsprocesser og -metoder. De omfatter ligeledes regler for projektering og omkostningsberegning, betingelser for afprøvning, kontrol og aflevering af bygge- og anlægsarbejder samt konstruktionsteknik og konstruktionsmetoder og alle andre tekniske forhold, som den ordregivende myndighed/ordregiveren ved almindelige eller særlige bestemmelser kan fastsætte vedrørende de færdige arbejder og de materialer eller dele, der indgår deri
- b) »teknisk specifikation« i forbindelse med vareindkøbs- eller tjenesteydelseskontrakter: en specifikation, der indeholdes i et dokument, som fastlægger krævede egenskaber ved et produkt eller en tjenesteydelse, som f.eks. kvalitetsniveau, miljøpræstation, udformning efter alle behov (herunder adgang for handicappede), overensstemmelsesvurdering, funktionsdygtighed, brugen af produktet, sikkerhed, dimensioner, herunder forskrifter, der vedrører handelsbetegnelse, terminologi og symboler for produktet, afprøvning og prøvningsmetoder, emballering, mærkning og etikettering, brugsvejledning, produktionsprocesser og -metoder samt procedurer for overensstemmelsesvurdering
- 2) »standard«: en teknisk specifikation, som er godkendt af et anerkendt standardiseringsorgan til gentagen eller konstant anvendelse, men hvis overholdelse ikke er obligatorisk, og som falder ind under en af følgende kategorier:
  - international standard: en standard, der er vedtaget af en international standardiseringsorganisation, og som er offentligt tilgængelig
  - europæisk standard: en standard, der er vedtaget af et europæisk standardiseringsorgan, og som er offentligt tilgængelig
  - national standard: en standard, der er vedtaget af en national standardiseringsorganisation, og som er offentligt tilgængelig
- 3) »forsvarsstandard«: en teknisk specifikation, hvis overholdelse ikke er obligatorisk, og som er godkendt af et standardiseringsorgan specialiseret i udarbejdelse af tekniske specifikationer til gentagen eller konstant anvendelse på forsvarsområdet
- 4) »europæisk teknisk godkendelse«: positiv teknisk vurdering af en vares egnethed til anvendelse til et bestemt formål, som bygger på, at produktet opfylder de væsentlige krav, der gælder for bygge- og anlægsarbejder, til grund for hvilke lægges materialets iboende egenskaber og de forskrifter, der gælder for dets ibrugtagning og anvendelse. Europæisk godkendelse udstedes af et organ, der er godkendt hertil af medlemsstaten
- 5) »fælles tekniske specifikationer«: tekniske specifikationer, der er udarbejdet efter en af medlemsstaterne godkendt procedure, og som er blevet offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende*
- 6) »teknisk reference«: ethvert produkt fra europæiske standardiseringsorganer, bortset fra officielle standarder, som er frembragt efter procedurer, der er indført med henblik på udviklingen i markedets behovene.

BILAG IV

Oplysninger, der skal angives i bekendtgørelser omhandlet i artikel 30

BEKENDTGØRELSE OM OFFENTLIGGØRELSE AF EN VEJLEDENDE FORHÅNDSMEDDELELSE I EN KØBERPROFIL

1. Den ordregivende myndigheds/ordregiverens land
2. Den ordregivende myndigheds/ordregiverens navn
3. »Køberprofilens« internetadresse
4. Referencenummer/-numre i CPV-nomenklaturen.

FORHÅNDSMEDDELELSE

1. Navn, adresse, telefaxnummer og e-post-adresse på den ordregivende myndighed/ordregiveren og — hvis der er forskel — på det kontor, hvortil der kan rettes henvendelse for at få yderligere oplysninger, samt, for tjenesteydelses- samt bygge- og anlægskontraktens vedkommende, på de kontorer, f.eks. det relevante statslige netsted, hvor der kan fås oplysninger om den generelle lovgivningsramme på det sted, hvor kontrakten skal udføres, hvad angår skatter og afgifter, miljøbeskyttelse, sikkerhed på arbejdspladsen og arbejdsvilkår.

2. I givet fald angives, at det er en kontrakt forbeholdt beskyttede værksteder, eller hvis udførelse er forbeholdt programmer for beskyttet beskæftigelse.

3. I forbindelse med bygge- og anlægskontrakter: arbejdets art og omfang, udførelsessted; hvis bygge- og anlægsarbejdet er opdelt i flere delarbejder, en kort beskrivelse af disse delarbejder, og hvorledes de indgår i det samlede arbejde, eventuelle anslåede beløbsrammer for det påtænkte arbejde, referencenummer/-numre i CPV-nomenklaturen.

I forbindelse med vareindkøbskontrakter: art og omfang eller værdi af de varer, der skal leveres; referencenummer/-numre i CPV-nomenklaturen.

I forbindelse med tjenesteydelseskontrakter: samlet påtænkt beløb for køb i hver af kategorierne af tjenesteydelser; referencenummer/-numre i CPV-nomenklaturen.

4. Foreløbige datoer for iværksættelse af udbudsproceduren eller -procedurerne, i tilfælde af tjenesteydelseskontrakter fordelt på kategori.
5. Hvis der er tale om en rammeaftale, angives dette.
6. I givet fald yderligere oplysninger.
7. Dato for afsendelse af bekendtgørelsen eller for afsendelse af bekendtgørelsen om offentliggørelse af denne vejledende forhåndsmeddelelse i en køberprofil.

UDBUDSBEKENDTGØRELSER

Begrænset udbud, udbud med forhandling med offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse og konkurrencepræget dialog:

1. Navn, adresse, telefonnummer, telefaxnummer og e-post-adresse på den ordregivende myndighed/ordregiveren.
2. I givet fald angives, at det er en kontrakt forbeholdt beskyttede værksteder, eller hvis udførelse er forbeholdt programmer for beskyttet beskæftigelse.
3. a) Den valgte udbudsform.
b) I givet fald begrundelse for brug af hasteproceduren (i forbindelse med begrænset udbud og udbud med forhandling).
c) Hvis der er tale om en rammeaftale, angives dette.
d) I givet fald anvendelse af elektronisk auktion.

4. Kontrakttype.
5. Udførelsessted for bygge- og anlægsarbejder, leveringssted for varer eller udførelsessted for tjenesteydelser.
6. a) Bygge- og anlægskontrakter:
  - Arbejdets art og omfang, almindelig beskrivelse af arbejdet. Angivelse af især optionsklausuler vedrørende yderligere arbejder og den foreløbige tidsplan for brugen af disse klausuler, hvis denne foreligger, samt antallet af eventuelle forlængelser. Hvis arbejdet eller kontrakten er opdelt i flere delleverancer, størrelsen af de forskellige delleverancer; klausuler samt antallet af eventuelle forlængelser, referencenummer/-numre i CPV-nomenklaturen.
  - Angivelse af arbejdets eller kontraktens formål, når projektering også er omfattet.
  - I tilfælde af rammeaftaler oplyses ligeledes rammeaftalens planlagte løbetid, samlet anslået værdi af bygge- og anlægsarbejderne for hele rammeaftalens løbetid samt, i det omfang det er muligt, værdien og hyppigheden af de kontrakter, der skal indgås.
- b) Vareindkøbskontrakter:
  - Arten af de varer, der skal leveres, angivelse især af, om der indhentes tilbud med henblik på køb, leasing eller leje med eller uden forkøbsret eller en kombination heraf, referencenummer/-numre i CPV-nomenklaturen. Mængden af de varer, der skal leveres, angivelse af især optionsklausuler vedrørende yderligere indkøb og den foreløbige tidsplan for brugen af disse klausuler, hvis denne foreligger; klausuler samt antallet af eventuelle forlængelser, referencenummer/-numre i CPV-nomenklaturen.
  - I forbindelse med regelmæssige kontrakter eller kontrakter, der kan fornyes inden for en fastsat periode, angives ligeledes tidsplanen for senere udbud i forbindelse med offentlige indkøb, hvis denne foreligger.
  - I tilfælde af rammeaftaler oplyses ligeledes rammeaftalens planlagte løbetid, anslået samlet værdi af varerne for hele rammeaftalens løbetid samt, i det omfang det er muligt, værdien og hyppigheden af de kontrakter, der skal indgås.
- c) Tjenesteydelseskontrakter:
  - Tjenesteydelsens kategori og beskrivelse. Referencenummer/-numre i CPV-nomenklaturen. Omfanget af de tjenesteydelser, der skal leveres. Angivelse af især optionsklausuler vedrørende yderligere tjenesteydelser og den foreløbige tidsplan for brugen af disse klausuler, hvis denne foreligger, samt antallet af eventuelle forlængelser. I forbindelse med kontrakter, der kan fornyes inden for en fastsat periode, angives ligeledes tidsplanen for senere udbud for tjenesteydelser, hvis denne foreligger.

I tilfælde af rammeaftaler oplyses ligeledes rammeaftalens planlagte løbetid, samlet anslået værdi af ydelserne for hele rammeaftalens løbetid samt, i det omfang det er muligt, værdien og hyppigheden af de kontrakter, der skal indgås.
  - Angivelse af, om udførelsen af tjenesteydelsen ved lov eller administrativ bestemmelse er forbeholdt en bestemt profession.

Oplysning om denne lov eller administrative bestemmelse.
  - Angivelse af, om juridiske personer skal anføre navn og faglige kvalifikationer for de medarbejdere, der skal udføre tjenesteydelsen.
7. Når kontrakter er opdelt i delleverancer, angivelse af, om de økonomiske aktører har mulighed for at afgive tilbud på en, flere og/eller samtlige delleverancer.
8. Accept af eller forbud mod alternative tilbud.
9. I givet fald oplysning om den procentdel af kontraktens samlede værdi, der kræves givet i underentreprise til tredjepart gennem en tildelingsprocedure (artikel 21, stk. 4).
10. I givet fald udvælgelseskriterier vedrørende underentreprenørers personlige forhold, som kan føre til deres udelukkelse, og de oplysninger, der kræves som bevis for, at de ikke falder ind under de tilfælde, der berettiger til udelukkelse. Oplysninger og formaliteter, der er nødvendige for vurderingen af den økonomiske og tekniske kapacitet, der kræves af underentreprenører. Eventuelle specifikke minimumskrav til kapacitet.

11. Sidste frist for opfyldelse af eller løbetid for den offentlige bygge- og anlægskontrakt, vareindkøbs- eller tjenesteydelseskontrakt. Hvis det er muligt, angives også fristen for påbegyndelse af bygge- og anlægsarbejde, påbegyndt eller fuldendt levering af varer eller fuldendt udførelse af tjenesteydelser.
12. Eventuelt særlige betingelser for opfyldelsen af kontrakten.
13. a) Sidste frist for modtagelse af ansøgninger om deltagelse.
b) Adresse, hvortil de skal sendes.
c) Det eller de sprog, de skal være affattet på.
14. I givet fald sikkerhedsstillelse og garantier, som forlanges.
15. De vigtigste finansierings- og betalingsvilkår og/eller henvisninger til de forskrifter, hvoraf de fremgår.
16. I givet fald den retlige form, som en sammenslutning af økonomiske aktører, som kontrakten tildeles, skal have.
17. Udvalgseskriterier vedrørende de økonomiske aktørers personlige forhold, som kan føre til deres udelukkelse, og de oplysninger, der kræves som bevis for, at de ikke falder ind under de tilfælde, der berettiger til udelukkelse. Udvalgseskriterier, oplysninger og formaliteter, der er nødvendige for vurderingen af de økonomiske og tekniske minimumskrav, denne skal opfylde. Eventuelle specifikke minimumskrav.
18. I forbindelse med rammeaftaler: antal, i givet fald påtænkt største antal, økonomiske aktører, der kan deltage, rammeaftalens løbetid.
19. I forbindelse med konkurrencepræget dialog og udbud med forhandling med offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse oplyses i givet fald, at der er tale om en procedure, der finder sted i flere faser for efterhånden at begrænse antallet af de løsninger, der skal drøftes, eller de tilbud, der skal forhandles.
20. I forbindelse med begrænset udbud, udbud med forhandling eller konkurrencepræget dialog, når der gøres brug af muligheden for at begrænse antallet af kandidater, der opfordres til at indgive tilbud, til dialog eller til forhandling: mindste antal og eventuelt største antal ønskede ansøgere og objektive kriterier til udvælgelse af dette antal ansøgere.
21. Kriterier, jf. artikel 47, der vil blive lagt til grund ved tildeling af kontrakten: »den laveste pris« eller »det økonomisk mest fordelagtige tilbud«. Kriterierne for udvælgelse af det økonomisk mest fordelagtige tilbud samt deres vægtning eller kriteriernes prioriterede rækkefølge med det vigtigste først anføres, når de ikke fremgår af udbudsbetingelserne, eller ved konkurrencepræget dialog af det beskrivende dokument.
22. Dato(er) for offentliggørelse af forhåndsmeddelelsen i overensstemmelse med de tekniske specifikationer i bilag VI eller angivelse af, at der ikke er offentliggjort forhåndsmeddelelse.
23. Dato for afsendelse af denne bekendtgørelse.

BEKENDTGØRELSE OM INDGÅEDE KONTRAKTER

1. Den ordregivende myndigheds/ordregiverens navn og adresse.
2. Den valgte udbudsform. Ved udbud med forhandling uden forudgående offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse (artikel 28), begrundelse.
3. Bygge- og anlægskontrakter: arbejdets art og omfang.

Vareindkøbskontrakter: de leverede varers art og mængde samt, eventuelt, leverandør; referencenummer/-numre i CPV-nomenklaturen.

Tjenesteydelseskontrakter: tjenesteydelsens kategori samt beskrivelse; referencenummer/-numre i CPV-nomenklaturen; de indkøbte tjenesteydelsers omfang.

4. Dato for indgåelse af kontrakten.
5. Kriterierne for tildeling af kontrakten.

6. Antal modtagne tilbud.
  7. Navn og adresse på den eller de tilbudsgivere, hvis tilbud er antaget.
  8. Betalt pris eller prisramme (minimum/maksimum).
  9. Værdien af det eller de antagne tilbud eller af det højeste og det laveste tilbud, der blev taget i betragtning ved tildeling af kontrakten.
  10. I givet fald, hvilken del af kontrakten der skal gives i underentreprise, samt værdien af denne del.
  11. I givet fald begrundelsen for, at rammeaftalen har en løbetid på over syv år.
  12. Dato for offentliggørelse af udbudsbekendtgørelsen i overensstemmelse med de tekniske specifikationer for offentliggørelse i bilag VI.
  13. Dato for afsendelse af denne bekendtgørelse.
-

BILAG V

Oplysninger, der skal angives i bekendtgørelser om underentreprise omhandlet i artikel 52

1. Navn, adresse, telefaxnummer og e-post-adresse på den valgte tilbudsgiver og (hvis forskellig herfra) på det kontor, hvortil der kan rettes henvendelse for at få yderligere oplysninger.
  2.
    - a) Udførelsessted for bygge- og anlægsarbejder, leveringssted for varer eller udførelsessted for tjenesteydelser.
    - b) Arbejdets art, mængde og omfang, almindelig beskrivelse af arbejdet. Referencenummer/-numre i CPV-nomenklaturen.
    - c) Arten af de varer, der skal leveres, angivelse af, om der indhentes tilbud med henblik på køb, leasing eller leje med eller uden forkøbsret eller en kombination heraf, referencenumre/-numre i CPV-nomenklaturen.
    - d) Tjenesteydelsens kategori og beskrivelse. Referencenummer/-numre i CPV-nomenklaturen.
  3. Eventuel frist for arbejdets udførelse.
  4. Navn og adresse på den organisation, hvor udbudsmateriale og yderligere oplysninger kan rekvireres.
  5.
    - a) Frister for modtagelse af ansøgninger om deltagelse og/eller modtagelse af tilbud.
    - b) Adresse, hvortil de skal sendes.
    - c) Det eller de sprog, de skal være affattet på.
  6. Eventuelt krav om kaution og sikkerhedsstillelse.
  7. Objektive kriterier, der vil blive anvendt ved udvælgelse af underentreprenører, og som vedrører disses personlige forhold eller vurderingen af deres bud.
  8. Alle yderligere oplysninger.
  9. Dato for afsendelse af denne bekendtgørelse.
-

BILAG VI

KARAKTERISTIKA VEDRØRENDE OFFENTLIGGØRELSE

1. Offentliggørelse af bekendtgørelser

- a) De ordregivende myndigheder/ordregiverne eller de valgte tilbudsgivere sender de bekendtgørelser, der er omhandlet i artikel 30 og 52, til Kontoret for Den Europæiske Unions Publikationer i det format, der er omhandlet i artikel 32. De i artikel 30, stk. 1, første afsnit, omhandlede vejledende forhåndsmeddelelser, som offentliggøres i en køberprofil, jf. punkt 2, skal også være i dette format, og det samme gælder bekendtgørelsen om offentliggørelsen.

De bekendtgørelser, der er omhandlet i artikel 30 og 52, offentliggøres af Kontoret for Den Europæiske Unions Publikationer eller af de ordregivende myndigheder/ordregiverne, hvis der er tale om vejledende forhåndsmeddelelse i en køberprofil i overensstemmelse med første afsnit i artikel 30, stk. 1.

De ordregivende myndigheder/ordregiverne kan desuden offentliggøre disse oplysninger på internettet i form af en »køberprofil«, jf. punkt 2.

- b) Kontoret for Den Europæiske Unions Publikationer sender den ordregivende myndighed/ordregiveren en bekræftelse af den i artikel 32, stk. 8, omhandlede offentliggørelse.

2. Offentliggørelse af supplerende oplysninger

Køberprofilen kan indeholde de i artikel 30, stk. 1, omhandlede vejledende forhåndsmeddelelser, oplysninger om igangværende udbud, planlagte indkøb, indgåede kontrakter og annullerede procedurer samt andre oplysninger af almen interesse såsom kontaktpersoner, telefon- og faxnummer, postadresse og e-post-adresse.

3. Format og regler for elektronisk fremsendelse af bekendtgørelser

Formatet og reglerne for elektronisk fremsendelse af bekendtgørelser er til rådighed på internet-adressen »<http://simap.europa.eu>«.

BILAG VII

REGISTRE ⁽¹⁾

DEL A

Bygge- Og Anlægskontrakter

De relevante faglige registre samt erklæringer og attester for hver medlemsstat er:

- i Belgien: »Registre du Commerce«/»Handelsregister«
- i Bulgarien: »Търговски регистър«
- i Tjekkiet: »obchodní rejstřík«
- i Danmark: »Erhvervs- og Selskabsstyrelsen«
- i Tyskland: »Handelsregister« og »Handwerksrolle«
- i Estland: »Registrite ja Infosüsteemide Keskus«
- i Irland: »Registrar of Companies« eller »Registrar of Friendly Societies«. En entreprenør, som ikke er registreret, kan anmodes om at fremlægge en attest, hvori det præciseres, at den pågældende under ed har erklæret, at han udøver det pågældende erhverv i det land, hvor han er etableret, på et bestemt sted og under et bestemt firmanavn
- i Grækenland: »Registret over kontraherende virksomheder« (»Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων« — ΜΕΕΠ) under Ministeriet for Miljø, Fysisk Planlægning og Offentlige Arbejder (Υ.Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε)
- i Spanien: »Registro Oficial de Licitadores y Empresas Clasificadas del Estado«
- i Frankrig: »Registre du commerce et des sociétés« og »Répertoire des métiers«
- i Italien: »Registro della Camera di commercio, industria, agricoltura e artigianato«
- i Cypern: Entreprenøren kan anmodes om at fremlægge en attest udstedt af »Council for the Registration and Audit of Civil Engineering and Building Contractors« (»Συμβούλιο Εγγραφής και Ελέγχου Εργοληπτών Οικοδομικών και Τεχνικών Έργων«) i overensstemmelse med Registration and Audit of Civil Engineering and Building Contractors Law
- i Letland: »Uzņēmumu reģistrs«
- i Litauen: »Juridinių asmenų registras«
- i Luxembourg: »Registre aux firmes« og »Rôle de la Chambre des métiers«
- i Ungarn: »Cégnyilvántartás«, »egyéni vállalkozók jegyzői nyilvántartása«
- i Malta: Entreprenøren skal anføre sit »numru ta' registrazzjoni tat-Taxxa tal-Valur Miżjud (VAT) u n-numru tallicenzja ta' kummer« og, hvis der er tale om et partnerskab eller selskab, det relevante registreringsnummer, der er udstedt af Maltas Myndighed for Finansielle Tjenesteydelser
- i Nederlandene: »Handelsregister«
- i Østrig: »Firmenbuch«, »Gewerberegister« og »Mitgliederverzeichnisse der Landeskammern«

(¹) I artikel 40 forstås ved »registre« de registre, der er anført i dette bilag samt, i det omfang der er sket ændringer heraf på nationalt niveau, de registre, der måtte have erstattet disse. Dette bilag er kun vejledende og berører ikke foreneligheden af disse registre med Fællesskabets lovgivning om fri etableringsret og fri udveksling af tjenesteydelser.

- i Polen: »Krajowy Rejestr Sądowy«
- i Portugal: »Instituto da Construção e do Imobiliário« (INCI)
- i Rumænien: »Registrul Comerțului«
- i Slovenien: »Sodni register« og »obrtni register«
- i Slovakiet: »Obchodný register«
- i Finland: »Kaupparekisteri«/»Handelsregistret«
- i Sverige: »aktiebolags-, handels- eller föreningsregistren«
- i Det Forenede Kongerige: »Registrar of Companies«. En entreprenør, som ikke er registreret, kan anmodes om at fremlægge en attest, hvori det præciseres, at den pågældende under ed har erklæret, at han udøver det pågældende erhverv i det land, hvor han er etableret, på et bestemt sted og under et bestemt firmanavn.

DEL B

Vareindkøbskontrakter

De relevante faglige registre og handelsregistre samt erklæringer og attester er:

- i Belgien: »Registre du Commerce«/»Handelsregister«
- i Bulgarien: »Търговски регистър«
- i Tjekkiet: »obchodní rejstřík«
- i Danmark: »Erhvervs- og Selskabsstyrelsen«
- i Tyskland: »Handelsregister« og »Handwerksrolle«
- i Estland: »Registrite ja Infosüsteemide Keskus«
- i Grækenland: »Βιοτεχνικό ή Εμπορικό ή Βιομηχανικό Επιμελητήριο« og »Μητρώο Κατασκευαστών Αμυντικού Υλικού«
- i Spanien »Registro Mercantil« eller, når det drejer sig om personer, der ikke er registrerede, en attest, hvori det præciseres, at den pågældende under ed har afgivet erklæring om, at han udøver det pågældende erhverv
- i Frankrig: »Registre du commerce et des sociétés« og »Répertoire des métiers«
- i Irland: En leverandør etableret i Irland betragtes som værende registreret i et handels- eller erhvervsregister, når det er attesteret af »Registrar of Companies« eller »Registrar of Friendly Societies«. En leverandør, som ikke er registreret, kan anmodes om at fremlægge en attest, hvori det præciseres, at den pågældende under ed har erklæret, at han udøver det pågældende erhverv i det land, hvor han er etableret, på et bestemt sted og under et bestemt firmanavn
- i Italien: »Registro della Camera di commercio, industria, agricoltura e artigianato« og »Registro delle Commissioni provinciali per l'artigianato«
- i Cypern: Leverandøren kan anmodes om at fremlægge en attest udstedt af »Erhvervs- og Selskabsstyrelsen og kurator« (Εφορος Εταιρειών και Επίσημος Παραλήπτης) eller, hvis dette ikke er muligt, en attest, hvori det præciseres, at den pågældende under ed har erklæret, at han udøver det pågældende erhverv i det land, hvor han er etableret, på et bestemt sted og under et bestemt firmanavn
- i Letland: »Uzņēmumu reģistrs«
- i Litauen: »Juridinių asmenų registras«

- i Luxembourg: »Registre aux firmes« og »Rôle de la Chambre des métiers«
- i Ungarn: »Cégnyilvántartás«, »egyéni vállalkozók jegyzői nyilvántartása«
- i Malta: Leverandøren skal anføre sit »numru ta' registrazzjoni tat-Taxxa tal-Valur Miżjud (VAT) u n-numru tallicenzja ta' kummerc« og, hvis der er tale om et partnerskab eller selskab, det relevante registreringsnummer, der er udstedt af Maltas Myndighed for Finansielle Tjenesteydelser
- i Nederlandene: »Handelsregister«
- i Østrig: »Firmenbuch«, »Gewerberegister« og »Mitgliederverzeichnisse der Landeskammern«
- i Polen: »Krajowy Rejestr Sądowy«
- i Portugal: »Registo Nacional das Pessoas Colectivas«
- i Rumænien: »Registrul Comerțului«
- i Slovenien: »Sodni register« og »obrtni register«
- i Slovakiet: »Obchodný register«
- i Finland: »Kaupparekisteri«/»Handelsregistret«
- i Sverige: »aktiebolags-, handels- eller föreningsregistren«
- i Det Forenede Kongerige: »Registrar of Companies«. En leverandør, som ikke er registreret, kan anmodes om at fremlægge en attest, hvori det præciseres, at den pågældende under ed har erklæret, at han udøver det pågældende erhverv på et bestemt sted og under et bestemt firmanavn.

DEL C

Tjenesteydelseskontrakter

De relevante faglige registre og handelsregistre samt erklæringer og attester er:

- i Belgien: »Registre du commerce«/»Handelsregister« og »Ordres professionnels«/»Beroepsorden«
- i Bulgarien: »Търговски регистър«
- i Tjekkiet: »obchodní rejstřík«
- i Danmark: »Erhvervs- og Selskabsstyrelsen«
- i Tyskland: »Handelsregister«, »Handwerksrolle«, »Vereinsregister«, »Partnerschaftsregister« og »Mitgliedsverzeichnisse der Berufskammern der Länder«
- i Estland: »Registrite ja Infosüsteemide Keskus«
- i Irland: »Registrar of Companies« eller »Registrar of Friendly Societies«. En tjenesteyder, som ikke er registreret, kan anmodes om at fremlægge en attest, hvori det præciseres, at den pågældende under ed har erklæret, at han udøver det pågældende erhverv i det land, hvor han er etableret, på et bestemt sted og under et bestemt firmanavn
- i Grækenland: Tjenesteyderen kan anmodes om at fremlægge en erklæring afgivet under ed for en notar om udøvelsen af det pågældende erhverv; i de tilfælde, der er nævnt i bilag I i den gældende nationale lovgivning, for undersøgelsesydelse, erhvervsregistret »Μητρώο Μελετητών« og »Μητρώο Γραφείων Μελετών«
- i Spanien: »Registro Oficial de Licitadores y Empresas Clasificadas del Estado«

- i Frankrig: »Registre du commerce et des sociétés« og »Répertoire des métiers«
- i Italien: »Registro della Camera di commercio, industria, agricoltura e artigianato«, »Registro delle commissioni provinciali per l'artigianato« og »Consiglio nazionale degli ordini professionali«
- i Cypern: Tjenesteyderen kan anmodes om at fremlægge en attest udstedt af »Erhvervs- og Selskabsstyrelsen og kurator« (Εφορος Εταιρειών και Επίσημος Παραλήπτης) eller, hvis dette ikke er muligt, en attest, hvori det præciseres, at den pågældende under ed har erklæret, at han udøver det pågældende erhverv i det land, hvor han er etableret, på et bestemt sted og under et bestemt firmanavn
- i Letland: »Uzņēmumu reģistrs«
- i Litauen: »Juridinių asmenų registras«
- i Luxembourg: »Registre aux firmes« og »Rôle de la Chambre des métiers«
- i Ungarn: »Cégnyilvántartás«, »egyéni vállalkozók jegyzői nyilvántartása«, visse »szakmai kamarák nyilvántartása« eller i forbindelse med visse aktiviteter en attest, som viser, at den pågældende har ret til at udøve handels- eller erhvervsaktiviteten
- i Malta: Tjenesteyderen skal anføre sit »numru ta' registrazzjoni tat-Taxxa tal-Valur Miżjud (VAT) u n-numru tallicenzja ta' kummerc« og, hvis der er tale om et partnerskab eller selskab, det relevante registreringsnummer, der er udstedt af Maltas Myndighed for Finansielle Tjenesteydelser
- i Nederlandene: »Handelsregister«
- i Østrig: »Firmenbuch«, »Gewerberegister« og »Mitgliederverzeichnisse der Landeskammern«
- i Polen: »Krajowy Rejestr Sądowy«
- i Portugal: »Registo Nacional das Pessoas Colectivas«
- i Rumænien: »Registrul Comerțului«
- i Slovenien: »Sodni register« og »obrtni register«
- i Slovakiet: »Obchodný register«
- i Finland: »Kaupparekisteri«/»Handelsregistret«
- i Sverige: »aktiebolags-, handels- eller föreningsregistren«
- i Det Forenede Kongerige: »Registrar of Companies«. En tjenesteyder, som ikke er registreret, kan anmodes om at fremlægge en attest, hvori det præciseres, at den pågældende under ed har erklæret, at han udøver det pågældende erhverv på et bestemt sted og under et bestemt firmanavn.

BILAG VIII

Krav til anordninger til elektronisk modtagelse af ansøgninger om deltagelse og tilbud

Anordninger til elektronisk modtagelse af ansøgninger om deltagelse og tilbud skal ved tekniske midler og passende procedurer mindst garantere følgende:

- a) de elektroniske signaturer vedrørende ansøgninger om deltagelse og tilbud opfylder de nationale bestemmelser i medfør af direktiv 1999/93/EF
  - b) det nøjagtige tidspunkt og den nøjagtige dato for modtagelse af ansøgninger om deltagelse og tilbud kan fastslås med sikkerhed
  - c) det kan med rimelighed sikres, at ingen kan få adgang til oplysninger, som er fremsendt i medfør af disse krav, før udløbet af de fastsatte frister
  - d) det kan ved overtrædelse af dette forbud med rimelighed sikres, at overtrædelsen klart kan spores
  - e) kun bemyndigede personer kan fastsætte eller ændre datoerne for åbning af de modtagne oplysninger
  - f) på de forskellige stadier af proceduren for tildeling af kontrakten må kun bemyndigede personer, der optræder sammen, få adgang til alle eller en del af de indsendte oplysninger
  - g) de bemyndigede personer, der optræder sammen, kan kun få adgang til de indsendte oplysninger efter den anførte dato
  - h) oplysninger, som er modtaget og åbnet i overensstemmelse med de foreliggende krav, er kun tilgængelige for personer, der er bemyndiget til at få kendskab hertil.
-